

The Shadow

Of Heavenly Things

NŮ E ĐÓ SÍNJEŃE LE SIN YIĐE,

Randolfu Dunn we wlan

GOZA NUKONTŃN KPÓ WEGo ɔ KPO.

Jozefu Pitman we wlan

Nũ e dọ jinukúnsin lẹ é sín yẹ

Nùjlejle

'Aadaam (xókwín Ebléegbe tɔn e è nɔ zán nú gbetó é) ɔ, è dá ε dọ dide aló jijo Mawu tɔn jí, bo nɔ gbè hwējijokɔ me nú táan e è ma dọ ǎ é dé. Hwenenu ɔ, kú agbaza tɔn kpo gbigbo tɔn kpo gbetó tɔn tɪn ǎ. Ee Mawu dá Adamu gudo é ɔ, é sɔ ε dọ Edeni me bo na ε alixléme 3 mǎ.

1. Mi ji vǐ bó sukpó [mi ji vǐ].

2. Nɔ kpé nukún dó jikpá ɔ wu bo nɔ lé hen d'ayí [azɔ].

3. Ma dọ atín e nɔ zón bo è nɔ tuùn nũ dągbe kpo nũ nyanya kpo é sín sínsén ó [setónú].

Nũ dẹbũ xlé dọ Adamu kpo Ewu kpo gbé dọ emi kún na jì vǐ aló kpé nukún dó jikpá ɔ wu ó ǎ. Amǎ, hwenu e Satáan tén ye kpón é ɔ, ye wá gbeta ɔ kɔn bo na jó yedée dó nú jló yetɔn bo na dọ nũnywe Mawu dɔhun, bo tlitó gbɔn atín sínsén e è dọ dogbó na é dudu gblame. Ye sɔ dọ kancica jljlb dé me xá Mawu ǎ. Ene wu ɔ, kú agbaza tɔn kpo gbigbo tɔn kpo byc gbézán yetɔn kpo gbè e è dá é kpo me. Mawu jó ye dó ǎ, loɔ, é bé tuto tɔn bo na hwlen gbetó lẹ gán bo na lé bló bo ye na nɔ bũ. Vǎ e yě nɔ sá dọ ayíkúngban jí lée, nũwiwa yětɔn lée kpódó nũwiwa yětɔn lée kpó nyí wuntun kpódó dide kpó, bó nɔ xlé vsisa abí hwéhuhu sín vǎ e ma dọ blǎ ǎ, bó ná nɔ ayí ɔyí é, bo è nǎ dẹ xlé dọ Jezu Nazalétinu ɔ me, Mawu e dọ Gbetó sín ninɔme me é.

"Hũn, me dẹbũ ma dọ hwe nú mi dó nũdudu kpódó ahan kpó wú, abí xwedudu, sun yɔyɔ dudu, abí gbɔjézán dudu wú ó. Nũ éné lée ɔ, nũ e ja lée sín dide we, lo ɔ, nũgbó ɔ, Klísu tɔn we" (Kolosinu lée 2:16).

Nũdọd'ayí

Nũdọd'ayí nyí nũwiwa e me è nɔ jla wen dọkpo aló hú mǎ nú gbeyidọ dé é, bo ene gudo ɔ, è nɔ jla me devo lẹ. Wen mɔhun lẹ nɔ byc dọ è ni sɔ gbigbo Mawu tɔn, tinme yetɔn, aló nũ e na je dọ ɔsgudo lẹ é sín dideklé (kpón nũnywe Mawu tɔn). Nũdọd'ayí sín tuto ɔ nɔ byc dọ taji dọ gbeyidọ ɔ ni nɔ dọ xó dọ kpó xá jɔten wen lẹ tɔn (Mawu tɔn). Nũdọd'ayí e dọ Tógbó lẹ kpo Mɔyizi kpo sín hwenu e kúnkplá Klisu kpo jijenun yetɔn kpo lẹ é sín wěma dé dọ nũkplɔnkplɔn ɔ sín vivɔnu.

Nũ alɔkpa lẹ

dé. Nũjledonũwu dé we nyí nũjledonũwu nũgbo dé tɔn e Mawu lin é dé. É sixu nyí: (1) me; (2) nũ e je é dé; (3) nũ dé; (4) tutoblonunu dé; aló (5) nũwiwa dé. Nũ alɔkpa lẹ nɔ tón hwéhwe dọ Pentateuque [Bíběme, Tíntón, Levíi ví lẹ, Kénsísɔ kpo Sénflínme kpo] me, amǎ, è nɔ mɔ ye dọ fí devo lẹ, bo ye nɔ hwe hú mǎ. È nɔ mɔ dide ɔ sín dide, aló dide ɔ sín jijenun dọ Alenuwema Yɔyɔ ɔ me"

b. "'Type' ɔ, nuwiwa dẹ we bo e nɔ xle nude, mede alo ninɔme dẹ bo e nɔ lin dọ e na nɔte nu devo, bo dı edee dọ ali dẹ lẹ nu, amǎ, ɔsgudo bo dọ zɔ. 'Antitype' ɔ we nyi nu e è dẹ d'ayi ɔ. Alenuwema xoxo ɔ we nyi nudexle ɔ, bo e nɔ ylɔ Alenuwema Yɔyɔ ɔ dọ the reality, nũ e dọ taji é aló nũ e dọ jije we é.

È ɖɔ céɖécéɖé ɖɔ Adamu nyí Klísu sín wuntun, ɖó é nyí gbetɔ́ lée sín afɔ́sɔ́dótetɔ́ (Hlɔ. 5.12). Pɔlu tinme ali taji e nu é nyí kpɔ́ndéwú Klisu tɔn ɖè é ɖokpo ɖò Hlɔmanu le 5:12-21 me. Adamu sín gǎn nyínyí ɖò tokpɔn ɔ me-gɔ́ nú hwéhuhu, nǔagɔwaxáme kpo kú kpo e tótítlí tɔn ɖɔn wá nú gbetɔ́ le bí é-ɖò vo nú gǎnduɖu tokpɔngán tɔn Klisu tɔn, kpodo hwējijj e bɔ d'ewu é kpo nú nǔɖitɔ́ le gbɔn tónúsise tɔn kpo kú e é kú dó ten tɔn me é kpo gblame. È lé mɔ́ Adamu dó mɔ́ Klísu sín xlě ɖé ɖò 1 Kɔlentinu le 15 me fí e è sɔ́ agbaza tɔn ayikúngban jí tɔn ɖó vo nú agbaza Klisu e è sɔ́ susu dó é kpo togun tɔn kpo tɔn e fɔ́n sín kú é. Ɖò fí wè ene le bí ɔ, nǔ ɖokpo ɔ kpo vogbingbɔn kpo ɖò alɔkpa ɔ me.

Abeliè ɖe xlě ɖɔ é nyí Klísu sín xlě, ɖó é we nyí me nukɔntɔn e jiya ɖó hwējijj wú é (Mat. 23.34-35). Kentɔ́ e Kanyée gbé nú nɔví tɔn é ɔ, Mawu wu we é wá nyí ɖò gudo me. Charles Spurgeon ɖɔ, Enyi Kanyée ko sixu mɔ́ Mawu sín kɔme ɔ, é na ko bló mɔ́. Nǔ e gbetɔ́ lée wa ɖo aklúzu jí Klísu tɔn hwenu ɔ péé né. Abeli kú ɖó é sèn Mawu lee é jɛxa gbɔn é wu. Jezu kú ɖó é nɔ wà jlǒ Tɔ́ tɔn e ɖò jixwé é tɔn hwébɩnu wutu. Abeli we nyí me nukɔntɔn e kú ɖó nǔɖiɖi tɔn wu é. Jezu we nyí me e kú ɖó nǔɖiɖi tɔn wu é. Me e wlán Eblée lée ɔ ɖɔ nú mǐ ɖɔ "hun Jezu tɔn ɖɔ xó ɖagbe hú Abéli tɔn" (Ebl. 11:4; 12:24). Lee é nyí gbɔn nú Adamu é ɔ, mɔ́jen Abeli nyí wuntun Klisu tɔn gbɔn nǔjledonǔwu kpo vogbingbɔn kpo gblame é ne. È sɔ́ e jlé dó Klísu wú, ɖó é kú ɖó nǔɖiɖi tɔn wú ɖó hwējijj wú; è sɔ́ e ɖó vo nú Klisu ɖó hun tɔn ɖò xó sú we bo na dó ba hlɔn, bɔ hun Klisu tɔn ka ɖò xó sú we bo na dó kú nǔblawu nú me.

Setié nyí Klísu sín wuntun ɖé ɖó é nyí "kúnkan" nyɔnu e-lee nyikɔ tɔn xlě gbɔn é-è "ɖé/ɖé/ɖé" ɖó Abeli tenme é tɔn. Aklunɔ mǐtɔn Jezu Klisu we nyí "Kúnkan nyɔnu ɔ tɔn" ɖò linlin e ɖɔ ɖɔ akpá e è dó ɖò Bǐbǐme 3:15 me é na jenu bí mlémlé é me. Seti nyí afɔ́ ɖé kpowun ɖò akpá e è dó ɖò Akɔjjesén ɔ me ɖɔ emi na sé "Kúnkan-Hwɛngantɔ́" ɖé dó é sín jijenu me. Fí ɔ, é ɖò taji ɖɔ mǐ ni ɖó ayi nǔgbododó tinme tɔn e nɔ xlě ali me é ɖé wu hwenu e mǐ ɖò Alexwíí Xóxó ɔ kplɔn we é. Ɖó nǔ e Mawu ɖexlé é cá kàn xá akpá nukɔntɔn e ɖɔ ɖɔ mehɛngantɔ́ ɖé na tɩn é wutu ɔ (Bǐbǐme 3:15), bɔ ɖó akpá nukɔntɔn ene ɖó na nyí jijenu gbɔn "nyɔnu" e jì vǐ sunnu é gblame wutu ɔ, jijime e bɔ d'ewu le é bí, bésín Adamu kpo Eɔu kpo jí je nukɔn ɔ, ɖó na ɖò te kpɔ́n hwɛngán sín akpá e è dó ɖò xwè ɔ me é sín jijenu. Mǐ mɔ́ ene ɖò nyikɔ e Eɔu ɖó nú Kanyée é me. È ɖɔ nú mǐ ɖò Bǐbǐme 4:1 me ɖɔ, "Adamu tuùn asi tɔn Eɔu, bɔ é mɔ́ xo, bo jì Kanyée, bo ɖɔ: 'Un mɔ́ sunnu ɖokpo ɖò Mawu Mavɔmavɔ gón.'" Ɖò nǔɖiɖi me ɔ, Eɔu ɖò nukún ɖó we ɖɔ Mawu ko ɖè akpá e é dó ɖɔ emi na na emi Mehɛngantɔ́ ɖé é, é ɖò mɔ́ có, nǔ ɖebǔ sixu ko ze nǔgbo ɔ wu ǎ. Nukúndíɖó Mehɛngantɔ́ ɔ tɔn lé cá kàn xá akɔjije kúnkan e me Klisu na gosin é sín ɖiɖó. Seti we ɖò ta nú akɔjije ene.

Henɔcié nyí Klisu sín wuntun ɖé ɖó "é ɖi zɔnlin xá Mawu bo ka sɔ́ tɩn ǎ." Henɔci nyí kpɔ́ndéwú nǔjɔɔwiwa tɔn bunɔ ɖé. Hwenu e è kplá e yì jixwé ɖò agbaza lixo é ɔ, é xlě Klisu e "zɔn zɔnlin xá Mawu bo ma sɔ́ tɩn ǎ é sín yiyi ɖò agbaza lixo." Henɔci sín agbaza me yiyi nɔte nú fínfɔ́n sín kú Jezu tɔn kpo jixwé yiyi tɔn kpo-gɔ́ nú me e bǔ xá Klisu gbɔn nǔɖiɖi gblame le é bí sín fínfɔ́n sín kú agbaza tɔn.

Nɔwéenyí Klisu sín wuntun ɖé ɖò ali e nu é wà azɔ́ ɖi "Adamu wegɔ ɔ" ɖɔhun é; é nyí "Gbetɔ́ wegɔ ɔ" abǐ "Adamu Gudogudo tɔn" ɔ ǎ, lo ɔ, é nyí kpɔ́ndéwú Me e ná wá é tɔn. Lee Mawu ko na gbɛɖiɖe nǔɖiɖó le tɔn Adamu ɖɔ é ni jì vǐ bo lé sukɔ́ gbɔn é ɔ, mɔ́jen é lé na gbɛɖiɖe Nɔwée ɖɔ é ni vó nǔ le dá gbɔn é ne. Aklúnɔ

ko na alixléme Adamu dó nǔ e é sixu ɖu é wu. Mɔ́ ɖokpo ɔ, Nɔwée lo mɔ alixléme ɖeɖee kúnkplá nǔɖuɖu le é. Nɔwée na nyí afɔsɔ́dótétɔ́ tokpɔn ɔ tɔn nú gbetɔ́ yɔyɔ́ ɖé. Jezu we nyí ta tokpɔngán gbetɔ́ yɔyɔ́ ɔ tɔn. Nɔwée sín nyiko sín tinme we nyí "gbɔje." Tɔ́ tɔn sun nyí ví ɔ ɖɔ "Gbɔje," bó ɖɔ: "Vɔ́ élɔ́ ná gbɔjé mǐ ɖo ayíkúngban e Mawu Mavɔmavɔ dó nu ɔ jí." Hwenu e é gosin Tɔjihun ɔ me kpo xwédo tɔn kpo bo yì nɔ nǔɖiɖó yɔyɔ́ ɖé me é jen Nɔwée hen gbɔje wá ɖò ali ɖé nu. Lo ɔ, Klísu, Nɔwée ɖaxó ɔ, nɔ ná gbɔje súnnu kpódó nyɔ́nu kpó sín lindɔ́n nǔgbó (Mat. 11.25-30). Klísu ɖokpónɔ́ gée we hen nǔɖiɖó yɔyɔ́ ɖó te gbɔn kú tɔn kpódó finfɔ́n sín kú tɔn kpó gblame. Aklúnɔ hwlen gbetɔ́ lée gán ɖo sinvɔgbe ɔ gúdo, bó ná dó bló akpá e é dó é (Bíḃéme 3.15) ɖɔ é mí ná sé "kúnkan" nyɔ́nu ɔ tɔn dó, bó ná hen Dan ɔ sín ta gbadó. É lé hwlen Nɔwée gán ɖo Tɔjihún ɔ jí ɖó Mehwlengantɔ́ ɔ ɖo akón tɔn me-è sixú ɖɔ mɔ́ (Luki 3:23, 35-37). Ɖó Mesiya ɔ ko wá ǎ wutu ɔ, enyi Mawu ko sú kún dó nú gbè ɔ bí mlémlé ɔ, é na ko nɔ gbeji nú akpá tɔn ǎ. É jó me ɖé lée dó nyi gbe, bónú gbetɔ́ lée ná sukɔ́, bónú Klísu ná wá hwlen gbetɔ́ wɔ́buwɔ́bú ɖé gán. Sinvɔgbe ɔ ko nyí hwedónúme ɖé nú nǔnyanyawiwa gbè e j'ayí é tɔn có, é sixu ɖè nǔnyanyawiwa ene sín gbetɔ́ le sín ayi me gbedé ǎ, hwlangán sín azɔ́ Klísu tɔn kedɛ we sixu wà mɔ́. Mawu d'akpá ɖɔ é mí kún ná sú kún dó nú gbe ɔ gbedé lě e é bló gbɔn é ó, ɖó hwejiɔ ɖokpó ɔ wú we é sú kún dó n'i ɖo bíḃéme (Bíḃéme 6.5-7; 8.20-22). Ɖò klewun me ɔ, gbetɔ́ nyínyí Klísu tɔn ɖò Tɔjihun ɔ me ɖò Nɔwée sín akón me, bɔ nǔ e ɖò Tɔjihun ɔ me xá Nɔwée le é bí we è na zán ɖò tuto hwlangán tɔn e ɖò jije we é me.

Azɔ́nyí wuntun Klísu tɔn ɖó é nyí wuvě mimɔ́ hwejiɔnɔ́ ɖé wutu. Jɔ́bu mɔ́ winnya kpódó jǐyiyi kpó ɖé bɔ é mɔ́ kpóndéwú tɔn ɖo yajiji kpódó susu Mehwlengantɔ́ ɔ tɔn kpó me. Mawu tén Jɔ́bu kpón hwenu e awovi tén ε kpón é. Mawu tén Jezu kpón hwenu e awovi tén ε kpón é. Lě e Mawu jló ɖagbe nú Jɔ́bu gbɔn wǔvɛ́ e é mɔ́ lée me é ɖɔhun (Jɔ́bu 42.12), mɔ́ ɖokpó ɔ we é jló ɖagbe nú Klísu gbɔn wǔvɛ́ e é mɔ́ lée me é ɖɔhun. Jezu we nyí wuvěsexámetɔ́ hwejiɔnɔ́ e nɔ ɖè hwejiɔ Mawu tɔn xlé é .

Melukisedekinyí Klísu sín wuntun ɖé ɖò ali e nu é nyí Axɔsu/Vɔsanúxwlemawutɔ́ e kɔn nyɔ́na dó Ablaxamu jí é. Medé ɖo Alesándlu Xóxó ɔ me bó nó wa azɔ́ ɖo azɔ́ we lée me ǎ. Jezu we nyí Gbeyiɖɔ́, Vɔ́sánú-xwlemawutɔ́ kpódó Axɔ́sú kpó nú agun tɔn. Melukisedéki nyí xlé tɔn ɖo azɔ́ atɔn lée we me (Zak. 6.12-13). É we nyí "Axɔ́sú Hwejiɔ tɔn" kpódó "Vɔ́sánú-xwlemawutɔ́ Axɔ́sú" kpó. Jezu we nyí Axɔsu e me "hwejiɔ kpo fífá kpo nɔ kí si" ɖè ɖò akluzu jí é (Ɖehan 85:10). Ɖi Melukisedeki e je nukɔn n'i é ɖɔhun ɔ, Jezu ɖó "azán le sín bíḃéme ǎ, é ka lé ɖó gbezán sín vivɔnu ǎ." É we nyí Vɔ́sánú-xwlemawutɔ́ mavɔmavɔ e Melukisedéki xlé é. È sɔ́ ε ɖó ten tɔn me gbedé ǎ, è ka na lé ɖyɔ́ ε gbedé ǎ, bɔ é na nyí Vɔsanúxwlemawutɔ́ Ɖaxó Sinsen ɔ tɔn.

Ablaxámunyí kpóndéwú Klísu tɔn ɖé ɖò ali e nu é nyí jonɔ́ kpo jonɔ́ kpo sín kpóndéwú é. Ɖi Mehwlengantɔ́ ɔ ɖɔhun ɔ, É ɖó fí e é na sɔ́ ta ɖó é ǎ. Ɖó é we nyí gǎn nú Akjije ɔ ɖò tò ɔ me wutu ɔ, é lé nyí tɔ́ nú akɔta gègè. Jezu we nyí "Tɔ́ mavɔmavɔ" (Ezayí 8:18, 9:6; Ɖehan 45:16; Eblée le 2:13) nǔɖitɔ́ e nɔte nú togun tɔn ɖò gbè le bí me, akɔta le bí me, akɔta le bí me, gbè le bí me é tɔn. Akpá e é dó ɖo Mawuxówéma ɔ me lée ɔ, è ɖɔ́ nú "Ablaxámu kpódó kúnkan tɔn kpó... é we nyí Klísu." Akpá e é dó nú Ablaxámu lée bí ɔ, è dó n'i ɖi afɔsɔ́dótétɔ́ Akjije Nǔbláwǔkúnúme tɔn sín kpóndéwú ɖɔhun. Wǎgbɔ tɔn ɔ, è bló ye nú Jezu Klísu, bo lé jenu ɖò Jezu Klísu me.

Izakié nyí kpóndéwú Klisu tǎn dǒ é wé nyí "Ablaxamu ví" e sín akpá è dǒ é wutu. Akpá e Mawu dǒ lée s, è ná Ablaxámu tǎn dǒ ví tǎn (kúnkan) wú. Fí bí dǒ Akójijé Yǎyǎ s mé s, è kplón mǐ dǒ Jezu wé nyí Ablaxámu sín ví nǔgbó nǔgbó e sín akpá è dǒ é. Amǎ, dǒ akpádidó s sín nina nukǎntǎn s mé s, Izaki wé nyí ví sunnu e sín akpá è dǒ é. Izaki sín jijí kpo gbezán tǎn kpo lǎ nyí xlě Mehwlengantǎ s tǎn. Lee hlǎnhlǎn Mawu tǎn e hugǎn gbetǎ tǎn é wé zón bǎ è jì Izaki gbǎn é s, mǎ jen é lé nyí gbǎn nú Jezu é nǎ. Izaki nyí xlě Mehwlengantǎ s tǎn dǒ éye dǒkponǎ géé wé nyí wǎsisa gbetǎ tǎn dǎvo e Mawu dǎgbe tǎn é, bǎ-Mawu dǒ Ablaxamu te bonu é ma gbǎn wǎsisa Izaki tǎn jí ó có-è dǒ dǒ é kú bo fǎn sín kú "dǒ dǐdǐ mé" (Eblée lǎ 11:19). Jezu, Ablaxamu sín ví nǔgbó nǔgbó dǎxó s, è sǒ dǒ savǎ, bó fǎn é sín kú, bó lé kǎ wá Tǎ tǎn gǎn.

Jakóbunyí Klísu sín xlě dǒ é wé nyí mé e è sǒ bǎ Mawu sun nyí dǒ 'Izlayéli' é. Cóbónú Izlayéli ná nyí akǎta dǎ s, É ko nyí gbetǎ. Ené dǒ taji, dǒ è xlě dǒ Jezu wé nyí Izlayeli nǔgbǎ s dǒ Wǎndagbe-Wema lǎ mé. Nǔ e è sǒ nyíko "Izlayéli" s nú mǎdǎ jǎ nukǎn é xlě dǒ Izlayéli sín kpóndéwú s ná nyí mǎdǎ. Jakóbu tǎn wé jì akǎta-agun s; Jezu jì agun tǎn. Jezu wé nyí "mé e Mawu sǒ é" (Eza 42.1). É wé nyí "Izlayéli ví gudo tǎn" s, bó nyí afǎsǎdǎtǎtǎ Izlayéli nǔgbó s tǎn.

Jozefunyí wuntun Klisu tǎn dǎ, dǒ é jija dǒ ali e ma sǎgbe ǎ é nu, bǎ ené gudo s, è sǒ é sǔ bonu é na hwǎn nǎví tǎn lǎ gán. Kú kpódó fǎnfǎn sín kú kpó gǎgǎ mé s, Jozéfu xlě "wǔvé e Klísu ná mǎ lée kpódó susu e ná wá jǎ gudo tǎn lée kpó" (1 Piyée 1.10-11). Nǎví tǎn lée nǎ hwanwǔ i, bó nǎ gbé wǎn n'i, é jija dǒ alǎ yǎtǎn mé, bó sǒ é dǒ tǎn e mé é dǒ hlǎnhlǎn dǎ hǔ akǎta e dǒ gbé s mé é jí é. Jezu, Jozefu dǎxó s, toví tǎn lǎ kpo nǎví tǎn lǎ kpo nǎ hwanwǔ bo nǎ gbé wǎn n'i, bǎ ye nǎ hu i, bǎ ené gudo s, è nǎ sǒ é yǎ tǎn dǎxó hugǎn e mé hlǎnhlǎn kpo susu kpo dǎ é, bo na dǒ hwǎn gbǎ s gán gbǎn nǔdǔdǔ e è nǎ na ye kpo nǔkún-yiyatǎn dǎkunǎ e dǒ séxwé lǎ é kpo gblame. fedingonchrist.com/alenuwema-xóxó-mé-mé-mé-kpodo-klisu-sin-linlin lǎ kpo

Mǎyizi sín hwenu

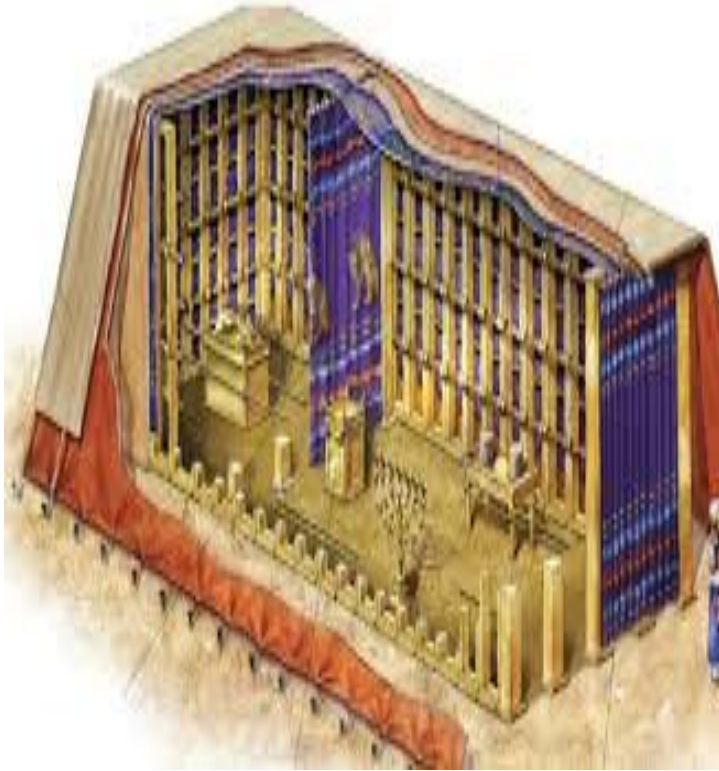
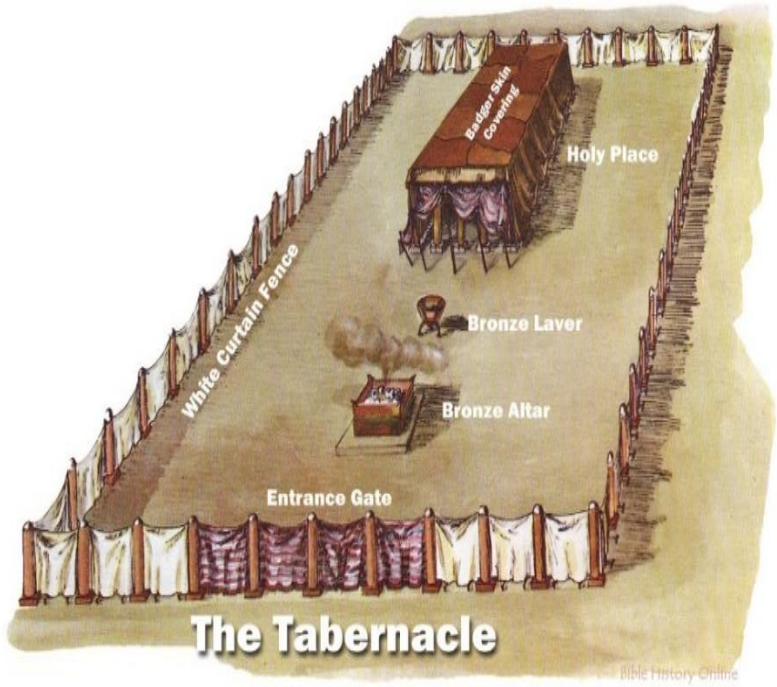
Xwè mǎkpan dǒ kú Jozefu tǎn gudo s, Mawu fǎn Mǎyizi bo na dǒ dǎ togun tǎn sín kannumǎgbenu Ejiptu tǎn mé. Ee ye d'asá Xǔ Vǎn s gudo é s, ye gosin kannumǎgbenu. Ené gudo s, Mawu gbǎn Mǎyizi jí bo jǎ akǎ xǎ kannumǎ xóxó ené lǎ. È nǎ ylǎ akójijé éné s hwǎhwe dǒ "Mǎyízísén s." Mawu lé dǒ lee è na gbǎ goxǎ dǎ gbǎn é kpo nǔ e d'émé lǎ é kpo sín tito tawun tawun dǎ lǎ nú Mǎyizi. Ée è fó s, Mawu byǎ Tǎn mímé bí s mé. Dǒ nǔdǐdǐ ma dǒ wutu s, mé ené lǎ e mǐ tuǎn dǒ Izlayeli-ví lǎ é dǐ zǎnlin nú xwè kandǎ (40) cobǎ è na gbǎ ye bǎ ye na byǎ tò e sín akpá Mawu dǒ nú Ablaxamu, Izaki kpo Jakóbu kpo é mé.

Gbigbǎ mímé wé zón bǎ Mǎyizi kpo wema wlantǎ dǎvo lǎ kpo wlan tan yetǎn e mǐ nǎ ylǎ dǒ Alenuwema Xóxó s é. É dǒ xó dǒ hwenu e è dǒ nǔ lǎ ayǎ é jí kaka jǎ "hwenu e jǎxa é jí" bǎ Mawu na dǎ hwǎsǎke mé (hwǎlǎgán) xlě bo na gbǎn wǎsisa hwǎsǎke mé tǎn Jezu Nazaletinu s tǎn gblame.

Mi ni dǒ nukún dǒ dǐdǐ e bǎ d'ewu lǎ é na d'alǎ mi bǎ mi na mǎ nukúnú jǎ tinmé e Joseph Pitman dǎsu na dǒ alǎkpa lǎ kpo dǐdǐ lǎ kpo wu é wu. Biblu s Wáy Publishing nǎ dǒ linlin dǎ dǒ lee linlin tǎn sǎgbe gbǎn é wu ǎ.

1. Nukontɔn ɔ xlé lee Izlayeli-ví le dɔ ɔnu dɔ akɔta le me gbɔn bo lelé dɔ Goxɔ ɔ é.
2. Wegɔ ɔ xlé vɔ'e è nɔ dɔ zo dɔ vɔsákpe ɔ jí é kpo lee Mawu dɔ te je we dɔ Ten Mímé Bĩ ɔ jí, fí e Akɔjjiegbá ɔ kpo Nǔblawukúnúme sín Azinkpo ɔ kpo dè é kpo.
3. Atɔngɔ ɔ we nyí dide e è gbò é dé, bo xlé lee è bló Ten Mímé kpo Ten Mímé Bĩ ɔ kpo gbɔn é kpo nǔ e d'eme le é kpo.
4. Nenegɔ ɔ we nyí lee nǔdidiótɔ dé bló nǔ e dɔ goxɔ ɔ me le é gbɔn é .

**NŮ E ĐÓ SÍNJEÑE LE SIN YIÐE,
AIÐ
GOZA NUKONTŃN KPÓ WEGŃ Ɔ KPO.**

JOZEFU PITTMAN we Wlan.

"È na mɔ dɔ wema wlantɔ Ɔ gɔn, dɔ Airlie Avenue, Armadale, alɔ dɔ wema dɛtɔn tɔn dɔ Austral, 528 Elizabeth-street, Melbourne. È na sɔ lè e è na mɔ dɔ azɔ enɛ me le é jó nú Armadale sín hwɛngán xwé. 1893. Pittman, Joseph."

Nũ e dɔ séxwé le é sín yinyɔ, alɔ Goxɔ Nukɔntɔn Ɔ kpo Wegɔ Ɔ kpo. Melbourne: Azɔxwé Wemaɔtɔn Tɔn Australie Tɔn, 1893. Nũwlanwɛlán e dɔ alokan jí é we Colvil Smith na. Ernie Stefanik we liɛ HTML dɔ. 15 Avivɔsun 1999 tɔn"

Wemata 10gɔ ɔ.

Nukɔntɔn kpo Nukɔntɔn kpo Wemata

Nukɔntɔn: Yinyɔ kpo Nũ E Đò Mɛ É kpo

Wemata II: Mɔyizi-Klisu

Wemata III: Azɔwatɔ Gbigbo Tɔn le

Wemata IV: Nũ E È Nɔ Zán le É

Wemata V: Hwɛɔɔɔsa Ɔ

Wemata VI: Nũ e è bló é Wemata

VII: Nũ e è sɔ dɔ cyɔn nũ na é

Wemata VIII: Vɔsákpe ganvɔ tɔn

Wemata IX: Laver

Wemata X: Vɔsanúxwɛmawutɔzɔ Ɔ Wemata XI:

Tɛn Mímé Ɔ Wemata XII: Tavo e jí è nɔ sɔ wɔxúxú

dɔ xlé mɛ dè é Wemata XIII: Vɔsákpe e jí è nɔ dɔ

zálínkpɔn dè é Wemata XIV: Tɛn Mímé Hugãn Ɔ

Wemata XV: Vɔsanúxwɛmawutɔ Ðaxó Ɔ

Xóta XVI: Xóta .

NUKONUXÓ

XWÈ tantɔn dɛ we è wlan nũ e dɔ wema kpɛví enɛ me é. Hwenu e un wá acekpikpa Victoria tɔn me é Ɔ, linlin ce we nyí hwenenu dɔ má dè tɔn; loɔ, mɔ Bro. Maston sín jɛ kpɛví e nyí wema dɛ bo dɔ xó dɔ xota dɔkpo Ɔ jí é ko dɔ gle Ɔ mɛ, bɔ un sɔ alɔnwema Ɔ dɔ fí dɛ. Amɔ, hwenu e un dɔ tame lin dɔ ali e nu un na d'alɔ Xwé Hwɛngán Tɔn mɛtɔn dè le é jí we é Ɔ, é wá ayi ce mɛ dɔ, kpo nũ enɛ kpo Ɔ, è sixu sɔ hwe ke mi ðin dɔ un dè nũ e un bló dɔ mɛɔɔshwe me é tɔn dɔ weziza nu wutu. Ðò xóɔdɔkɔpɔ Ɔ hwenu Ɔ, Bro. Maston, kpo xomenyinyɔ tɔn e é nɔ dɔ hwɛhwe é kpo Ɔ, é sɔ lín ã bɔ ayi ce j'ayí dɔ xesi dɛbú e un nɔ dɔ dɔ ahwanfunfun wu é wu; bo byɔ mɛ dɔ má yì jla nũ dɔ, dɔ è ko ba dɔ nú gle Ɔ bí mlémlé ã. Bɔ ðin Ɔ, nũ e un dɔ na dɔ é we nyí dɔ enyi gãndidó enɛ d'alɔ nũxatɔ ce e nɔ sɔ ayi dɔ nũ jí é dɔ bã dɛ mɛ Ɔ, un na mɔ akwe hú mɔ, enyi gbɔn kpa e é kpa mɛ dɛvo le é gblame Ɔ, è na sà e d'ɛji, bɔ mɔ mɛ Ɔ, Xwé Hwɛngán Tɔn Ɔ na dɔ lè tɔn Ɔ nɛ. -- JP

NŪJLEJLE.

BO NA dè avo e no cyon abo sɔgudo jí é sîin ɔ, nŭ Mawu tɔn wɛ. Dò kúnnuɔɔnù tobutobu e xlé ɔ jixwé wɛ Biblu nyí dowatɔ tɔn le é me ɔ, vlafo ɔokpo dɔ ye me bo ɔexlé ɔ nŭ e na je dɔ sɔgudo é jiwŭ tawun. È zán wlenwín wè. Nukɔntɔn ɔ, gbɔn "xó e è ɔ ɔ'ayí bo é dɔ dandan é" gblame, ee Mawu ɔ "dɔ gbeyidɔ mímé tɔn le sín nu me sín hwenu e gbè ɔ bé é;" bo wegɔ ɔ, gbɔn alɔkpa le kpo ɔide le kpo gblame. É sixu hun ali nú me bo è na kan nŭ byɔ ɔ, dɔ aca me ɔ, "nŭ e ja le é ka no sɔ ɔide yetɔn le ɔó nukɔn à jí," amɔ, é dɔ wen ɔ nŭ ene nyí nugbɔ dɔ Biblu me. É zekpá ɔ è ni ɔ ɔ è ko ɔ nŭ e na je dɔ Klisanwun-nyijetɔ le sín tutoblonunu ɔ bŭ me é ɔ'ayí dɔ Nŭwlanwlan Alexwí Xóó ɔ tɔn le me gbɔn ɔide le kpo nŭɔɔ'ayí le kpo gblame á. Alenuwema Yɔyɔ ɔ ɔ xó dó Alenuwema Xóó ɔ jí azɔn 500 mɔ. È ɔibla ɔ xó ene le bŭ bo na dó ɔekúnnu nú nŭgbo sinsen Jezu Klisu tɔn tɔn. Ene wu ɔ, kancica syensyen ɔ dɔ Biblu sín akpáxwé ɔaxó wɛ le tentin: Alenuwema Xóó ɔ kpo Yɔyɔ kpo; bo è ɔ ná kplɔn nŭ yè ɔó kpɔ, bó ná mɔ nukúnnu je "linlin Mawu tɔn léé bŭ wú." Tuto wema kpeví elɔ tɔn zɔn bo mí ɔó nŭkplɔnkplɔn e no víví nú me é sín akpáxwé ɔokpo jí. Mi nú mí ní xo ɔe bo byɔ wèziza kpódó alixléme kpó, bónú susu Mawu tɔn ná nyí mítɔn, bónú mí ná mɔ wèziza ɔo wèziza tɔn me.

Tomɛyiyi Izlayéli ví léé tɔn, sín kannumɔgbenu yè tɔn ɔo Ejípu káká yi je hwenu e yè byɔ Kanáa é ɔ, kpóndéwú kpódó wuntun kpó e no xlé nukɔnyiyi mítɔn sín hwɛhuhu sín kannumɔgbenu káká yi ɔuɔɔje mítɔn me byɔ susu me é ɔokpó wɛ. Mɔyizi lɔmɔ, ɔó é nyí Izlayéli sín gǎn ɔ, é no tɔn ɔo me léé me hwe bŭ nu, bó nyí Jezu Klisu sín wuntun. Nŭwlanwlan Alexwé Yɔyɔ tɔn elɔ le ɔexlé mɔ tawun: "Nɔví ce le, un jló ɔ mi ni tuùn ɔ tɔgbó mítɔn le bŭ wɛ no akpókpó ɔ glɔ, bo gbɔn xù ɔ jí; é nu sín sɔ gbigbo tɔn e xwedó yè é me, bo sɔ éné ɔ wɛ nyí Klisu . "Mɔyizi ɔ nŭgbó ɔ: Aklúno Mawu ná sɔ gbeyidɔ ɔokpó tɔn sín nɔví mítɔn léé me, ɔi nye ɔɔhun, bo mi ná ɔótó e ɔo nŭ e é ná ɔo nú mi léé bŭ me. "Mè mè e é ka sin xome dó nú xwe kandé? Me e hu hwɛ, bo cyɔ yetɔn je gbètótló me le é wɛ à cé? Bo me e é xwlé ɔ ye kún na byɔ gbɔje emitɔn me ó, loɔ, me e ma setónú á le é wɛ? Mí mɔ ɔ ye kún sixu byɔ me ó, ɔó nŭmaɔi yetɔn wutu. mi byɔ gbɔje tɔn me ɔ, é na cí ɔ meɔebŭ dɔ mi me bo gɔn gbɔje tɔn me byɔ wɛ ɔɔhun" (Ebl. 3:17; 4:1). Amɔ, enyi mí na bo ma tle sixu ɔ xó dó wemafo ene le jí á ɔ, nŭjledonŭwu ɔ jiwŭ sɔmɔ bo è sixu lin ɔ é kún nyí mɔó. Mi nú mí ní gbéjé kpón klewun. Izlayeli-ví le dɔ kannumɔgbenu syensyen ɔ dɔ Ejípu, bo ene dó vé nú ye bŭ mlémlé. Nŭ e gbetɔ nyí ɔ né, bo hwɛhuhu blá ε, bó hen ε blí, bó hen ε gblé. Mawu wɛ sé Mɔyizi dó, bónú é ná kplá Izlayéli ví léé sín kannumɔgbenu, bónú yè ná je yèɔé sí. È sé Jezu dó bonu é na hwlen mí gán sín hwɛhuhu kpo nŭhengblé kpo sí. Jijɔ Mɔyizi tɔn kpo gbézán tɔn kpo ɔesu ɔi Jezu tawun. É é tunwun ɔ è lin ɔo é mí ná nyí mehwléngántɔ Izlayéli tɔn ɔ (Mesédó 7:25) ɔ, é "gbé ɔ è ní ylɔ é mí ɔ Falawɔn sín ví nyɔnu ɔ sín ví á, é jló ɔ è ní wa nŭ xá ε ɔo togun Mawu tɔn me hú ɔ é ní ɔu víví hwɛhuhu tɔn nú táan ɔé. aɔ e è no sɔ me é" (Ebl. 11.24-26). Mɔ wɛ Jezu ɔ, "É nyí ɔokunno có, é huzu wamamɔnno ɔó mí wú, bónú mí ná húzú ɔokunno gbɔn wamamɔnno tɔn gblame" (2 Kɔ. 8.9). "É de ɔo aklúzu jí, bó sɔ mɔ winnya e è sɔ ɔó te n'i ɔ á, ɔó awájje e è sɔ ɔó te n'i é wú" (Ebl. 12:2). Nŭ e cí nŭ ɔ ɔɔhun é nyí nŭgbo, é na bo tle cí nŭ e dɔ nŭ ɔ me é sín ɔide ɔɔhun nugbɔ ɔ nɛ. Nŭjledonŭwu ɔ .

é dò mǎ có, é kpó dò yi yi wε. Mɔyizi dɛxlé dɔ Mawu wε sé emi dó gbɔn nùjiwǔ jiwǔ gègè gblame. Ene wu ɔ, dó Jezu wu ɔ, Piyéé dɔ: "Mi Izlayeli-ví lε, mi dótó xó elɔ lε: Jezu Nazaletinu ɔ, gbetó e Mawu dɛxlé mi gbɔn nùjiwǔ lε kpo nùjiwǔ lε kpo gblame, bɔ Mawu bló dò tentin mitɔn, lee miɔesunɔ tuùn gbɔn é" (Mesédó 2:22). Bɔ Jezu dɔ nugbo dɔ: "Azɔ e un nɔ wa dɔ Tó ce sin nyikɔ mε lε ɔ, ye wε nɔ dε kúnnu nu mi" (Jaan 10:25). Nǔ e è sɔ d'ayǐ nú Dindinwayixwe ɔ wε nyí dɔ è nǎ hu lɛngbɔví ɔ, bó ná dɔ kpódó wǎxúxú e mε è ma dó tɔn ǎ é kpó, kpódó ama vésin kpó, bɔ togun ɔ ná blá gǔjɔblánú, bó ná hen afɔkpa yétɔn lée, bó ná hen kpo yétɔn lée alɔ mε; hun lɛngbɔví ɔ tɔn kɔn nyi hɔnkpo yetɔn lε kpo hɔnkpo lε kpo jí; wensagun nǔhengblétɔ ɔ sín yi yi: nǔ éné lée bí nɔ xlé akɔjije yɔyɔ ɔ sín nǔ xɔ akwé lée cédcédé. "Klisu Dindinwayixwe mǐtɔn wε è sɔ dó savɔ nú mǐ," bɔ nǔdidi wε zón bɔ mǐ yí i, kpodo hwesɔke mε sín wuvěsexáme kpo, amɔ, kpodo awǎjije nukúndido tɔn kpo, hwenu e mǐ fɔn sín kàn mǐtɔn lε kpodo winnya mǐtɔn lε kpo mε é, bɔ kándeji bɔ na zán gbε yɔyɔ e è sɔ dó vo é dé. Nǔdidi wε zón bɔ mǐ hwlá mǐdée gán dò akluzu tɔn sín hun glɔ, bɔ xomesin e mǐ nɔ dɔ xesi na tawun, bɔ jɛxa mǐ é ɔ, è sɔ fénu tɔn dó dɔ na! Mɔyizi nɔ kplá togun ɔ, dɔ Mawu glɔ. Mǐ xà dɔ: "Ée axósú ɔ jó togun ɔ dó bɔ é yi ɔ, Mawu kplá yě gbɔn Filisitéen lée sín ali jí ǎ, ényí ali éné ɔ sɛkpó yě có, dó Mawu dɔ: "Ényí togun ɔ mɔ ahwan ɔ, é ná lε kɔ sín hwe tɔn lée gúdo, bó ná lε kɔ yi Ejípu ǎ. Din ɔ, ényí è ma sixú mɔ ali e Izlayéli ví lée gbɔn ɔ dɔ dide ɔ jí ǎ ɔ, é dɔ wen dɔ Aklúɔ kplá yě gbɔn ali jiwǔ dé jí, bɔ dɔ nǔnywe gbeme tɔn yétɔn mε ɔ, yě ná kɔ sɔ nú yédée gbédé ǎ. Di lee è sixu mɔ nǔ jε wu gbɔn é kpo jide e è sixu yí gbè na é kpo ɔ, é cí dɔ ali e "sɛkɔ" é ɔ, ali klewun dé wε bɔ bɔkun bɔ è na gbɔn bɔ yí gbetótóló ɔ mε, bɔ é na kɔ nyí alɔ nú Xù Vɔɔ ɔ. Amɔ, é sɔ gbɔn ali ene jí ǎ, é nyó wà ɔ, "Mawu kplá togun ɔ gbɔn sókan mε, bɔ jete yí Xù Vɔɔ ɔ tó. Ahwangán gbetɔ tɔn dɛbǔ na kɔ dɔ dɔ xlonɔnúwiwa sín vivɔnu wε nyí ene. Bɔ mǐ tuùn nǔ e togun ɔ lin é hwenu e ye mɔ xù ɔ dò nukɔn yetɔn, sɔ e jí è ma sixu gbɔn ǎ lε é dò akpá wè lε bí xwé, bɔ Falawɔn e ma nɔ gɔn nǔ wà ǎ é kpo ahwankpá tɔn kpo dò gudo yetɔn é. Lo ɔ, Mawu mɔ fifó sín bíbéme. Ye wà mǎ ǎ, bɔ ene wε zón bɔ nǔ lε bí gbɔn vo. "Mawu Mavɔmavɔ ka dɔ nú Mɔyizi dɔ: "Étéwú a dɔ xó sú ylɔ mǐ wε? Dɔ nú Izlayéli ví lée dɔ yě ní yi nukɔn. A nǎ sɔ kpo towe yi jí, bó dlén alɔ dó xu ɔ jí, bó má xu ɔ dó wè" (Tín. 14:15, 16). Mɔyizi bló lě e é dɔ gbɔn é; togun ɔ gbɔn ayíkúngban xúxú jí dó asá tɔ ɔ; bɔ Ejípu e dɔ yě gúdo lée ɔ, sín e dɔ kɔ lě wá wε ɔ gó yě nu, bɔ togun ɔ dɔ dɔdeji kpódó susu kpó sín xó sú wε bó dɔ jǐnukúnsin fénu wε. Ene xlé nǔgbo dɔxó e dò taji é dé. Ali Mawu tɔn lée nyí ali mǐtɔn lée ǎ. Nǔ e Mawu nɔ na mε bɔ è ma sixu mɔ nukúnnú jε mε ǎ é sín kpóndéwú ene nyí kpóndéwú ali tɔn lε tɔn dò kpaa mε nugbǔ. Nǔ gègè e jε dò alɔkpa dɔkpo ɔ mε, bɔ gbédide Mawu tɔn lε kpo ali tɔn lε kpo cí nǔ e ma sɔgbε ǎ é dɔhun, nú linlin e ma dó dogbó ǎ é, bɔ ye gbakpé xó Mawu tɔn sín wema lε jí. Kpén e è nɔ dó lɛlɛ dó Jeliko é kedε wε un dó ná dɔ; Jedenyɔ sín ahwangɔnu ɔ dε gbetɔ kanwe ko (300) kpò, bó ná kpé ahwan Madiáani ví lée tɔn; hwenu e è lε wǔ nú Naamáni gudunɔ ɔ dɔ Judéen tɔ ɔ mε é; è dɔ nú nukúntɔntɔnɔ e è sá kó dó nukún tɔn lée jí é dɔ é ní klɔ yě dɔ tɔsisa Silowée tɔn mε. Linlin gbetɔ tɔn nɔ flú dò gbédide mɔhun lε nukɔn. Bɔ enyi é ma nyí nǔ e bɔ d'ewu dò ninɔme mɔhun lε bí mε ǎ ɔ, é nyó wà ɔ, mǐ na nɔte kpo sísí kpo dò nǔnywe kpo hlɔnhlɔn mađóta ene kpo nukɔn ɔ, lee ye cí nǔ e ma sɔgbε ǎ é dɔhun é na kɔ dó xomesin nú mǐ. Amɔ, ete nǔ e Mawu kplá togun ɔ gbɔn ali jiwǔ dé jí gbɔn Xù Vɔɔ ɔ jí é ka flín mǐ, alǔ nǔwiwa te dò nukɔnyiyi sín hwéhuhu kpo hwédidɔ kpo jí kaka jε mɛdékannuninɔ Wɛndagbe ɔ tɔn mε é ka flín mǐ? Xósin ɔ wε nyí baptem. Pɔlu dɔ: "Tógbó mǐtɔn lée bí wε dɔ akpókpó glɔ, bó gbɔn xu ɔ mε, bó lε yehwesin nú Mɔyizi dɔ akpókpó ɔ mε, bó lε gbɔn xu ɔ mε;" bɔ é lε dɔ gó na dɔ: "Dìn ɔ, nǔ ene lε nyí kpóndéwú mǐtɔn" (figures de nous, marg.). Fíné ɔ, è mɔ dɔ yehwesin e Izlayéli ví lée lε nú Mɔyizi dɔ .

mehwlangantó yětɔn, ɔ akpókópó me kpódó xu me kpó ɔ, yehwesin e è bló dó Klísu me é sín xlěwε. Nú nye ɔ, nǔjledonǔwu ɔ, cí nǔ e sɔgbe é ɔɔhun bɔ un mɔ lee meɔebǔ sixu xò nǔ kpón dó wǔ tɔn gbɔn é ǎ. Mǐ mɔ ɔ Dindinwayixwe ɔ nyí hwlangán sín xlěgbɔn hun ɔ akwe Klísu tɔn gblame, bɔ linlin togun ɔ tɔn nyí xlě nǔɔɔɔ mǐtɔn nú Klísu kpo hwεɔke me mǐtɔn kpo ayi bí kpo nú Mawu, bɔ togun ɔ jó éɔéé dó bɔ è kplá ye gbɔn Xù Vɔvɔ ɔ jí ɔ ali jiwǔ ɔ nu. Din ɔ, nú mǐ sɔ Alesándlu Yɔyɔ mǐtɔn bó gbéjé hwlangán sín ali e Klísu kpódó Mesédó tɔn e gbigbɔ tɔn léé kpó sɔ ɔ'ayí é kpón ɔ, mǐ ná mɔ ɔ Xù Vɔvɔ ɔ jí yiyi ɔ ná nyí yehwesin-lilé sín wuntun, é nyí nǔ ɔévo ǎ. Aklunɔ mǐtɔn e è kɔn nyɔna dó jí é ɔ Azɔ ɔaxó yetɔn e é na Mesédó lé e me ɔ, é ɔ: "Mi yì, bo kplón nǔ akɔta lé bí bonu ye ni huzu ahwanvu ce, bo lé yehwesin nú ye (ahwanvu lé) ɔ Tó ɔ, Ví ɔ, Yesinsɛn ɔ sín nyikɔ me," (Mat. 28:19.) Din ɔ, lee togun tɔn Izlayeli tɔn lé nɔ xwedó ahwanvu tɔn lé gbɔn é. bló baptem dó wǔ tɔn gbɔn Xù Vɔvɔ ɔ jí xwixwedó gblame, bo mɔ lee è hen gǎn yetɔn xóxó lé gló bí mlémlé bo sú kún dó nú ye gbɔn é; mǔ ɔokpó ɔ, nǔɔɔɔ Jezu tɔn e lé kɔ sín hwe tɔn léé gúdo ɔ nɔ sɔ éɔéé jó nú Klísu, ɔ ahwanvú gbejininɔ tɔn ɔɔhun, bó nɔ xwedó e gbɔn yehwesin-lilé, bɔ éné ɔ gúdo ɔ, é nɔ yi ali tɔn jí kpódó awǎjije kpó, ɔ Axɔsuzɔwatɔ ɔ ɔɔhun (Mesédó 8), ɔ hwe e é hu léé kpódó kan tɔn léé kpó ɔ, è wén bó ɔ, bɔ è sɔ ná flín i káká sɔyi ǎ. Ali jiwǔ Mawu tɔn né. Me gègè nɔ lin ɔ é kún ɔ tinme ó, é kún sɔgbe ó, é kún ɔ dandan ó. O, mǐ ní cɔ mǔɔé, bónú mǐ ma vɔ xlonɔnú e Izlayéli ví léé wa ɔ nǔ hlún ɔ dó yě wú we é ɔ ó, abí Naamáni wa nǔ e Naamáni wa ɔ linlin tɔn e ma nɔ lin nǔ kpón ǎ é me é ó. Nǔ nyó nú me e ɔ nǔ ɔ ali Mawu tɔn ɔ, é ɔ ayijayí me, bó sɔgbe, ɔ é nyí ali tɔn kpowun wútu é; ɔ ɔ azɔ sín ali ɔ xwixwedó kpowun me, fí e linlin ma nɔ xlé ali me ɔ é me ɔ, nǔɔɔɔ e é ɔ nú nǔnywe Mawu tɔn e ma nɔ wà nǔ nyi ɔ é ǎ kɔɔ we é nɔ ɔ xlé, é nɔ xlé linlin éɔesunɔ tɔn xlonɔnú e ma nɔ kpón nǔ ze xwé wu ǎ é ǎ.

Mi nú mǐ ni xwedó nǔjledonǔwu ene kpeɔé d'ɛji. Izlayéli ví léé sín tomeyiyi sín tan kpódó lé e Mawu wa nǔ xá yě gbɔn é kpó ɔ, è nɔ yl ε azɔn gègè ɔ Alesándlu Yɔyɔ ɔ me ɔ é nyí ló abí nǔjledonǔwu gbe Klísusentó tɔn tɔn.

1. Ye ɔ fí e ye na nɔ é ɔ é ǎ. Ye nɔ ɔ yiyi we hwebǐnu, bo nɔ ɔ tomɛ yi we hwebǐnu, hwedɛlɛnu ɔ, ye nɔ sekɔ akpádídó tò ɔ tawun bo nɔ lé lɛkɔ sín fine, amɔ, ye nɔ ɔ nukún ɔ emi na gbɔje ɔ tò e me "anɔsin kpo wíin kpo nɔ sà ɔ é" me. È nɔ zán xó éné ɔ azɔn gègè ɔ Alesándlu Yɔyɔ ɔ me, bó nɔ dó xlé gbézán Klísusentó tɔn. "Mǐ ɔ toxo e na nɔ ayí sɔyi é ɔ ɔ fí ǎ, loɔ, toxo e na wá é ba we mǐ ɔ" (Ebl. 13:14)--Mǐ nyí "jonɔ lé kpo tomeyitɔ lé kpo" bo ɔ "gbɔje e kpo é" ba we; hwenu e mǐ ná nɔ "Aklúnɔ gón kaka sɔyi" é.

2. Gbetótló ɔ me we è ma nɔ mɔ nǔ ɔebǔ ɔ é ǎ. Nǔ e ye nɔ zán ayihɔngbe ayihɔngbe lé é nɔ gosin jixwé. Só e è xo ɔ nɔ ná sin ɔaxó ɔaxó léé, bɔ yě nɔ xwedó yě ɔ fí e yě nɔ sa gbɔn léé bí me. Mɔyízi ɔ: "Mawu Mavɔmavɔ kplá we gbɔn gbetótló ɔaxó ɔaxó e me dan ɔaxó ɔaxó léé kpódó hwíkpo kpó ɔ é, fí e sin ma nɔ xú me ǎ é. É ɔ sin tón sín só ɔaxó ɔaxó léé me nú we. é ná wá fó" (Sénflínme 8:15-16). "Mi ná flín ali e Mawu Mavɔmavɔ, Mawu mǐtɔn kplá mi gbɔn gbětótló me nú xwe kandé éné léé bí, bó ná dó sɔ midéé hwe, bó ná tén mi kpón, bó ná tunwun nǔ e ɔ ayi mǐtɔn me é, nú mi ná nyi sén tɔn léé abí mi ná nyi ǎ. tógbó léé tunwun, bó ná dó ɔ xlé we ɔ é kún nyí nǔɔɔɔ kédé we nɔ zón bɔ gbetó nɔ nɔ gbɛ ó, lo ɔ, nǔ e nɔ tón sín Aklúnɔ nu me léé bí we nɔ zón bɔ gbetó nɔ nɔ gbɛ.

xwè" (Sénflínme 8:2-4). É nyí awǎjije nú Klisanwun nugbõ ðokpo ðokpo ðɔ é ni kpéwú bo sɔ nú xɔ akwe e ðò Alexwíí Yɔyɔɔ me bɔ è sɔ dó dɔ wuntun na ðò fí le é dó wà nú xá éǎǎ. "Só ene we nyí Klisu," we Pɔlu ðɔ (1 Kɔ. 10:4). Bɔ Jezu ðɔ, "Nye we nyí wɔxúxú gbexɛ e jete sín jixwé é, bonu gbetɔ ma tle kú ó (Jo 6:51).Gbè é lɔ́, gbetótló dé we é nyí nú Klísusentɔ́, ðo gbe gbigbɔ tɔn tɔn me, amɔ́, é tunwun kpódó awǎjije tɔn kpó ðɔ "é kún nyí nǔduɔu keǎ we gbetɔ nɔ nɔ gbe ó."

3. Nǔ e Izlayéli ví léé ðɔ ðo gbětótló me é, tótlítlí yětɔn, kpódó tóɔɔnúnúme yětɔn léé kpó, Alesándlu Yɔyɔ́ wɔlántɔ́ léé nɔ zán hwéhwe dó gb'akpá nú mǐ, bó nɔ nyí kpóndéwú nú lè mǐtɔn. "Dan e ðo gbetótló me é" ó, Klísu e è "sɔ́ jǐ" ðo aklúzu jí é sín xlé we. Togun ó je nǔ hlún ðɔ jí, bɔ Mawu sé dan myɔɔɔ léé dó bɔ yě sú kún dó nú yě, bɔ hwenu e yě sú xó ylɔ́ Mawu ðɔ é ní kú nǔbláwǔ nú yě ó, é ðe gbe nú Mɔyízi ðɔ é ní sɔ ganvɔ dó bló dan ðokpó ná, bɔ é ná cí dan myɔɔɔ léé ðɔhun lě e é nyó bló gbɔn é, bó sɔ é dɔ atín jí, bónú me ðěbǔ e ná kpón é ó, azɔn tɔn ná gbɔ. Jezu zán ene dó ðe éǎǎ xlé. Nǔjledonǔwu ɔ jiwǔ tawun nugbõ, amɔ́, é kpaca me tawun ðɔ Jezu jlé éǎǎ dó dan dé wu! Amɔ́, éo, é nyí dan ǎ, lo ó, é cí dan ðɔhun. Hǔn, lě e wuntun ó nyí nǔgbó gbɔn é we nyí ðɔ, è bló Jezu "ðò agbaza hwéhutɔ́ sín akpajlé me," bónú "é ná dɔ́ hwe nú hwéhuhu e ðo agbaza me é ðɔhun." Mesédó Pɔlu ðɔ: "Nǔ ene le nyí kpóndéwú nú mǐ, bonu mǐ ma dɔ́ jlǔ nú nǔ nyanya le lee ye jló gbɔn é ó. Mi ma ka lé nyí vodunsinsentɔ́ lee ye me dé le bló gbɔn é ó . . . Mǐ ni ma tén Klisu kpón lee meǎǎ le ðò ye me bo tén Klisu kpón gbɔn é ó. éné ó wú ó, me e lin ðɔ é mí ðo te ó ní cɔ́ éǎǎ, bó má j'ayí ó" (1 Kɔ: 10). É lévɔ ðò Ebl. 3:12-19: "Mě mě e é ka sin xome dó nú xwè kandé? Me e hu hwe, bɔ cyɔ yetɔn le je gbetótló me le é we é ma ka xwé ǎ? Gó nú 4:1, 2: "Hǔn, mi nú mǐ ni ði xesi, bonu akpá e è dó ðɔ mǐ na byɔ gbɔje tɔn me é ma kpò ó."

Ðò nǔ e mǐ ðɔ wá yì le é me ɔ, è na xò nǔ kpón ðɔ è lin ðɔ Izlayeli-ví le sín tan ɔ na nyí kpóndéwú "nǔ e ðò jixwé le é" tɔn, é we nyí ðɔ nǔgbɔ gbigbɔ tɔn e ðò Akɔjije Yɔyɔɔ me le é tɔn. Cobonu mǐ na sú ta nú wemata elɔ ɔ, mǐ sixu ðɔ xó dó nǔ e mǐ kplón bɔ é hen lè wá nú mǐ é ðokpo alǔ wè jí klewun. Nukɔntɔn ɔ. Mǐ mɔ ðɔ Klisanwun ɔ nɔ yí gbè nú sén, Jwifu le ðɔhun. Vogbingbɔn e ðò ye tentin é we nyí ðɔ hwenu e Mɔyízi sɔn ɔ "hu me" é ɔ, Yesinsen sín sɔn ɔ nɔ na gbè me. Hwejijɔ e wu è dɔ́ na setónú nú gudo tɔn ɔ kpo awǎjije kpo kpodo linlin ðagbe kpo é nɛ. Klísu we nyí Aklúnɔ mǐtɔn kpódó Gǎn mǐtɔn kpó, lě e Mɔyízi nyí gbɔn nú Izlayéli é, bɔ é nyí mǐtɔn ðɔ mǐ ní xwedó Gǎn Mawu tɔn mǐtɔn lě e Izlayéli dɔ́ ná xwedó yětɔn gbɔn é. Nú me e nɔ setónú gbɔn mǔ le é ɔ, sinsenzɔ́ tɔn nyí meǎǎekannuninɔ maǎóblǔ. 2ème. Nǔ e mǐ dɔ́ le é we nɔ xlé azɔ́ mǐtɔn le. Fí e è na nǔ gègè ðe é ɔ, è nɔ byɔ nǔ gègè. Ene wu ɔ, enyi è ðɔn tó nú togun ɔ ðò Mɔyízi sín ace glɔ́ dɔ́ tónúmase wu ɔ, "nɛ mǐ ka na ðɔn tó nú mǐ hú mǔ gbɔn, enyi mǐ lekɔ́ sín me e ðò xó ðɔ we sín jixwé é gudo ɔ nɛ." Atɔngɔ ɔ. Nǔ e nɔ sísé me bɔ è nɔ xwedó Mɔyízi le é sukpɔ́ tawun, amɔ́, nɛ nǔ e nɔ sísé me bɔ è nɔ xwedó Jezu le é ka syen hú mǔ gbɔn é. Mɔyízi nyí kpóndéwú ðagbe dé nú togun tɔn nǔgbó nǔgbó, é nyí gǎn nǔnywétɔ́ dé, xɔntɔn gbejinɔtɔ́ dé; lo ó, lě e wǎn yíyí Klísu tɔn gɔngɔ́n sɔ́ é; nǔ e xɔntɔn le sixu jlé dó É wu é! Mɔyízi sixú hwlén togun ó gán sín hwe yětɔn léé me ǎ--sixú kplá yě yi gbe mavɔmavɔ me ǎ. Amɔ́, Jezu we nyí "ali ɔ, nǔgbɔ ɔ kpo gbè ɔ kpo," bɔ gbetɔ le bí sixu gbɔn jǐ tɔn bo wá Tɔ́ ɔ gún.

goxɔ ɔ nyí wuntun wegɔ ɔ tɔn bɔ goxɔ ayikúngban jí tɔn ɔ nyí wuntun jixwé tɔn dé tɔn; ɔɔ goxɔ e è sɔ alɔ dɔ bló é nyí wuntun goxɔ e è na bló "alɔ mevo é tɔn," "bɔ Aklunɔ we bló, é nyí gbetɔ á, bɔ ɔɔɔ ɔ na ɔɔɔ kpo 'nǔgbo' (alɔ nǔgbo ɔ) kpo." Yesinsen ɔ, xomenyínyɔ tɔn ná mǐ tinme e gbɔn vo é dé. Nú mǐ kpó ɔ linlin ɔaxó ene hen dɔ ayi me we, bo lé ɔ azɔ wà d'ejɔ we ɔɔ dodónu mǐtɔn ɔ, mǐ sixu bú ali zɔ á.

Đò wemafo e ɔ aga le é me ɔ, è ɔ na wá gbeta ɔkpo kɔn á, bɔ un na ɔ ɔ fi. É we na nyí dódó kpo ayikúngban kpo nú xɔ e mǐ ɔ gbá we é. É ná nyɔ--é byɔ á, éné ɔ wú ɔ, è nǎ hen dɔ ayi me. É ɔɔ: GOZɔ E ĐÓ Gbetótló me é nyí Kpóndéwú JESU KLISU SIN Agun tɔn. Nú un ɔ Agun Klísu tɔn ɔ, un ɔ ɔɔ we ɔ Klísu kpódó togun tɔn kpó, kpódó nǔ e cá yé ɔ kpó léé bí kpán. Un ɔ ɔ afɔ ɔkpo ɔkpo e mǐ na ɔ ɔ jlejiniɔ ene me é ɔ, è na mɔ ɔ é nyí yiyi ɔ ali ɔkpo jí, bɔ è na mɔ ɔ é nyí nǔ e gbé nya we è ɔ ɔkpo, bɔ é na nyí nǔ e na jó linlin nǔxatɔ sinsenɔ ɔ tɔn dɔ ɔ gbɔje vivi kpo nyɔna kpo me hwenu e é na sɔ azɔ kpeví elɔ ɔ te é.

Nǔwiwa Mɔyizi tɔn ɔ gosin Mawu gón sín bíbémé kaka je vivɔnu. Ene wu ɔ, é nyí nǔ maɔóblɔ ɔ tuto nǔwiwa tɔn dé ɔɔhun. Amɔ, "Nǔ e ɔ jixwé le é sín yínyɔ" we. "Nǔ e ɔ jixwé le é" ɔ na, ene wu ɔ, bló SYSTÈME dé. Nǔ e mǐ nɔ ylɔ ɔ Klisanwun-nyijetɔ le é we nyí tutoblonunu ene, bonu é na bɔkun nú mǐ. Dìn ɔ, Klisanwun-nyijetɔ le nyí me ɔkpo géé Klisu tɔn á, é na bo tle nyí ɔ xome hun mǐ ɔ é we nyí tentin ɔ, awinnya taji ɔ, dodónu ɔ. Mawu e nyí nǔ nukɔntɔn ɔaxɔ ɔ é ɔ tutoblonunu Klisanwun le tɔn me; Jezu Klísu Mawu gbéde ɔ sín Ví; Yesinsen ɔ; akluzu, yɔdo kpo fínfín sín kú kpo; nǔɔɔɔ, hwesɔke me, baptɔm, kpo gbézán meɔesɔhwe tɔn kpo; agun ɔ kpódó sɔn tɔn léé kpó. Nǔ ene le bí we è nɔte na ɔ tuto Mɔyizi tɔn me. Mǐ kudeji ɔ Izlayeli-ví le ɔ, alɔ Mɔyizi tle mɔ nukúnnú je nǔ ene me á; é ɔ mɔcɔ, é ɔ wen ɔ nú me e nɔ ɔkán dɔ Mawu wu le é ɔ, sɔn ɔ we nyí "meši" yetɔn ɔ ali dé nu bo na kplá ye wá Klisu gón. Amɔ, ye na bo mɔ nukúnnú je nǔ ene le me d'ayí alɔ gbɔ ɔ, hwenu e é tón é ɔ, anti-type ɔ ɔ wen sɔmɔ, bɔ me e nyí "gbigbo" le é ɔ sixu wà nǔ nyi dɔ á. Klisu kpo nǔgbo e É ɔ xlé é kpo huzu, ɔ xógbe ɔevo me ɔ, cávi e è sixu zán dɔ lile hiéroglyphes sɔn ɔ tɔn le dɔ gbé ɔevo me bɔ é na bɔkun é ɔɔhun. Éné ɔ, akɔjije e ɔ agbaza me ɔ nɔ tón ɔ akɔjije e ɔ gbigbo me é sín ɔɔɔ ɔɔhun, adagbigbo ɔ agbaza me ɔ nɔ húzú adagbigbo ayi me tɔn. Hweɔelenu ɔ, nǔjledonǔwu le nɔ huzu vogbingbɔn. "É nyí ví agbaza tɔn léé á," lo ɔ, Izlayéli, ɔ nǔɔɔɔ me ɔ, Ablaxámu sín kúnkan we, bó ná ɔ gǔ lè e Mawu dɔ akpá tɔn gbɔn é. Sinayii kpódó nǔ baɔabaɔa e ɔ fíné léé kpó we mǐ ja á, lo ɔ, Sinyɔ toxo Mawu gbéde ɔ tɔn we mǐ ja. Jeluzalemu e ɔ Palestine e we nyi xwe susunɔ mitɔn á, lo, Jeluzalemu we ɔ "nɔ mitɔn bí" ji.

Bá e me è nɔ gbéje nǔjledonǔwu ene kpón ɔ é ɔ, bá ene me we é nɔ cí céɔcéɔ ɔ Mawu we wlan nǔ ɔkpo ɔ dɔ Alenuwema Xóxó ɔ kpo Yɔyɔ ɔ kpo jí; bɔ lee nǔnywe jiwú e Mawu ɔ bo zán nǔ e bɔkun sɔmɔ le é dɔ xlé nǔ jiwú Hwlengán tɔn le é nɔ jiwú nú mǐ sɔ é. È nɔ mɔ ɔ Biblu nyí nǔ ɔkpo géé. Goxɔ ɔ ɔɔhun ɔ, é ɔ ten mímé tɔn, bó nyí ten mímé bí ɔ, é we nyí Alexwé Xóxó ɔ kpódó Yɔyɔ ɔ kpó; bɔ é byɔ ɔ è nǐ fén avɔ e è nɔ dɔ cyɔn ta ná é, bó ná mɔ ɔ yé me we léé bí we nyí ɔkpó. Yesinsen ɔkpó géé sín azɔ we yé me we léé bí nyí. Ye me wè le bí we nyí nǔ e me mímé Mawu tɔn le wlan é, bɔ ye wlan lee Yesinsen sísé ye gbɔn é. Nǔ e nɔ flú me é ɔ ɔ fine á, lo, nǔgbo Mawu tɔn sín nukɔnyiyi kpeɔ kpeɔ kaka je nǔ maɔóblɔ jí we. Nǔɔɔ le kpo nǔ e è ɔ xlé le é kpo yí gbè na. Sɔn nukɔnyiyi kpo nukɔnyiyi kpo tɔn ɔkpo ɔ le we nɔ kp'ace dɔ ye me wè le bí jí. Flówa ɔkpeɔkpeɔ ɔ ɔ fén tɔn e ɔ nǔglɔ le é me ɔ fén tulipan tɔn sín fén me. Amɔ, nú nǔ e un ko mɔ kpón le é ɔ, è sixu lin nǔ kpón dɔ nǔ e zgbén ene na huzu é jí á.

gbɔn é síś dó ayikúngban jí gblame; loɔ, enyi è bló bɔ é sù ganji ɔ, mǐ nɔ ɔ céḍécéḍé ḍé è ko bló tuto jiwũ ḍekpeḍekpe ḍé, bɔ vivɔnu tɔn we nyí folowa víví e nɔ sɔ axɔsugbakún dó atín ɔ jí é. Mɔ we Nũḍexléme lo nyí gbɔn. Pɔlu ḍɔ xó ene gbɔn mɔ: "Nyɛ e hwe hú me mímé le bí é ɔ, è na fénú elɔ mì ḍɔ má jla dɔkun Klisu tɔn e è ma sixu gbéjé kpón ă é me e ma nyí Jwifu ă le é, bo na lé xlé me bí lee nũbudo e è sɔ hwla dó Mawu e ḍó nũ le bí é sín hwenuxó me é nyí gbɔn é. è nɔ tunwun nũnywé Mawu tɔn e ḍó tenme tenme é gbɔn agun ɔ jí, lě e é lin gbɔn mavɔmavɔ (linlin hwenuxó léɛ tɔn) é, lě e é lin gbɔn Klísu Jesu Aklúnɔ mǐtɔn me é " (Ep. 3:8-11). "Dɔkun Mawu tɔn léɛ góngón ɔ, nũnywé tɔn kpódó nũ e é tunwun ɔ kpó góngón ɔ! Nũ e é ḍɔ léɛ kpódó ali tɔn léɛ kpó ɔ, è sixú ɔ nukúnú je me ă! Ḍó mǎ ka tunwun linlin Aklúnɔ tɔn? Mǎ ka ko nyí wěḍexámétɔ tɔn? é we nyí susu káká sɔyi.

Wemata II

MɔYIZI-KLISU

Mǐ ko ɔ ḍó ali ḍaxó ḍé nu ḍɔ Mɔyizi nyí wuntun Klisu tɔn ḍé. Mi nú mǐ ni gbéjé nũgbo ene kpón d'ejí. Ḍò ali ḍebũ nu ɔ, Mɔyizi tón ḍó Klisu sín wuntun me bo jiwũ hú sén-namétɔ Izlayeli tɔn ă. Hwenu e é je te sín só mímé ɔ jí ɔ, nukúnme tɔn nɔ kón ḍó susu séxwé tɔn wú, bɔ ḍó togun ɔ sixú de ḍo wěziza ɔ nu ă wutu ɔ, é sɔ avɔ dó cyɔn nukúnme tɔn jí. Nũ éné ɔ flín mǐ me e "gosín Mawu gón" bó "jete sín séxwé" bó ná de jlǒ Mawu tɔn xlé gbetɔ é. Ḍò mǎ wiwa me ɔ, é sɔ susu e é ḍó ḍó Tɔ tɔn gón cobɔ gbè ɔ wá tǐn é ḍó vo, bo sɔ nũmesen e é nyí é dó cyɔn gbetɔ sín agbaza me. Mesédó ɔ xlé nũjiwũ ene gbɔn vogbingbɔn ḍé gblame. È sixu zán gbè e nɔ ḍé nũ xlé bo nɔ lé xɔ akwe hú mǎ é ă. "Mi sekɔ só e jí è sixú ḍ'alɔ wú de, bɔ myɔ ḍo jiji we é ă, ablu, ablu, jɔhɔn ḍaxó, kpén ḍé sín gbe, kpódó xó ḍé léɛ kpó ă. Ée Mɔyízi ḍɔ ɔ, xesi ḍi mì ḍésú, bɔ un ḍo síśsísɔ we. Mi sekɔ Jesu e nyí hwedɔtɔ akɔjije yɔyɔ ɔ tɔn é, bo sekɔ hun e è kɔn dó hun e ḍɔ nũ ḍagbe hú Abeli tɔn é jí" (Ebl. 12:18-24).

Vogbingbɔn e ḍó aga é ɔ nũ e je ḍó akɔjije xóxó ɔ kpo yɔyɔ ɔ kpo sín sén nina me gudo le é me. Hwenu e Mɔyízi ma ḍo só ɔ jí ă ɔ, togun ɔ jó éḍéé dó nú vodún sinsen. Hwe éné ɔ wú we nɔví yětɔn léɛ hu gbetɔ dēgba ḍé afɔwó (3.000) ḍo gũfɔntɔ léɛ me. Lo ɔ, hwenu e è jlá Wen Ḍagbe ɔ sín sén nukɔntɔn ɔ sín Sinyɔwó só ɔ jí ɔ, gbetɔ afatón atɔn we è hwlen gán (Mesédó 2). Nũgbo ɔ sín kpóndéwú ḍaxó ḍé we nyí ene. "Wema (sén Mɔyízi tɔn) nɔ hu me, lo ɔ, Yesinsen (ḍó Wen Ḍagbe ɔ me) nɔ ná gbɛ" (2 Kɔ. 3:6).

Amɔ, é nyí hwenu e é dò só mímé ɔ jí é kede we Mɔyizi yí sɛn wɔ le tɔn ă. É ko só kpɔndéwú maɔóblɔ́ dé, alɔ́ "kpɔndéwú" goxɔ ɔ tɔn dé jó nú jide tɔn. Din ɔ́, é ɔo taji ɔo fí jén è nă teɔɔ nŭgbó e ɔo ɔo Mɔyizi nɔ te bo cá kàn xá goxɔ ɔ lě e Jezu Klísu cá kàn xá Agun tɔn gbɔn é jí. Ðò Ebl. 3:1-6 me ɔ, mǐ xà ɔo: "Ene wu ɔ, nɔví mímé le mi, me e è yɔ dò jixwé le é ɔ, mi lin tame dó mesédó kpo Vɔsanúxwlemawutɔ́ Ðaxó e mǐ yí gbè na é kpo jí, é we nyí Jezu, é nɔ gbeji nú me e sɔ é, lee Mɔyizi lɔ nɔ gbeji gbɔn dò xwé tɔn bí gbè é. xwé dó sísí hú xwé, dó meɔé we gbá xwé ɔokpó ɔokpó, lo ɔ́, me e gbá nŭ bí é we nyí Mawu. Bɔ Mɔyizi, nŭgbó ɔ́, é nɔ gbejí nú xwé tɔn bí, ɔi mesentɔ́, bó ná dó ɔe kúnnu nú nŭ éné lée e è nă ɔo ɔo nukɔnme é." Ðò wemafɔ elɔ me ɔ, mesédó Klisu tɔn we dò xó ɔo we. Mɔyizi nyí Klísu sín wuntun dé ɔi Mesédó dé, abí me e è sédó azɔ́ Mawu tɔn dé é. Aalɔ́ nɔ nyí vɔsanúxwlemawutɔ́ tɔn (Klisu tɔn) sín xlɛ́ dé, bɔ è wá ɔo xó d'ɛji dò nukɔnme dò wema ɔ me. Azɔ́ e è só d'así nú Mɔyizi é we nyí ɔo é ni gbá xwé Mawu tɔn. È ɔo nŭ e kúnklá azɔ́ ɔ le é bí céɔcéɔ, bɔ Mɔyizi vo bo na tɔn sín nŭ e è ɔo n'í le é me dò nŭ kpeví kpeví le me ă. "Kpɔn, bo bló nŭ lée bí lě e è xlé we ɔo só mímé ɔ́ jí gbɔn é." Mɔyizi "nɔ gbeji." É bló jlɔ́ Mawu tɔn gbɔn nŭ bí me. Linlin ɔaxó dé we Mawu dó dò goxɔ ɔ gbigbá me, bɔ enyi è ɔn nŭ wà kpeɔé ɔ, é na ko hen linlin ene gblé. Mǐ tuùn ɔo Mɔyizi mɔ nukúnnú je linlin ene wu ă, amɔ, mǐ tuùn ɔo é nɔ cɔ́ éɔé kpo adohu adohu kpo bo nɔ kpɔn ɔo xɔ ɔ ni nɔ gbeji nú "kpɔndéwú" ɔ. "Izlayéli ví lée wa azɔ́ ɔ́ bí lě e Mawu Mavɔmavɔ ɔo nú Mɔyizi gbɔn é. Mɔyizi kpɔn azɔ́ ɔ́ bí, bó mɔ ɔo yě wa nŭ lée bí lě e Mawu Mavɔmavɔ ɔo gbɔn é, bɔ Mɔyizi xo ɔe dó yě jí."

Din ɔ́, ɔo azɔ́ ɔaxó éné ɔ́ me ɔ́, MɔYIZI nyí Jezu sín Kpɔndéwú. Ðó Aklunɔ Jezu nyí "Mesédó" Mawu tɔn wutu ɔ, é ɔo ɔo "é jete sín jixwé bo na wà jlɔ́ ce ă, loɔ, jlɔ́ me e sé mì dó é tɔn we." Bɔ é lévɔ ɔo: "Nŭkplɔnme ce nyí ce ă, loɔ, me e sé mì dó é tɔn we . . . me e nɔ ɔo xó sín éɔé me é nɔ ba susu éɔesunɔ tɔn; loɔ, me e nɔ ba susu me e sé é dó é tɔn ɔ, é we nyí nŭgbɔ, bɔ nŭagɔwaxáme ɔé dò wŭ tɔn ă. Mɔyizi we na sɛn Mɔyizi tɔn mi ă . . . 8:16-23 me). É lé ɔo: "Hwenu e mi ná só Gbetɔ́ví ɔ́ yi jí ɔ́, mi ná tunwun ɔo nye we nyí me éné ɔ́, bɔ un kún nɔ wa nŭɔé ɔo nyeɔé me ó, lo ɔ́, lě e Tɔ́ ɔ́ kplɔn mì gbɔn é we un nɔ ɔo. Azɔ́ e Jezu só d'así nú Jezu é we nyí ɔo é ni ba me e bú le é bo hwlen ye ɔan"-

- bó ná hwlen gbetɔ́ lée sín ablu sín hlɔ́hlɔ́n me, bó ná lé só yě dó mimɛ́ jí, bó ná lé só yě dó Mawu ɔn. Azɔ́ ɔaxó éné ɔ́, è fó dó akpáxwé we jí: nukɔntɔn ɔ́, è dó xwé gbigbɔ tɔn Mawu tɔn sín dodónu; bɔ wegɔ ɔ, dò xɔ ɔ gbigbá me. Azɔ́ ɔaxó ene sín akpáxwé nukɔntɔn ɔ fó dò sinsenzɔ́ Klisu tɔn me dò ayikúngban jí, bo fó dò fínfín sín kú tɔn kpo jixwé yiyi tɔn kpo hwenu. È bé akpáxwé wegɔ ɔ dò Pantekotu sín azɔ́n gbè, bɔ mesédó le fó. Lo ɔ́, azɔ́ e nyí "Goxɔ nŭgbó nŭgbó" ɔ́ gbigbá ɔ́ bí we è só d'así nú Jezu. É we nyí me e dó nŭɔiɔi ɔ́ sín dodónu bo lé nyí me e nɔ bló bɔ é nɔ sɔgbe é." "Acekpikpa e dò jixwé kpo ayikúngban jí kpo le é bí" nyí é tɔn. Luki ɔo nŭ e Jezu wà dò ayikúngban jí le é bí ɔo azɔ́ ɔaxó e é wà é sín bíbɛ́me kpowun we (Mesédó 1:1).

Ene wu ɔ, kpɔndéwú ɔaxó Mɔyizi tɔn e nyí sɛn-natɔ́ Mawu tɔn kpo xɔgbigbátɔ́ ɔaxó dé kpo é dò nukɔn mǐ tɔn. Me e bló gbɛ le é, bɔ "me e .

nũ ɛ bĩ wɛ è dá," é lé nyí mɛ e gbá xɔ ɔxó dɛ é--Mawu xwé. Dò nũ e dò wɛkɛ ɔ mɛ ɛ é gbá mɛ ɔ, bésín gbè hlɔnhlɔnɔn ɔ jí kaka jɛ nũvínúví kpeví hugăn ɔ jí ɔ, tuto maɔóblɔn ɔ tĩn. Nũ ɔokpo ɔ wɛ é nyí nú tuto Mɔyizi tɔn, bɔ nũ ɔokpo ɔ wɛ é nyí nú tuto Klisanwun ɛ tɔn ɔ. kú." Mawu sín "kpóndéwú" goxɔ e dò gbetótló mɛ é tɔn nyí nũjɔnũ. Mɛɔebũ sixu kpankón bo na gú na alǒ dè sín mɛ ă, dó kú sín wuvě wu. Mawu ka ɔn hwanwũ kpeɔé dó jlǒ tɔn wu dó goxɔ "nugbo" ɔ wu à, bɔ nukɔntɔn ɔ nyí ɔiɔe dɛ kpowun à? Jezu Klísu tɔn. Yě wa nũ ɔi gbetɔ ɔokpó ɔokpó nyí "sén nú éɔé" ɔɔhun, bɔ é cí ɔ Mawu ko ɔ ɔ gbetɔ ɔokpó ɔokpó sixú bló nũ e ɔɔgbe ɔo nukún tɔn mɛ é ɔɔhun ă. ayikúngban jí, bɔ é dó na ɔɔ sén tɔn ɛ ă. Nũ ene ɛ dò nukɔn mĩtɔn dò Alexwé Yɔyɔ ɔ mɛ, bɔ ye ɔn dè nũnywɛ Mawu tɔn kpo susu tɔn kpo xlé.

Wemata III

AZŪWŪWETŪ ɛ E JI ɔŪ ɛ .

Dìn ɔ, mi nú mĩ ni dè afo ɔokpo bo gbéjé nũ taji ɔevo e ɔi nũ nú goxɔ Mɔyizi tɔn kpo "goxɔ nũgbo e Mawu Mavɔmavɔ dó ayí, é nyí gbetɔ ă é" kpo tentin é kpón. Dò xwé wè ɛ bĩ gbá hwenu ɔ, è zán azɔwatɔ e gbigbɔ dè ɛ é dó azɔmɛ. Mawu ɔ ɔ nú Mɔyizi ɔ: "Un yl Bɛceléli, Wulí ví, Húu vívú, ɔo akɔta Judáa tɔn mɛ, bó ná ɛ Ye Mawu tɔn, bó ná ɛ nũnywé kpódó nukúnnúmwɛnũmɛ kpó, bó ná ɛ nũnywé, bó ná kplón azɔ alɔkpa alɔkpa lée bĩ. é ɔn kpa nũ dó atín jí, bó nó wa azɔ alɔkpa alɔkpa lée bĩ. Un sɔ Axisamaki ví e gosín akɔta Dan tɔn mɛ ɔ dó kpɔ xá ɛ, bó sɔ nũnywé dó mɛ e dó nũnywé lée bĩ sín ayi mɛ, bónú yě ná bló nũ e un zón wɛ lée bĩ" (Tín. 31:1). Fíné ɔ, mĩ mɔ ɔ Mawu sɔ gbetɔ nabi dɛ, bó gú nú Yesinsen tɔn, bɔ hlɔnhlɔn tɔn wɛ zón bɔ yě dó nũnywé titewungbe, bó lé jɛxa bĩ mlémlé, bó ná wa azɔ dó linlin Mawu tɔn e ɔo goxɔ ɔ mɛ é jí ɔo nũ tɔn lée bĩ mɛ. Nũnina yetɔn ɛ gbɔn vo, bo ɔn lé gbɔn vo ɔɔgbe xá nũ vovo e azɔ yetɔn byɔ ɛ é. É cí ɔ ye ko kplón azɔ dɛ ɔ'ayí dò nũnywɛ xwitixwitizɔ vovo ɛ mɛ ă, alǒ, ye ko jɛxa dò jɔwamɔ linu ă, amɔ, nũ e è mɔ é dò ali ɔevo nu. Ye ko nyí kannumɔ dò Ejipu ɔ'ayí. Ninɔmɛ yetɔn ko nyí ee mɛ è na dó wusyen lanmɛ nú mɛ ɔ è ni kplón nũ dó nũnywɛ xwitixwiti wu dè é ă. Ene wu ɔ, é sixu ko nyí ɔ Mawu wɛ sɔ mɛ ene ɛ, dó ye ma jɛxa azɔ ɔ dò jɔwamɔ linu ă wutu, bonu é na cí ɔ gbigbɔ wɛ sɔ dó ayi mɛ nú ye ɔɔhun, bɔ è na sɔ susu ɔ dó Mawu jí. Linlin ɔ nyí nũmɛsen tɔn; kpóndéwú ɔ nyí nũmɛsen tɔn; bɔ nũnywɛ kpo hlɔnhlɔn kpo e è na zán dó wà nũ ene na é lɔmɔ gosin Mawu gón, ene wu ɔ, tenmɛ dè dè nú linlin kpo wlenwín gbetɔ tɔn ɛ kpo kpowun ă. Mawu wɛ nyí xɔgbigbátɔ ɔ, Mɔyizi wɛ nyí xɔgbigbátɔgán ɔ, bɔ Bezeleli kpo hagbě tɔn ɛ kpo nyí azɔwatɔ ɛ. É nyí azɔ azɔwatɔ tɔn tɔn ă, hwenu e é dò azɔ wà wɛ dò xɔ dɛ jí é, ɔ é ni ɔɔ lee xɔgbigbátɔ ɔ bló tuto ɔ gbɔn é, alǒ, é ni tón sín nũ e è ɔ ɛ é mɛ dò nũ kpeví kpeví ɛ mɛ ă; lɔ, azɔ yetɔn wɛ nyí ɔ ye ni w'azɔ kpo gbɛjininɔ kpo dó alixlé mɛ e è na ye ɛ é jí, bɔ ye kúnkplá .

azɔ́ɔsa tawun tawun ɛ ɛ. Mɔ́ wiwa na zɔ́n ba akpáxwé ɛ bɛ na kpé nǔ wu bo na lé dɔ́ bǔ. Mɔ́ wɛ é nyí gbɔ́n nú azɔ́watɔ́ e dɔ́ Goxɔ́ ɔ́ ɛ ɛ. ɛ dɔ́kpó dɔ́kpó wa nǔ ɛ e è dɔ́ gbɔ́n é, ba é wá fɔ́ ɔ́, è bló goxɔ́ ɔ́ kpódó nǔ e d'ɛ ɛ ɛ bɛ kpó, ɛ e è xlé Mɔ́yízi dɔ́ só ɔ́ jí gbɔ́n é pépéépé.

Gbè e ɛ tinɛ dè é dé dɔ́ nyikɔ́ e dɔ́ Nǔwlanwlan ɛ ɛ ɛ. Hwehwe ɔ́, ye na nyí nǔdɔ́d'ayí. Dò ali jiwǔ dé nu ɔ́, ye na xlé jijo kpo azɔ́ e ɛ e hen ye ɛ é dɔ́ é kpo, bo tɛ na lé xlé nǔ e je dɔ́ ye jí é. Azɔ́watɔ́ taji wè e dɔ́ goxɔ́ ɔ́ ɛ ɛ é sín nyikɔ́ na xlé nǔ jiwǔ dé. Bezeleli sín tinɛ wɛ nyí "dɔ́ yɔ́zo (alɔ́ abɔ́ɔnɛji) Mawu tɔ́n ɛ." Oxoliyavu sín tínɛ wɛ nyí "Tɔ́ ce sín goxɔ́;" ba nugbɔ́ ɔ́, ye dɔ́ na ko mɔ́ dɔ́ emi dɔ́ ayijayí ɛ bɛ mlémlé dɔ́ "Mawu Nǔbɛwukpétɔ́ ɔ́ sín yɔ́zo" gló hwenu e ye dɔ́ azɔ́ wà wɛ kpo gbɛjininɔ́ kpo dɔ́ "Tɔ́ yetɔ́n sín goxɔ́" ɛ é. Ényí mǐ na xwedó nǔ dɔ́agbe, bó na se tónú nú jló Tɔ́ mǐtɔ́n tɔ́n dɔ́ nǔ bɛ ɛ ɔ́, mǐ lo ná bló mɔ́.

Dìn ɔ́, azɔ́watɔ́ enɛ ɛ e gbigbɔ́ dè ɛ é dɔ́ ten dɔ́kpo ɔ́ pépéépé dɔ́ "goxɔ́ nukɔ́ntɔ́n ɔ́" ɛ, lee mesédó Jezu Klisu tɔ́n ɛ dɔ́ dɔ́ "wegɔ́ ɔ́" ɛ gbɔ́n é. Yedɛ mesédó ɛ ka jɛxa dɔ́ jɔ́wamɔ́ linu ǎ. Ye kplón nǔ dè je nukɔ́n nú mesédóɔ́ dɔ́axó e ye wà é ǎ. Ye nyi, dɔ́ ɛ e dɔ́ akɔ́ta ɛ sín nukun ɛ ɔ́, ba nugbo ɔ́, ye nyi "ɛ e ma kplɔ́n wema bo ma tuun nuɔ́ e ɛ." Ba yè xwedó Jezu bó dótó nǔkplónɛ tɔ́n jiwǔ ɔ́ có, hwenu e é gosín yè gón ɔ́, é jó yè dɔ́ ba yè flú bɛ mlémlé dɔ́ azɔ́ e dɔ́ nukɔ́n nú yè ɔ́ sín jijo nǔgbó nǔgbó wú. Enɛ wu ɔ́, Jezu dɔ́ nú ye dɔ́ ye ni "na Jeluzalɛmu kaka je hwenu e emi na mɔ́ hɔ́nhɔ́n e gosin jixwé é nú ye é." Hwenu kpedé je nukɔ́n nú wǔvé e é jí ɔ́, Jezu ko d'akpá Yesinsen tɔ́n sín akpá azɔ́n gègè kpódó xomenyínyɔ́ kpó. É tuùn dɔ́ bo na dɔ́ sixu wà azɔ́ dɔ́axó e emi só d'así nú emi dɔ́ fínfín sín kú emitɔ́n gudo é ɔ́, é dɔ́ taji dɔ́ è ni na alixléɛ e hugǎn gbɛtɔ́ tɔ́n, bo ma na wà nǔ nyi dɔ́ ǎ é ye. Éné ɔ́ wú wɛ xó e é dɔ́ azɔ́n gègè dɔ́ Yesinsen sín kɔ́n nyi ayí wú é. "Un na savo nú Tɔ́ ɔ́, ba é na sé gbɔ́dónúmetɔ́ dɛvo dɔ́ mi, ba é na na kpó xá mi kaka sɔ́yi, é wɛ nyí Yesinsen nǔgbɔ́ ɔ́ tɔ́n. "Gbɔ́jedómetɔ́ Yesinsen e Tɔ́ ɔ́ ná sé dɔ́ nyikɔ́ ce ɛ ɛ ɛ wɛ ná kplón nǔ bɛ mi, bó ná flín nǔ e un dɔ́ nú mi ɛ ɛ bɛ mi" (Jaan 14:16,17, 25, 26). "Hwenu e Gbɔ́dónúmetɔ́ e un ná sé dɔ́ mi sín Tɔ́ ɔ́ gón é ná wá ɔ́, Ye nǔgbó tɔ́n e gosín Tɔ́ ɔ́ gón ɔ́ ná dɛ kúnnu nú mǐ, ba mi lo mɔ́ ná dɛ kúnnu nú mǐ, dɔ́ mi ko dɔ́ kpó xá mǐ sín bǐbéɛ" (wema 15:26, 27). "É nyó nú mi dɔ́ má yi: dɔ́ nú un ma yi ǎ ɔ́, Gbɔ́dónúmetɔ́ ɔ́ na wá mi gón ǎ; loɔ́, enyi un yi ɔ́, un na sé é dɔ́ mi. Ba hwenu e é na wá é ɔ́, é na dɛ hwɛ nú gbɛtɔ́ ɛ dɔ́ hwehuhu, hwejijo kpo hwedidɔ́ kpo wu . . . Un dɔ́ nǔ gègè bo na dɔ́ nú mi. Ye nǔgbó ɔ́ tɔ́n, wá, é ná kplá mi yi NUGBO BEE ɛ; dɔ́ é ná dɔ́ xó dèbǔ sín é dɛsúnɔ́ ɛ ǎ, lo ɔ́, nǔ e é ná se ɛ ɛ ɔ́, é ná dɔ́ nú mi; "Ée é kplé xá yè ɔ́, é dɔ́ nú yè dɔ́ yè ní ma gosín Jeluzalɛmu ó, lo ɔ́, mi na te kpón akpá e Tɔ́ ɔ́ d'akpá tɔ́n é, ba é dɔ́ nú mi dɔ́: Jãan ɛ yehwesin nú ɛ kpódó sín kpó;

Mí mɔ ɔo Nũwɔlɔwɔlɔn ɛnɛ lɛɛ mɛ ɔɔ mɛsɛdɔ Klísu tɔn e è sɔ lɛɛ kún ɔó ná bɛ azɔ ɔaxó yɛtɔn e nyí wɛndagbe ɔ jlájlá kpódó goxɔ nũgbó ɔ gbá kpó é ó, káká je hwenu e Yesinsɛn ná wá yɛ jí é, bɔ Yesinsɛn ná kɔn nyi yɛ jí gɛgɛ mɔhunkɔtɔn, bɔ yɛ ná "lɛ yɛhwɛsin" ɔ'ɛ mɛ; ɔɔ Yesinsɛn ɔokpó ɔ wɛ gbɛ ɔ, lɛ e é nyí gbɔn é ɔ, sixú yí ǎ; ɔɔ é ná wá "gbɔdónúmetɔ" ɔɔhun, bó ná flín nũkplɔn mɛ Klísu tɔn e je nukɔn lɛɛ bí dɔ flín yɛ, bó ná xlɛ ali yɛ ɔo nũgbó lɛɛ bí mɛ, bó ná ɔɔ sɔgudo xlɛ nukúnnumɔjɛnũmɛ yɛtɔn; ɔɔ É ɔó ná gbɔn yɛ jí bó ná ɔɔ nũgbó Klísu tɔn ɔ bí.

Mɔ mɛ ɔ, mɛsɛdɔ Jezu tɔn e gbigbɔ mímé sɔ d'ayi mɛ n'i lɛ é jɛxa azɔ ɔaxó e wà wɛ ye ɔɔ é gbɔn Mawu gɔn. Bɔ nú yɛ ná dɔ sixú ɔó ace e kpé é ɔ, Mawu w'azɔ xá yɛ, bó "ɔó kúnnu nú yɛ gbɔn wuntun lɛɛ kpódó nũjɔwũ lɛɛ kpó, kpódó hlɔnhlɔn tenmɛ tenmɛ kpó, kpódó nũníná Yesinsɛn tɔn lɛɛ kpó gblamɛ, lɛ e hlɔnhlɔn é ɔésúnɔ tɔn ná gbɔn é" (Ebl. 2:4). Yɛ lɛ kpé wú, gbɔn hlɔnhlɔn Mawu tɔn gblamɛ, bó hu mɛ (Mɛsɛdɔ 5) bó fɔn mɛ dɔ gbɛ (Mɛsɛdɔ 9.36-43); ye sixu "hen" hwe lɛ bo sixu "sɔ" ye; yɛ nɔ te ɔo ten ɔ mɛ, bó nyí Klísu kpódó Mawu kpó sín nu. "Mɛ e ɔótó mi ɔ, é ɔo tó ɔó mɛ wɛ, bɔ mɛ e gbé mi ɔ, é gbé mɛ; mɛ e gbé mɛ ɔ, é gbé mɛ e sé mɛ dɔ é." Nũ atɔn e è sɔ ɔó kpó é ɔ'ɛ: Mawu, Klísu, mɛsɛdɔ lɛɛ; Mawu e ɔo séxwé ɔ, Klísu hwɛɔtɔ ɔ, kpódó mɛsɛdɔ e ɔo ayikúngban jí lɛɛ kpó. Mɛ e mɔ nũ je mɛsɛdɔ lɛɛ sín kancica mɛ ɔ mɔ Klísu, kpódó Mawu Nũbɔwúkpétɔ ɔ kpó. É ma lɔn nú è mɔ nukúnnu je wũ ce nyi dɔ ó. Mɛsɛdɔ lɛ hen azɔ taji hugɔn ɛnɛ ɔó nũkplɔn mɛ yetɔn e ma nɔ gɔn nũ wà ǎ é wu. É nyí ɔésú ɔo Mawu ná hlɔnhlɔn mɔhunkɔtɔn gbɛtɔ; lɔ, tito tɔn wɛ, bɔ mí ɔó ná hwíhwé mɔdɛé dɔ mɔdɛé glɔ kpo awájije kpo.

Sinsɛn nukɔntɔn ɔ yí gbè nú ace ɛnɛ bí mlɛmlɛ. "Ye nɔ hen mɛsɛdɔ ɔ sín nũkplɔn mɛ lɛ syensyen" (Mɛsɛdɔ 2gɔ ɔ). Yɛ tunwun ɔɔ mɛsɛdɔ Klísu tɔn wɛ é mí nyí; bɔ xó yetɔn wɛ nyí xó gudo tɔn ɔ, ɛnɛ wu ɔ, ɔo nũ e kúnkplá nũɔɔɔ Klísu tɔn lɛ é bí mɛ, bɔ égbé ɔ, acekpikpa mɛsɛdɔ tɔn ɔokpo ɔ wɛ ɔo azɔ wà wɛ. Mɛsɛdɔ lɛɛ ɔó mɛ ɔɔbũ bɔ yɛ ná je ten tɔn mɛ ǎ; ɔɔ ɔo dandan ǎ. Nũɔɔɔ ɔ, ɔo bũnɔn tɔn bí mɛ ɔ, gbɔn yɛ jí, "è sɔ jó nú mɛ mímé lɛɛ azɔn ɔokpó géé;" bɔ é ɔo Alexwé Yɔyɔ ɔ sín akpà lɛ mɛ. Tenkɔn e è nɔ tén kpɔn bo na gɔ nú ace mɛsɛdɔ lɛ tɔn alɔ yí sín ye mɛ é bí, é na bo nyí gbɔn axɔsuzinkpo, tokɔn, toxóɔgbɛta, kplɛɔkɔpɔ ɔaxó, Pápa, alɔ wɛɔɔxámetɔ gblamɛ ɔ, gũfínfɔn dɔ jlɔ Mawu tɔn jí wɛ. Jezu tuùn ɔɔ gbɛtɔ lɛ ɔó ná huzu "gbɔn xó yetɔn jí" keɔɔ (Jaen 17:20). Bɔ Piyéɛ ɔɔ ɔo Mawu sɔ "nũ e kàn gbɛmɛ kpódó sinsɛn-biblo kpó lɛɛ bí dɔ alɔ mɛ nú yɛ. ɛnɛ wu ɔ, mí ná sɔ ta nú xó ɔ bo ná vɔ ɔo ɔo azɔwatɔ e gbigbɔ ɔo ɔo goxɔ nukɔntɔn ɔ mɛ lɛ é nyí kpɔndéwú azɔwatɔ e gbigbɔ ɔo ɔo wegɔ ɔ jí lɛ é tɔn, bɔ lee nukɔntɔn ɔ w'azɔ gbɔn é ɔ, é sɔgbɛ bo lɛ kpé nukún dɔ goxɔ nukɔntɔn ɔ wu sɔgbɛ xá "kpɔndéwú" Mawu tɔn ɔ; mɔ ɔokpó ɔ, mɛsɛdɔ Jezu Klísu tɔn lɛɛ, ɔo Yesinsɛn sín gbigbɔ glɔ ɔ, w'azɔ bó fó tuto Klísusɛntɔ lɛɛ tɔn; bɔ walɔ ɔagbe ɔaxó e mí ɔó ná kplɔn ɔo nũ ɛnɛ mɛ é wɛ nyí ɔo mí ni yí gbè nú nũgbɔ ɔ bí mlɛmlɛ, lee mí mɔ gbɔn ɔo Alexwíí Yɔyɔ ɔ mɛ é. Enyi mɛ e nɔ ɔo emi ɔi nũ nú Jezu lɛ é bí yí gbè nú sɛn ɛnɛ ɔ, bo ná "ɔo gɔn ɔó kpó wɛ bo ná ɔó nũɔɔɔ nú Wɛndagbe ɔ" ɔ, nũ e ná tɔn sín mɛ é ná nyí ÐOKPO--"Agbaza ɔokpo, gbigbɔ ɔokpo, nukúnɔɔɔ ɔokpo, Aklunɔ ɔokpo, nũɔɔɔ ɔokpo, baptem ɔokpo, kpo Mawu ɔokpo kpo, bo nyí Tɔ nú mɛ bí.

"Nyikɔ kpodo sinsɛn kpodo gbɛta lɛ kpo j'ayi,

Bɔ Jezu Klísu ni nyi nu bi ɔo mɛ bi mɛ."

NŪ LE .

Nũ xɔ akwé tenme tenme we è sɔ dó bló goxɔ ɔ kpódó nũ e d'è me léé kpó: siká kpatagan, ganvo, awĩnnya xɔ akwé, atín e nɔ nyí acasia é, linfín ɔagbedagbe, anyũ xɔ akwé, nũ e è nɔ sɔ dó bló nũ dó é, nũ e è nɔ sɔ dó bló nũ ná é, &c. Nũ nukɔntɔn e mĩ sixu dɔ ayi wu bɔ é na hen lè wá é we nyí ɔɔ nũ ene le bĩ we nyí nũ e togun Mawu tɔn sɔ jlɔ dó na é. "Mawu Mavɔmavɔ ɔɔ nũ Mɔyizi ɔɔ é ní ɔɔ nũ Izlayéli ví léé ɔɔ yě ní yí nũníná ɔɔkpó nũ mĩ; me e ayi tɔn jló ɔ bĩ we ná yí nũníná ce," &c. (Tín. 25:1-9). "Me e sín ayi jló yě léé bĩ wá, bó hen vɔsánú Mawu Mavɔmavɔ tɔn wá, bó ná dó bló goxɔ ɔ sín azɔ, bó ná dó wa azɔ ná, bó ná dó bló awu mímé léé. (ch. 35:20-24. "Yě (azɔwatɔ léé) yí nũníná e Izlayéli ví léé hen wá nũ azɔ e è nɔ wa ɔɔ ten mímé ɔ me léé bĩ ɔɔ Mɔyizi gún. é ná gbe, bɔ è jlá gbɔn ahwankpá ɔ bĩ me, bó ɔɔ: "Súnnu abí nyɔnu dɛbũ ní ma sɔ wa azɔ dɛbũ nũ vɔsánú e è nɔ ná ɔɔ ten mímé ɔ me léé ó, mɔ we togun ɔ gbé ɔɔ é ní ma sɔ ná nũ ó" (Tín. 36:3-6.) Mɔ me ɔ, togun ɔ yí gbe nũ yɔ Mawu tɔn ɔ kpódó xomenyínyɔ ɔaxó dé kpó ɔɔ yě ní ná nũ e gúnngún é dé. kpóndéwú medéé síssɔ dó savɔ tɔn ɔagbe dé we!

Mĩ dɔ kpóndéwú nũgbododó jlɔdɔtɔ tɔn e gbakpé tuto gbetɔ hwɛngán tɔn ɔ bĩ me, bésín nũ ɔaxó nukɔntɔn e dɔn e wá é jí kaka je nũ e é wá gudogudo tɔn é jí é dé dò nũ e je é me. "Mawu yí wán nũ gbetɔ le sɔmɔ bɔ é sɔ Vɔdɔkponɔ tɔn jó," bɔ Jezu "yi wán nũ mĩ, bo sɔ édée jó dó ta mĩtɔn me." "Fénú Mawu tɔn we zón bɔ mĩ hwɛn mĩ gán, gbɔn nũdidi gblame; é ka nyí mĩdesunɔ tɔn ă, nũnina Mawu tɔn we." "Mi me e kɔ xú mi léé bĩ ɔ, mi wá sin ɔ kɔn, me e ma dɔ akwé ă léé ɔ, mi wá xɔ nũ, bó ɔɔ nũ akwé ma xɔ akwé ma xɔ." Nũname nɔ vívínú Mawu. É we nɔ ná nũ bĩ, gbe kpó nũ e è nɔ zán ɔɔ gbe me léé kpó; hwɛngán; kpo akwe ɔaxó e é nɔ xɔ é bĩ kpo. Bɔ vɔ e nũdídó tɔn léé nɔ sɔ jlɔ dó ná léé nɔ nyí nukún tɔn me. É nɔ hen medé gannugánnú ă. Nũkplónme "Yesinsen sín hlɔnhlɔn e è ma sixu dí xwi xá ă é" tɔn ɔ, é nɔ klán gbè xá nũnywe kpo gbigbɔ Biblu tɔn kpo. Nũ Klísu ɔɔ te ɔɔ ayi gbetɔ tɔn sín hɔn nu bó ɔɔ ylɔ we, bó ɔɔ hɔn xúxú we ɔ, mĩ dɛsúnɔ dɔ ná hun hɔn ɔ, bó ná jó e dó bɔ é ná byɔ me; nũ Mawu ɔɔ: "Me e sinnu xú mi léé bĩ, mi wá sin ɔ gún" ɔ, MĨ MI ĐÓ NA WÁ bó nu sin. É na hen mĩ gannugánnú ă. Nũ gbetɔ léé ma jló ná wá ă, bó ná mɔ gbe ɔ, yě dɔ ná kú. Mawu ná hen yě gannugánnú ă. É ɔɔ "Togun ce ná nyí togun jlɔdɔtɔ ɔɔ hlɔnhlɔn ce sín azán gbe." Kpón lee nũ ene kàn sinsen Klisanwun tɔn gbɔn é! Pantekotu sín azán gbe ɔ, togun ɔ "jé édée jó nũ Aklúnɔ je nukɔn" ɔɔ mesédó Piyéé sín ɔɔ hlɔnhlɔnɔn glɔ, bɔ éné ɔ gúdo ɔ, nũ e je bɔ é sɔgbe xá nũ e è ɔɔ d'ayi é ɔɔ ali jiwũ dé nu é je. Lee togun ɔ hen nũdɔkan yetɔn le wá vɔnu hwenu e Mɔyizi yɔ ye gbɔn é ɔ, mɔ dɔkpo ɔ we, hwenu e togun ɔ "yi Mesédó ɔ sín xó ɔ kpo awájije kpo, bo le baptem" é ɔ, è ɔɔ nũ mĩ ɔɔ "medebũ dò ye me bo ɔɔ nũ e emi dɔ le é dɛ nyí emitɔn ă. é sɔ yě dɔ Mesédó léé sín afɔ glɔ, bó má yě nũ me ɔɔkpó ɔɔkpó lè e nũ tɔn byɔ gbɔn é" (Mesédó 4:32-34). Kpón lee nũgbo e kúnkplá Klisu é na ko byɔ ayi yetɔn me sɔ é! O enyi nũdítɔ le mɔ nukúnú je hwɛngán Mawu tɔn wu dín lee ye mɔ gbɔn é ɔ, é sɔ na byɔ ɔɔ è ni savo bo xɔɛ bo byɔ a .

akwe kpedé jen è nɔ zán dó wà Aklunɔ sín azɔ́ ɔ na. Sɛn dɛ̀ d̀ò akɔ̀jije yɔ̀yɔ́ ɔ me bo dɔ "A na na nũ" ǎ. Mawu jló bo jó mĩ dó bɔ mĩ na wà nũ e ayi mĩtɔn byɔ mĩ é. "Enyi jlǒ ɔagbe dɛ̀ tĩn je nukɔn ɔ, è nɔ yí gbè nú nũ e medé d̀ó é, é nyí nũ e é ma d̀ó ǎ é ǎ." "Lo ɔ́, nũ e dɔ we un dɛ̀ ɔ we nyí dɔ me e dó nũ kpedé ɔ́, é ná ya nũ kpedé, me e dó nũ gɛ̀gɛ̀ ɔ́, é ná lé ya nũ gɛ̀gɛ̀. Me dɔkpó dɔkpó ní ná nũ lě e é lin gbɔn dɔ ayi tɔn me é;

É d̀ò mɔ́ cò, hwenu e mĩ d̀ò mĩdɛ̀e kannu é ɔ, me e d̀ó nukúnnúmɔ̀jenũme kpeví hugǎn ɔ dó xɔ akwe e Mawu na mĩ é wu é na jló na dɔ "Gbè ɔ bí we nyí ce à?"

Mĩ sixu d̀ó ayi wu dɔ, d̀ò ten wegɔ ɔ me ɔ, bo na dó kpé nukún dó hudo goxɔ ɔ tɔn le wu ɔ, togun Mawu tɔn kedɛ we è yɔ. È sixu dɔ dɔ ye kún sɔ́ sixu wà nũ dɛ̀vo ó; amɔ́, ene na nyí dɔ è ni lin nũ ze xwé wu. D̀ó ye ma byɔ nũ me e d̀ò kóxota le é ǎ wutu ɔ, nũgbo dɛ̀ we bo sɔgbe xá nũwiwa Klisanwun nukɔntɔn le tɔn. Yě yí nũ dɛ̀bũ dɔ kosi léé sí bó ná dó nɔ gudo nú yě dɔ Wen ɔagbe ɔ́ jlájlá me ǎ, abí bó ná dó hen agun ɔ́ lidò ǎ.

Ene gudo ɔ, d̀ò ten atɔngɔ ɔ me ɔ, lee nũ e è zán dó bló goxɔ ɔ na le é xɔ akwe sɔ́ é xlé "dɔkun Klisu tɔn e è ma sixu gbéjé kpón ǎ le é." Nũ éné léé e gbetó léé nɔ kpón dó mɔ́ nũjɔnũ é we nɔ dɛ̀ dɔkun Wen ɔagbe ɔ́ tɔn e è ma sixú jlé ǎ é xlé. Nũ e dɔ fí léé bí we xɔ akwé. Jezu xɔ akwe nú Mawu kpo mĩ kpo; fifá kpo hwesɔke me kpo xɔ akwe; Klísu sín fíné, kpódó gbɔdónúme Yesinsen tɔn kpó xɔ akwé; bɔ nukúndid̀ó susunɔ gbè mavɔmavɔ tɔn ka xɔ akwe tawun. Nũ bí we xɔ akwe nú mĩ me e dɔ nũ léé.

WEMATÁN V

Hwedɔ̀xɔsa ɔ

KWÓDÓ e è nɔ yɔ dɔ Goxɔ ɔ sín kɔxota é sín ga nyí metlu 100 bɔ gblǒ tɔn nyí metlu 50. Nũ e è bló é nyí dɔdɛ̀ gaga dɛ̀. Metlu dɔkpo d̀ó metlu 1 824. Ene wu ɔ, ga tɔn nyí metlu 185 mɔ́, bɔ gblǒ tɔn nyí metlu 88 mɔ́. È sɔ́ lɛ̀nkanvɔ ɔagbedagbe dó bló xɔmegbovɔ ɔ́ ná, bɔ ganvɔ dotín kandé ko (20) dɔ totaligbé, dotín ko dɔ tofɔligbé, bɔ dotín wǒ dɔ vivɔnu dɔkpó dɔkpó. È nɔ sɔ́ ganvɔ dó bló dotín le na, bo nɔ sɔ́ kpatagan sín ta le alǒ "ta" le dó bló axɔsugbakún yetɔn le na. D̀ò zǎnzǎnhweji ɔ, "hɔntogbo kóxota tɔn" ɔ d̀ò fine, bɔ gblǒ tɔn nyí metlu 35 mɔ́. Avɔxwe dɛ̀kpedɛ̀kpe dɛ̀ we è sɔ́ avɔ kwlésinnɔ, vɔvɔ cécé, vɔvɔ cécé, kpó lɛ̀nkanvɔ ɔagbe ɔagbe kpó dó bló ná. Dotín ene we nɔ hen xɔgbigbázɔ ɔ d̀ó te, bɔ é nɔ cí xɔgbigbázɔ ɔ sín akpáxwé e kpò le é dɔhun. Mɔ́ me ɔ, kóxota ɔ yí jĩ sɔmɔ́ bɔ me bí sixu mɔ́ goxɔ ɔ ǎ, ze me dɛ̀dɛ̀e wá hɔn e è sɔ́ d̀'ayí é jí, bo jló na byɔ me kpo vɔ́ yetɔn le kpo é wu. Mĩ xà dɔ me bí sixu yí xɔgbigbázɔ ɔ me ǎ, é na bo nyí me e d̀ó jlǒ bo na sɛn Mawu le é alǒ gbɔ ɔ ne; lo ɔ́, me e wá sá vɔ́ léé kedɛ we (é cí dɔ) yě we. É d̀ò wen dɔ è nɔ hen "hɔntogbo" ɔ sín xɔgbigbázɔ dɛ̀kpedɛ̀kpe ɔ sekɔ, amɔ́, è nɔ dɔn e d̀ó vo hwebĩnu bo nɔ yí medɛ̀bũ e jló na sekɔ Mawu é.

Dìn ɔ, é hwe bí ɔ, mĩ sixu kplón nũ ɔagbedagbe atɔn d̀ò kóxota ene me.

1. Nũ e góngón ɔ Mawu me ɔ Klísu me léé, "nũ e ɔ Yesinsen Mawu tɔn me léé" ɔ, me bĩ sín nukúnme e ma no kpé nukún dó nũ wú ă é abí nukúnme e no gbé nũ nú me é we no tón ă. Cobonu gbetɔ na no nukúnú je ye me bo na lé ɔ sí sí nú ye ɔ, é ɔ na wá no nukúnú je nũ me. Mawu sɔ nũ éné léé hwlá dó nũnywétɔ kpódó nũnywétɔ kpó (gbeme tɔn) léé, bó ɔ yě xlé yɔkpóvú léé. Gbigbo meɔesɔhwe tɔn, e no kplɔn nu me ɔ, kpodo ayi e no jlo me ɔ kpo ɔ na ɔ, "Enyi meɔe jlo na wa jlɔ tɔn ɔ, e na tuwun nukplɔnme ɔ ɔ Mawu tɔn we e gosin alo gbetɔ tɔn we." "Ayi ɔagbe ɔagbe" ɔ we nyi ayikungban ɔkpo e ji Axɔsuɔuto ɔ sin nukun ɔ do ɔ ɔ bo na sinsin ɔ. Aklunɔ mĩtɔn nyɔnɔnɔ ɔ ɔ nú Jwifu le ɔ: "Mi ɔi nũ ă, ɔ mi nyí lengbɔ ce le ă wutu." Ene we nyí ɔ ye ɔ ɔ jji e no hwíhwé yedéé dó me glɔ, bo no jó yedéé dó é bo na xwedó è, ɔi lengbɔ e nyí lengbɔnyitɔ yetɔn é ɔhun ă, ene wu ɔ, ye sixu ɔi nũ ă. Nũ e me e no xò nũ kpón é sixu no nũ gègè ɔ Biblu me bo na dó xò nũ kpón na é ne, bo Klisanwun ɔ ka no no ɔekpe ɔ wexwe ɔkpo ɔkpo jí, ɔ wemafo ɔkpo ɔkpo jí. Me e ɔ nũmaɔi nú Mawu sín nũ léé ɔ, xlonɔnú we yě nyí nú yě; lo ɔ, hlɔnhlɔn Mawu tɔn kpódó nũnywé Mawu tɔn kpó we é nyí nú me e ɔi nũ nú Klísu léé. É cí ɔ kɔxota e è sù dó goxo ɔ sín kɔxota é we ɔ nũ ene le bĩ xlé we ɔhun. Hũn, mĩ ní ɔ nũnywé; mĩ ní wá hɔntogbó jí; mĩ ní byɔ me kpó wɔsákpe kpó, kpódó nũníná kpó. "Nũ nyó nú me e nyí wamamɔno ɔ ayi me le é, ɔ axɔsuɔuto séxwé tɔn nyí yetɔn. Nũ nyó nú me e ɔ ayi mímé le é, ɔ ye na no Mawu."

2. Hɔn ɔ gbló. Me e jló ná wá Mawu nukɔn kpódó hwesɔke me kpó, kpódó wɔsánú kpó léé bĩ we vo bó ná bló mɔ. Ene wu ɔ, nũblawukúnúme sín hɔn ɔ ɔ nuvo, bo "me e jló é" sixu byɔ me. Blu no xlé séxwé; wɔwɔ cécéé nó ɔ xó dó axɔsúduɔ wú; wɔwɔ (nũ e è no ɔ sín xeví me é) no ɔ meɔesɔhwe kpo wuvěsexáme kpo; linfín wewé mímé ɔ no xlé ɔ è nyí me mímé. È kplé bĩ kplé dó Jezu Klísu me. É gosín séxwé, Mawu gbeyé ɔ sín Vĩ axɔsú, bó ná sɔ éɔe hwe, bó ná se tónú nú mĩ káká yi kú, bó ná dó xɔ mĩ gán kpódó hun tɔn e xɔ akwe hú bĩ é kpó, bó sɔ éɔe jó nú Mawu, bo é ná nyí nũ e ma ɔ blɔ ă é. ɔ é nyí mɔwutu ɔ, é we nyí "ali ɔ, nũgbo ɔ kpo gbè ɔ kpo, bo meɔe sixu yi Tɔ ɔ gón ze é wu ă."

3. Akwé e è no yí ɔ Izlayéli ví léé sí hwenu e è no sɔ kén yetɔn é we è sɔ dó bló "ta" abí ta ɔaxó e no té ganvo dotín léé jí é. È byɔ súnnu e ɔ wè ko jeji le é bĩ ɔ ye ni na kpatagan vlɔ dó xɔ gbè ní (Tín. 30:11-16), bo akwe ene na nyí 1/2. È yí gbè nú ɔkunno le ɔ ye ni na nũ hú mɔ ă, è ka lé yí gbè nú wamamɔno le ɔ ye ni na nũ kpeɔe ă. Ene wu ɔ, hwenu e Mawu ɔ nũ e me bĩ sixu zán le é gbéjé kpón we é ɔ, é lé kplɔn ye ɔ è ɔ hudo hwlangán ɔkpo ɔ tɔn nú me bĩ. É cí ɔ Mesédó ɔ ɔ xó ɔ dó tutoblonunu ene wu we hwenu e é ɔ é ɔ: "È sɔ nũ e no gblé le é dó xɔ mi na ă, ɔi kpatagan kpo síká kpo ɔhun . . . lo, hun xɔ akwe e cí lengbɔví e ma ɔ blɔ ă, bo ma ɔ blɔ ă é ɔhun é we è sɔ dó xɔ mi na, é we nyí hun Klisu tɔn," bo ɔ hwlangán ene me ɔ, lee é nyí gbɔn ɔ ɔi tɔn me é ɔ, "Mawu we nyí mehwlɔhwlentɔ." "Vogbingbɔn ɔ ɔ fine ă, ɔ me bĩ we hu hwe, bo gɔn susu Mawu tɔn ɔ."

Ene wu ɔ, wemata ene le na no flín Izlayeli-ví ɔ hwébĩnu akwe nabi e é na xɔ é. Din ɔ, un xlé ɔ è hwlá goxo ɔ dó me e no kpón nũ éné ɔ, me e ma no ɔ ayi nũ ɔ wú ă, bó no lé ɔ ayi nũ ɔ wú ă é. Amɔ, è na no no kpatagan sín gɔjiblanú ene le hwébĩnu, bo na ɔ ganvo dotín le jí, bo na ɔ jĩ yi xɔmegbovo ɔ jí. Ene xlé nũ taji ɔ; é we nyí ɔ é ɔ dandan ɔ è ní hen aklúzu Klísu tɔn, abí é nyó ɔ è ní ɔ Klísu e è ká nyi aklúzu jí é, ɔ gbe ɔ nukɔn. Azɔ kpódó wũjɔme kpó we nyí ɔ Agun ɔ ní jlá Wen ɔagbe ɔ nũɔi ɔ ɔkpó ɔkpó, bó ná xlé yě akwé e è no sù dó hwlen gbetɔ gán é. Klísu sín wen jlájlá we nyí nũ e no hwéhutɔ ɔ wá Mawu gón é. "Nye, nú è sɔ mí sín ayikungban jí ɔ, un na no gbetɔ le bĩ wá gɔn ce." "Winnyá no hu mí dó Wen ɔagbe ɔ wú ă, ɔ é nyí hlɔnhlɔn Mawu tɔn, bó nó hwlen me e ɔi nũ léé bĩ gán." Hwlangán ɔ ná nyí nũ taji e jí è no jlá Wen ɔagbe ɔ ɔ é. Nũ gègè

wenɔagbejjlazó ɔ bú--é nyí nǔ yayǎ, dọ wenɔagbejjlató le nɔ sọ ayi dọ nǔgbo taji e nɔ hwlen me gán é jí ǎ. Ene gudo ɔ, kúnnuɔɔɔde e è nɔ dɛxlé dọ xó dé me ǎ é e kúnkplá gbézán Klisanwun ɔ tɔn e è hwlen é ɔ, axɔsugbakún kpatagan tɔn ene le lɔ nɔ xlé ε. Ali dé we nyí éné--vlafo ali e nɔ dɔ nǔ hú bí é--bɔ me bí sixú jlá Klísu sín wen ɔ, bó dọ ná lé jlá. "Weziza mitɔn ni kón dọ gbetó le nukɔn mǔ, bonu ye na mɔ nǔ ɔagbe e mi nɔ wà le é, bo na kpa susu nú Tó mitɔn e dọ séxwé é." "Akwe ɔaxó dé we è xɔ mi na, ene wu ɔ, mi kpa susu nú Mawu dọ agbaza mitɔn kpo gbigbo mitɔn e nyí é tɔn le é kpo me."

"Yi gbɛ ce bo sọ dọ vo nú we, Aklunɔ."

WEMATÁN VI

᠔᠑ ᠔᠑ ᠔᠑ ᠔᠑ .

GOxɔ ɔ sín dò cí kóxota ɔ dɔhun, bo lé sɔgbɛ xá kóxota ɔ. Xwle kandé wǔ (48) we è dǔ bló dǔ tɔn léé ná, bó kɔn siká akú dó. Xwle éné léé dɔga metlu 171/2, bɔ gblǔ yétɔn nyí metlu 21/2.

È nɔ té yě dọ jlǔjlǔ jí dọ afɔkpa kpatagan tɔn léé me. Sosi 96 we dọ fine, bɔ dɔkpo dɔkpo dọ kpatagan talanu dɔkpo, bɔ akwe mǔtɔn na xɔ £34 200. Xwle ko we è bló dọ akpá dɔkpó dɔkpó, bɔ tantɔn dọ gbadahwe jí. È nɔ zán sikálkéké le kpo atínkpo e dọ jlɔjlɔ bɔ è sọ siká dó bló na le é kpo dó cá ye dọ kpó ganji. Dò vivɔnu zǎnzǎnhweji tɔn ɔ, alǔ hɔntogbo ɔ jí ɔ, è sọ atín dó bló dotín atózn bɔ è sọ siká dó bló hɔn ɔ na. È sọ nǔ dɔkpó ɔ léé dó bló dotín ene ná gbɔn xɔ ɔ sín xome, bó hú tentin kpɛdɛ, bó ná dó bló avɔ e è nɔ sọ dó cyɔn nǔ ná é ná; é we klán ten "mímé" ɔ kpódó ten "mímé hú bí" ɔ kpó. Nǔ e è bló é bí bɔkun azon dɔkpo, amǔ, é gɔngɔn bɔ è sixu dɔ ǎ. È bló bɔ è sɔgbɛ xá ninɔme le dọ ali jiwǔ dé nu. Nǔgbododó nǔnywe xwitixwiti tɔn syensyen le jí we è gbá dọ. Hwenu e é nɔ syen bo nɔ lé syen tawun é ɔ, è bló b'ɛ zón bɔ è sixu dɛ è sín ayikúngban jí alǔ sọ dọ jí dọ hwenu klewun dé me.

Goxɔ ɔ dɛsú we nyí Sinsen ɔ sín xlé. Un jló dɔ è ni hen nǔ ene dó ayi me hwɛbɔnu. Ganji, dọ nǔ ene nyí mǔ wutu ɔ, ete mǔ ka na kplón dọ tuto tɔn ɔaxó ɔ me? Nukɔntɔn ɔ. Dó Agun Mawu tɔn ɔ, nǔjiwǔ dé we bɔ é bɔkun, bo lé dọ dɔkun susunɔ; bɔ é nɔ sɔgbɛ xá hudo gbetó tɔn le dọ xwè le kpo ninɔme le kpo bí me dọ ali jiwǔ dé nu. Tutoblonunu maɔdóblǔ dé we. È sixu bló bɔ Sinsen Alexwíí Yɔyɔ ɔ tɔn na nyó hugǎn ǎ, enyi me gègè na bo tle tenkɔn bo bló mǔ ɔ nɛ. Lo ɔ, xlonɔnú yétɔn sín xlé dé kpowun we yě bló. 2ème. È nɔ sọ xwle le dó kpatagan sín ate ɔaxó ɔaxó le me, bɔ è nɔ sọ gbexixɔ sín akwe dó bló na, cobɔ è nɔ dɔ xó dó ye jí; nɔte dọ hwesɔke me sín akwe me kpo jí kpo! Lě e mǔ dọ fí gbɔn é lévɔ flín mǔ dodónu Agun Mawu tɔn tɔn. É jinɔn hwesɔkeme Klisu tɔn jí, bɔ è sixu jlé dó akwé ene wu ǎ. Gbɔn kú tɔn gblame ɔ, é sọ dodó e jí è gbá Agun ɔ dọ é dọ te. "Mɛdɛbǔ sixu dọ dódó dɛvo ze ee è ko dọ ayí é wu ǎ, é we nyí Jezu Klisu." È gbá mǔ dọ mesédó léé kpódó gbeyídɔ léé kpó sín dodó jí (é we nyí dɔ, dodó e jí yě gbá xɔ dó é), Jezu Klísu dɛsú we nyí awínnya taji e dọ zwe jí é.

Atɔngɔ ɔ. Bǔninɔ e dọ goxɔ ɔ me é we nɔ xlé bǔninɔ e dọ tutoblonunu Klisanwun le tɔn me é, kpo Agun Jezu Klisu tɔn kpo. Lě e ali dɔkpó géé tǔin bɔ è nɔ gbɔn bo nɔ byɔ me me, bɔ goxɔ dɔkpo géé tǔin gbɔn é ɔ, mǔjen ali dɔkpo géé tǔin bɔ è nɔ gbɔn bo nɔ mɔ hwlenán gbɔn é nɛ, bɔ Agun dɔkpo géé tǔin. Pɔlu wlan nú Efezinu le dɔ: "Nye me e dọ gankpá me dọ Aklunɔ wu é ɔ, un dọ byɔbyɔ mi we dɔ mi ni zán gbè mitɔn sɔgbɛ xá ylɔylɔ e Mawu ylɔ mi é, mi sọ miɔée hwe bí mlémilé .

xomeffá; Mi dó suúlu, bó nɔ de ɔ midée nu ɔ wanyiyi me, bó nó dó gǎn, bónú fífá e cá mi dó kpó ɔ ná hen bǔnino e gbigbo mímé ná mi é dó te. Agbaza ɔokpó géé ɔe, bo Yesinsen ɔokpó géé ɔe lě e nukúndíɔ ɔokpó géé e Mawu yí mi ná ɔ wú we é ɔe gbɔn é. Aklunɔ ɔokpo géé, nǔdídí ɔokpo géé, yehwesin ɔokpo géé, Mawu ɔokpo géé we nyí Tó nú me bí, bo dò me bí jí, bo gbɔn me bí jí, bo dò me bí me" (Efe. 4:1-6). Mesédó ɔokpo ɔ wlan nú Kɔlentinu le ɔ: "Mí dó linlin ɔokpo ɔ, bo dó linlin ɔokpo ɔ." sinsenɔ (ten mímé) e ɔo Aklúnɔ me é. Dò Klisu me ɔ, è gbá mi lɔmɔ́ dó kpó, bo mi na nyí xwé Mawu tɔn dò gbigbo me." . . bónú yě bí ní nyí ɔokpó, lě e a ɔo nye me, bo nye ɔo hwi me gbɔn é, bónú yě lɔmɔ́ ní nyí ɔokpó ɔo mí me, bónú gbé ɔ ná dǐ nǔ ɔo hwi we sé mì dó."

Nǔkplɔnme ene sín nǔwanyido ɔe dò fine ă. Nǔ e lin we Mawu ɔe ɔ we nyí ɔo "ta" ɔokpó ní tíin-- Klísu, bo "agbaza ɔokpó ní tíin"--Agun ɔ; ɔo "klánklán ɔe ní ma ɔo agbaza ɔ me ó," lo ɔ, togun Klísu tɔn ɔ bí ní nyí ɔokpó; ɔo bǔnino éné ɔ kún ná nyí linlin ɔe kpowun ó, loó, é ná nyí nǔgbó ɔe bo é ná bló bo "gbè ɔ" ná j'awă dó fí e me e dó ayí é gosín é wú; bo me e nɔ ɔo ɔo emi nyí Klisu tɔn le é bí sín azɔwe é nyí ɔo ye ni tén kpón bo hen bǔnino ene wá bo lé hen d'ayí. Bo lee meɔebǔ e ɔo ɔo emi yí wǎn nú Aklunɔ Jezu, dò ɔe e é xò kpo ayi bí kpo bo è ɔo xó d'ejí é nukɔn é sixu nɔ gudo nú sinsen-núkplɔnme alǔ savo nú sinsen-núkplɔnme le gbɔn é ɔ, un sɔ sixu nɔ nukúnnú je me ă. Me afatón mɔkpan e nɔ ɔo emi nyí Klisanwun le é, bo mɔ ɔo emi dò sinsen-núkplɔnme ɔaxó ɔe me ɔ, ye nɔ wà nǔ e wu ye kpé é bí bo na tón sín me ă, é nyó wà ɔ, ye nɔ tenkɔn bo nɔ ba hwejiɔ nú nǔ ene, bo tle nɔ lé ɔo hwejiɔ e nɔ gudo nú nǔ ene le é. Amɔ́, Xó Mawu tɔn sixu jehun dó jí tɔn gbedé ă. Nugbǔ ɔ, Mawuxówema ɔ gbé nǔ n'í bo lé ɔo hwe n'í dò gbè e è ma tuùn ganji ă é me ă. "Nǔ e ɔo we un ɔe ɔ we nyí ɔo, me ɔokpó ɔokpó ɔo mi me ɔo: 'Un nyí Pólu tɔn;' nye nyí Apolosu tɔn; un nyí Sefasi tɔn; nye nyí Klísu tɔn.' (I Kɔ. 1:10-13.) "Nɔví ce lée mi, nye ɔ, un sixú ɔo xó nú mi dǐ un ɔo xó nú gbetó Yesinsen tɔn lée ɔohun ă, lo ɔ, un ɔo xó nú mi dǐ gbetó agbaza tɔn lée ɔohun, dǐ ví kpeví e ɔo Klísu me lée ɔohun. Un ná anɔsin mi, é nyí nǔdudɔ ɔagbe ă; ɔo mi sixú ɔo ă. Ényí me ɔebǔ ɔo: 'Nye ɔ, Pólu tɔn we un nyí, bo me ɔevo ka ɔo: "Nye ɔ, Apolosu tɔn we un nyí ɔ, été we mi nyí?" Dò agun Kɔlenti tɔn me ɔ, wuntun nukɔntɔn le tón--é na nyí ɔo ye we nyí gudo tɔn le--- kplékplé sinsen-núkplɔnme tɔn le kpo gbɛta le sín nyiko le kpo tɔn. Bo ée yě tón ɔ, é sɔ lín ă bo gbè e è sɔ dó ayi me nú me é ɔo hwe nú yě tlolo ɔo yě nyí agbaza tɔn, bó lé klán gbè xá gbigbo bǔnino tɔn vív e è fúnfún dó Sinsen nukɔntɔn ɔ me é. Bǔnino we nyí hlɔnhlɔn. É nyí "nǔ ɔekpeɔekpe ɔe, bo lé nyí awǎjije tɛgbɛ tɔn," hwenu e me mímé, mimɛjinino kpo wanyiyi kpo nyí kan le é. Dɛhanwɔlantó ɔ sixu ji han ganji ɔo: "Kpón lee nɔví nɔví le nɔ bǔ gbɔn é nyó, bo lé vív sɔ é! É cí ami xɔ akwe e dò ta jí é ɔohun, bo dò sisa we dò atán jí, é we nyí ɔo Aalɔn sín atán jí. Nyɔna tɔn, é we nyí gbɛ káká sɔyi" (Dɛhan 133). Nǔjledonǔwu wè ene le, ami kpo jí kpo nɔ dè wǎn ɔagbe kpo fífá kpo xlé, bo nɔ lé xlé awǎjije e dò bǔnino Klisanwun tɔn me le é ɔekpeɔekpe.

"Nǔ e me e yí wǎn nú Aklúnɔ lée .

Mi nɔ ɔo vív fífá me ɔokpó ɔokpó tɔn, Bo mɔ́ me ɔ, mi ná bló bo Xó ɔ ná je.

Hwenu e me ɖokpó ɖokpó sixú se nɔví tɔn sín xósusu
é, bó ná hen alɔ tɔn ɖó kpó xá ε;
Hwenu e aluwe nɔ sà sín nukún jí je nukún jí é, bo
awǎjije nɔ sà sín ayi me yi ayi me é.

Hwenu e mí ma ɖó nukúnnúmcjenǔme, mezunzun kpo goyiyi
kpo ǎ é ɔ, jlǒ mǐtɔn le bí ɖò aga,
Me ɖokpó ɖokpó sixú hwlá nǔwanyido nɔví tɔn
tɔn léε, bó ɖe wanyiyi nɔví tɔn xlé.

Hwenu e wanyiyi, ɖo tɔsisa ɖagbeɖagbe
ɖokpó me, Gbɔn akón me bí me ɔ;
Nú bǔninɔ víví, bo lé ɖó sí sí nú me ɔ, ɖò
nǔwiwa le bí me ɔ, é nɔ kón."

Nú è kanbyɔ ɖ: "Nǎ bǔninɔ Klisanwun tɔn ka sixú je gbɔn?" xósín ɔ bɔkun. Lě e Izlayéli ví léε sɔ yěɖée jó nú Mɔyízi, bó
xwedó e, bó nyí gǎn yětɔn kpódó sɛn-namets yětɔn kpó, bɔ me ɖěvo ma xwedó ǎ é ɔ, mǎ ɖokpó ɔ we mí la ɖó ná xwedó
Klísu, bó ná xwedó me ɖěvo ǎ. Alexwé Yɔyɔ ɔ we nyí sɛnwema tɔn, bɔ è ná mí nú alixléme mǐtɔn ɖokpónɔ géé. Enyi mí
nɔ kpé nú ene keɖe wu, bɔ nǔɖiɖi gbets tɔn alò nukonninɔ gbets tɔn mevo ɔ, mí bí ɖó na huzu ɖokpo ɖò nǔɖiɖi me, bo
na lé huzu ɖokpo ɖò gbezán me dandan.

WEMATƆ VII

NU ƆƆ ƆƆ .

NƆ cyɔn Goxɔ ɔ sín cyɔn ene we ɖò fine, bɔ è sɔ ɖě ɖó ɖě jí. É cí ɖɔ é kpaca me ɖɔ ye ɖó na ko sukpó
sɔmɔ; amɔ, vlafo nǔjledonǔwu yetɔn we nyí tinme ɖagbe hugǎn ɔ. Un ɖ'ayi wu ɖɔ xókwín
"hwesɔkeme" e ɖo Alexwíí Xóxó ɔ me ɔ, xókwín ɖé we, ɖo Ebléegbe me, bɔ tínme tɔn nyí nǔ e è nɔ sɔ
dó cyɔn nǔ jí é. Ene flín nǔ e je ɖò mejitɔ mǐtɔn nukɔntɔn le sín jí yiyi me é hlɔnhlɔnnɔ. Mǐ xa ɖɔ hwenu
e yě j'ayí ɔ, winnyá hu yě ɖó mǎ yětɔn wú, bó sɔ figi sín ama dó bló avɔ nú yěɖée. Lo ɔ, nǔsúsú éné ɔ
nyó Mawu nukún me ǎ. É cí ɖɔ alɔ Éɖesunɔ tɔn we é sɔ anyũ dó bló awu nú Adamu kpo asì tɔn kpo,
bo dó ye. Din ɔ, é sɔgbe ɖɔ è ní lin ɖɔ kanlin e è hu bó ná mɔ anyũ léε we è sɔ dó sá vǎ ná je nukɔn ǎ
cé? Kanyée kpo Abeli kpo mɔ nukúnnú je vɔsisa le wu; fíté yě ka mɔ nǔnywé yětɔn sín? É ɖò wen ɖɔ
mejítɔ yetɔn le gón we ye ɖè, bɔ ye lɔmɔyí nǔ yetɔn le tɔlɔ ɖò Mawu gón. Enyi mí lin hwenenu ɖɔ mǎ
we é nyí ɔ, nǎ nǔ e è xlé é ka nyó ɖekpe gbɔn? Hwenu e Jehovah ɖò akpá fénú tɔn e kúnklá kúnkan
nyɔnɔ ɔ tɔn é na we é ɔ, é na nǔkplɔnme ɖé me dó xomevɔnɔ e è na hu le é wu: bo sɔ anyũ yetɔn le dó
cyɔn winnyá hwehutɔ ɔ tɔn jí. Mejítɔ mǐtɔn nukɔntɔn le ka mɔ nukúnnú je nǔjledonǔwu ɖaxó ɔ me à?
Mǐ tunwun ǎ. Amɔ, nú mí ɔ, lě e nǔ éné e je ɔ flín mí "Lǎngbóví Mawu tɔn e nɔ hen hwe gbets léε tɔn yi
é" gbɔn é kpaca mí, bɔ hun tɔn we zón bɔ mí mɔ hwɛngán, bɔ hwɛjijɔ tɔn we cyɔn winnyá mǐtɔn jí! Lo
ɔ, wuntun Klísu tɔn e ɖo Alesándlu Xóxó ɔ me léε bí gúdo ɔ, akpáxwé ɖé we é ɖe xlé Hwɛngán e ɖo
Klísu Jezu me é. Nǔ e è nɔ zán dó cyɔn nǔ dó nǔ jí é we nyí ɖɔ è ni hwla, é nyí bo na súnsún nǔ alò
súnsún nǔ ǎ. Lo ɔ, ɖo Klísu me ɔ, è "súnsún hwe mǐtɔn léε"-- è kló mí. È nɔ ɖè nǔ kwijikwiji ɔ, hwɛhuhu
ɔ, winnyá ɔ síɛn. È sɔ nɔ flín yě ǎ. Mǐ sixu wɔn ye ǎ, akpá ɔ góngón bo lé vé jlé bɔ mí sixu wɔn ǎ. Lo ɔ,
Mawu ɖɔ: "Hwe yětɔn léε .

bo un s3 ná flín nũ e yě wa léé ă." goxo ɔ ɔp xó dó hwesɔke me wu à? Amɔ, mi nú mĩ ni gbéjé nũ ene le e è cyon alɔ jí le é kpón vo.

ÐƆ ÐƆ ÐƆ BADGER ÐƆ ÐƆ ÐƆ ÐƆ.

Nũ e è s3 dó cyon nũ ɔ jí d0 k3xota hugă, bo hwla nũ e kp0 le é bĩ mlémlé é we è s3 xeví sín anyũ dó bló na (medé le lin ɔp xeví sín anyũ we è s3 dó bló na, me devo le ka lin ɔp xeví sín anyũ we è s3 dó bló na). Nũ ene ɔɔbe tawun bo na dı xwi xá huzuhuzu e d0 ayikúngban jí le é. É cí ablu me, é nyla bo lé ny3 ɔkepe ă. Sín Salom3ó sín han me, wemata 10g3 3 me. 1:5 me ɔ, é na cí ɔp nũ wiwi dé we è nɔ s3 dó bló goxo le na d0 hwenenu ɔphun. Ð0 wemata e wá yì é dé me ɔ, mĩ d0 ayi wu ɔp è s3 goxo ɔ hwla bo me le ma nɔ kpón ε ă. Amɔ, enyi è na bo tle kpón ε sín k3xota ɔ, ɔkepe dē d0 wũ tɔn ă. Din ɔ, d0 wēdexáme k3xota tɔn elɔ me ɔ, un lin ɔp mĩ d0 nũ taji hugă dé bo è s3 d'ayĩ. Nukontɔn ɔ. Ð0 me e Aklunɔ mĩtɔn nyɔnɔnɔ ɔ nyí d0 ayikúngban jí é linu ɔ. Gbeyíɔ Ezayii ɔp d'ayĩ ɔp "Nukúnme tɔn gblé hú gbet3 bí, bo dıde tɔn gblé hú gbet3 léé bí" (Ezayii 52:14). "É ná sù ɔo nukɔn tɔn dı atín xúxú dé ɔphun, bó ná cí ɔp e t3n sín ayikúngban xúxú me é ɔphun; é d0 dıde dēbũ ă, é d0 ɔkepe dēbũ ă; bo nú mĩ mɔ ε 3, ɔkepe dēbũ s3 ná jló mĩ ă. Gbet3 léé n3 gbé wă n'i, bó n3 gbé ε, é nyí medé bo nɔ gbé wă n'i, bó n3 tunwun aluwe; Nyí. 53:2,3 me. Nũ ene le bí, lee Bibli-xat3 le bí tuùn gbɔn é ɔ, Jezu Nazaletinu ɔ we je bí mlémlé. É kpaca me tawun ɔp Jwifu goyit3 ɔ sín xome sín, bo linlin e é d0 dó nũjɔɔwiwa wu le é kpaca me, hwenu e xwlekpát3 wamamɔnɔ Nazaleti tɔn ɔ ɔp ɔp emi we nyí Mesiya ɔ-nukúndıɔ Izlayeli tɔn é! Hwehwe ɔ, é nɔ vívı nú dıdet3 le bo ye nɔ dē Jezu xlé kpo nukúnme ɔaxó dé kpo, nukúnme Mawu tɔn dé kpo, kpo weziza dé kpo lel3 dó ta tɔn. Ganji, un lin ɔp é nyí nũ jɔwamɔ tɔn tawun, amɔ, nũwanyido dé we. Nú É d0 ɔkepe jɔwamɔ tɔn dé kpón ɔ, dıde tɔn, wamamɔnɔ tɔn, aluwe tɔn kpo az3 e é wà é kpo ko kpé hú m3 bo na sún3ún. É ɔɔbe xá linlin kpo Nũwlanwlan ɔ kpo hugă ɔp è ni xlé nukúnme tɔn kpo lee é cí é kpo bo è hen gblé hú lee é nɔ nyí gbɔn nú gbet3ví le é. Etewu nũ ka nyí m3? Ð0 é nyí linlin tɔn we nyí ɔp é ni "dɔn nukún agbaza tɔn" ă. É nyí susu e d0 dıde tɔn me é ă, lo, jijɔ tɔn kpo az3 tɔn kpo we d0 na dɔn me. 2ème. Nũ ɔokpó 3 we é nyí nú Agun Klisu tɔn. "Axɔsɔduto séxwé tɔn (e me Agun Mawu tɔn nyí akpáxwé taji dé dē é) nɔ wá kpo nũ e è nɔ mɔ d0 wěxo le é kpo ă." È kplá ε wá gbè ɔ me kpo yěyi kpo kpodo nũ ɔaxó ɔaxó le kpo ă. Mesédó le nyí glesi, bo nyí me e ma d0 hlɔnhlɔn ɔm3 ă le é kpo me e lel3 dó ye le é kpo, lee Găn yetɔn nyí gbɔn é. Sinsen e ye gbá é we nyí nũ e bɔkun é dēsú. Nũ e dɔn me le é nyí nũ taji bo lé nyí gbigbɔ tɔn bí mlémlé. É d0 wũjɔme gbè ɔ tɔn dēbũ bo na xwlé me ă; lo 3, akluzu gēgē, yajiji kpódó yajiji kpó d0 Klisu wú. Nũdıɔ tɔn, nũkplónme tɔn, sén tɔn le bí we nyí ɔokpo ɔ "xlonɔnú nú me e d0 kúkú we le é." Fı e é nɔ kplé dē le é we nyí "s3 e d0 ayikúngban jí le é," xɔ e d0 aga le é al3 gle e d0 nuvo le é. É ɔp m3 c3, é t3n bó ɔp ɔudéjı we, bó ná ɔp ɔp ahwan jí. É nɔ bló bo è nɔ mɔ édée d0 fı bí, bésín xɔgbıgbáz3watɔn ɔ jí kaka je axɔsuzinkpo ɔ jí, bo nɔ lé sè sín ayikúngban ɔ sín vivɔnu ɔokpo kaka yì vivɔnu devo. Klisanwun-nyijet3 le, lee é gosin Klisu kpo Mesédó le kpo sín alɔ me gbɔn é ɔ, é nɔ gbé wă nũ e ma nyí nũtí ă le é bí tawun,bo gbigbɔ tɔn nɔ ɔyɔ ă. Nũ e é nyí é ɔyɔ ă.

Ene gudo ɔ, ete è ka d0 na ɔp dó goyiyi kpo nũ e sinsen le kpo mēši égbé tɔn le kpo nɔ wà d0 v3 é kpo wu? Ete ka nyí xɔ ɔaxó ɔaxó mĩtɔn le, fleteli e è sá nũ dó le é, nũ e nɔ hen nũ xɔ akwe le é, sinsenz3wat3 e nɔ yı akwe gēgē le é, "agun e d0 ajɔ jí le é" sín tinme, amɔ, è na gosin nũ e bɔkun bo é d0 Klisu Jezu me é me? Ene le

nũ le sixu dɔn gbetɔ le, dɔ taji ɔ, gbetɔ gbɛ ɔ tɔn le, amɔ, ye no hen hlɔnhlɔn gbigbɔ tɔn sinsen ɔ tɔn glɔ, bo no lɛ hen ε gblɛ. Ye no dɛ dogbɔ e dɔ sinsen ɔ kpo gbɛ ɔ kpo tentin ɛ kpɔ; ye no zɔn bɔ ɛ no dɛ me le dɔ vo bo no lɛ dɔ sísí nú ye dɔ sinsen ɔ me sɔgbe xá ten e me ye dɛ dɔ gbɛta ɔ me ɛ; ye no hun ali nú meɔ́e zízé jó nú sinsen ɔ me, bɔ ɛ no huzu ă. Klisanwun-nyijetɔ le dɔ hudo nũ ene le tɔn ă. Ɛ no yì nukɔn ganji ye mevo; ɛ nyí bó ná dɔ dɔn me gɛ́gɛ wá kpa susu n'i ă, lo ɔ, ɛ ná hwlén gbetɔ lɛe gán sín hwe yɛtɔn lɛe me. Enyi mĩ no xò goyiyi kpo awájije agbaza tɔn le kpo zle, bo no lɛ xwlé nũ e ma sɔgbe xá gbigbɔ Klisu tɔn ă le ɛ me ɔ, mĩ no du dɔ linlin ɔaxó e Wɛndagbe ɔ dɔ ɛ jí. Ene wu ɔ, mĩ wá gbeta ɔ kɔn dɔ lee nũ ɔebũ ma dɔn me dɔ goxɔ ɔ sín kóxota ă gbɔn ɛ ɔ, mɔjɛn nũ agbaza tɔn kpo nũ e no dɔn me le ɛ kpo kpowun ma dɔ na tĩn bo cá kàn xá Sinsɛn Mawu tɔn ă ɛ nɛ.

NU ƆO ƆO ƆO ƆO ƆO ƆO ƆO ƆO

Bo na dɔ dɛ vogbingbɔn ɔ xlɛ ɔ, ɛ sixu nyɔ dìn dɔ ɛ ni gbɛ́jɛ nũ e ɛ cyɔn ɛ kpɔn lee ɛ no mɔ gbɔn dɔ goxɔ ɔ me ɛ, alɔ nũ e ɛ cyɔn dɔ xome ɛ. Nũ ɔebũ sɔ sixu jiwũ hú vogbingbɔn e dɔ goxɔ ɔ sín wɛxo kpo xome kpo tentin ɛ ă. Nukɔntɔn ɔ, lee mĩ ko mɔ gbɔn ɛ ɔ, ɛ no cí ablu me, bo no cí xesi ɔɔhun, bo no lɛ dɔn me ă; lo ɔ, ɛné ɔ gúdo ɔ, dɔkunɔ dɛ we bó nyɔ ɔɛkpe. Mĩ mɔ dɔ siká akú we ɛ dɔ me dɔ lɛe. Ɛ lɛ dɔ nũzinan e ɛ sɔ siká akú dɔ bló bɔ ɛ nyɔ ɔɛkpe ɛ. Ɛné ɔ gúdo ɔ, ɛ sɔ avɔ e ɛ sɔ dɔ sú hɔn ɔ ná ɔ dɔ, bɔ wɛziza kéze tɔn no tɔn sín me ă. nũ ene le bĩ we ɛ sɔ dɔɔ ɔɛkpeɔɛkpe ɔokpo ɔ kpo sinme yetɔn le kpo dɔ bló na. Zogbén ténwe e ɔo zogbénhennú siká tɔn ɔ me lɛe we no kɔn ɔo xɔ nukɔntɔn ɔ me; bɔ wɛziza susunɔ e gosín jixwé ɛ we no kɔn Ten Mímé Bĩ ɔ, bó nɔ kɔn káká yi nũbláwũkúnúme sín nusú ɔ jí. Ene wu ɔ, enyi ɛ kpɔn Goxɔ ɔ sín xome ɔ, kpɔn lee ɛ dɔ na ko nyɔ ɔɛkpe sɔ ɛ! Lɛɛkanwɔ ɔagbe ɔagbe we ɛ dɔ bló avɔ e ɔo xome ɔ ná, bɔ sin tɔn lɛe dɔ sinme kwlésinnɔ, wɔwɔ kpódó wɔwɔ cécé kpó; wensagun le sín dɔɔ le (ɛ sixu ko nyí sikákan ɔagbeɔagbe le we ɛ sɔ dɔ té ye na) dɔ xomegbovo le jí. Dìn ɔ, susu, ɔɛkpe kpo dɔkun kpo ene le bĩ no xlɛ nũ me. Ɛ dɔ xó nú mĩ dɔ nũmesɛn nyínyí Klísu tɔn wú. Ɛ we nyí "Mawu e ɔe ɛ́ɔ́e xlɛ dɔ agbaza me ɛ." Ɛ dɔ susu dɛ, amɔ, susu gbigbɔ tɔn we, ɛ nyí agbaza tɔn ă; Jaan dɔ: "Mĩ mɔ susu tɔn, susu Víɔokponɔ Tɔ tɔn tɔn ɔɔhun, bo gú nú fénú kpo nũgbo kpo." "Ɛ nyí susu tɔn sín wɛziza, bo nyí dɔɔ nũɔogbe tɔn tɔn, bo no hen nũ bĩ dɔ te gbɔn xó tɔn hlɔnhlɔnɔn ɔ gblame, bo slá wũ nú hwehuhu le, bo jinjɔn ɔsísxwé nú Mawu" (Ebl. 1:3). Hwenu e Mɔyízi dɔ nú Mawu dɔ: "Un kenklén bó xlɛ mì susu towe" ɔ, Mawu yí gbe n'i dɔ: "Un ná bló bɔ ɔagbe ce bĩ ná gbɔn nukɔn towe." Hũn, susu Klísu tɔn e hú bĩ ɔo ayíkúngban jí ɛ we nyí ɔagbewiwa tɔn. Ɔò fí elɔ lo ɔ, susu e dɔ goxɔ ɔ me ɛ no dɔ xó nú susu e dɔ Agun ɔ me ɛ tɔn. Ɔɛkpe tɔn lɛe ɔ, gbigbɔ tɔn we, ɛ nyí agbaza tɔn ă.

"Axɔsu ɔ sin vi ɔ bi ɔo susu ɔo xome." "Mɔ we axɔsú ɔ ná jló ɔɛkpe towe ɔésú, bɔ a nă sen ε." "A nyɔ ɔɛkpe bi, wanyinanɔ ce."

Me mímé nyínyí, linlin séxwé tɔn, meɔ́eesɔhwe vívì kpódó meɔ́e hwíhwé hwíhwé dɔ jlɔ Mawu tɔn glɔ bĩ kpó, ɛné ɔ we zɔn bɔ Jezu nyɔ ɔɛkpe mɔ ɔo ayíkúngban jí, ɛ we nyí fénú ɛné lɛe ɔésú e no b'acɔ nú Agun Klísu tɔn nũgbɔ nũgbɔ ɔ ɔo hwenu lɛe bĩ me ɛ. Mĩ ko dɔ ayi tinme e sixu ko nyí nú sinme kpo dɔɔ e dɔ nũ e ɛ sɔ dɔ té nũ dɔ le ɛ, avɔ e ɛ sɔ dɔ cyɔn nũ na ɛ kpo nũ e ɛ sɔ dɔ cyɔn nũ na ɛ kpo jí le ɛ wu d'ayĩ.

Všákpe nukontón s̄ we nyí všákpe e jí è nɔ dó v̄zo ɔe é. Éné s̄, atín e è nɔ yl̄ ɔ akasia é we è s̄ dó bló ná, bó s̄ ganvɔ dó bló ná. É ɔó dogbó, é ɔó ta abí dò ǎ; lo s̄, è s̄ ganvɔ ḡjiblanú syensyen ɔé ɔó tén̄tin m̄ ɔo xome, bó ná dó hen myɔ s̄ k̄pó všánú s̄ k̄pó. Všákpe éné s̄, gbl̄ tɔn ɔó metlu ayizén m̄, bó yi j̄i yi metlu atón̄ m̄, bɔ ten tɔn ɔo k̄xota, bó kpan nukɔn "h̄ontogbó" k̄xota s̄ tɔn k̄pódó goxɔ s̄ sín h̄ɔn k̄pó t̄lɔ, ɔo tentin ȳtɔn. Nũ nukontón e byɔ ayi m̄tɔn é we nyí .

Z̄S̄ LE

Nũwiwa Mawu tɔn t̄lɔ ɔé we dó myɔ vsakpe ɔ jí je nukɔn. "Susu Mawu Mavɔmavɔ tɔn t̄n̄ dó togun s̄ jí, bɔ myɔ ɔé t̄n̄ sín Mawu Mavɔmavɔ nukɔn--(é sixú nyí myɔ k̄pódó akpók̄pó k̄pó sín dotín s̄ me)--bo fȳ v̄ e è nɔ dó zo s̄ k̄pódó j̄ s̄ k̄pó ɔo všákpe s̄ jí, bɔ hwenu e togun s̄ b̄ m̄ m̄ s̄, ȳ s̄xó bó je ayí" (Lev. 9:23-24). È bló m̄ bo na dó xlé me le ɔò ali e syen hú b̄ é nu ɔo myɔ e ɔò vsakpe ene jí é nyí myɔ Mawu tɔn; bɔ é ɔó tinme e nyla hú b̄ é ɔé. M̄ lé ɔó ayi wu ɔò fí ɔo myɔ e ɔò vsakpe ɔ jí é ɔó na nɔ jiji kaka s̄yi. "Myɔ e ɔo všákpe s̄ jí s̄ ná ɔo jiji we. È ná cí ǎ . . myɔ s̄ ná ɔo jiji we ɔo všákpe s̄ jí, é ná kú gbedé ǎ" (Lev. 6:12-13).

Din s̄, été myɔ éné s̄ ka ɔe xlé? Zo ene e è nɔ dó ɔò všákpe ɔ jí é, ee ɔò te ɔò ali e jí è nɔ gbɔn bo nɔ sekpo goxɔ ɔ é jí é, kpo fí e è nɔ m̄ nũ mímé ɔé é kpo à? É cí nú mì ɔo é n̄te nú nũ ɔokpó, bɔ éné ɔokpó géé we nyí hwejjjɔ Mawu tɔn ɔo tóɔn̄n̄me hwehuhu tɔn me! É nɔ xlé "myɔ e ma ná cí gbedé ǎ é." É ɔo ɔo "hwehuhu sixu gɔn tóɔn̄n̄me ǎ." É ɔo ɔo "Mawu m̄tɔn--(nú hwehuhu kpo nũ e jí hwehuhu ɔé le é b̄ kpo)--myɔ e nɔ fȳ nũ é we"; bɔ ɔo "É sixu ɔé hwehut̄ le s̄in gbedé ǎ." Hwehut̄ wamamɔn ɔ hwenu e é hen xomevɔn̄ tɔn wá bɔ è na hu bo na ɔu ɔò vsakpe ene jí é ɔ, é tuùn tóɔn̄n̄me e jexa édesunɔ é ɔò aj̄ ɔ b̄ me, bɔ linlin ɔokpo e ɔò ayi tɔn me huḡn̄ é we nyí ɔo è ni ɔyɔ nũ. "L̄ e lengb̄ví xomevɔn̄ é l̄ ɔo w̄vé m̄ we gbɔn s̄, m̄ ɔokpó s̄ we un ná m̄ w̄vé gbɔn," nú Aklún̄ ma ko s̄ gbexixɔ ɔé ɔó te ɔo nũbláw̄kúnúme tɔn ɔaxó s̄ me ǎ s̄. Bɔ m̄ we Aklún̄ m̄tɔn vívéná s̄ ɔo kú e é kú dó ta m̄tɔn me s̄ me s̄, è "bló hwe m̄tɔn léé", "é hen hwe m̄tɔn léé ɔo agbaza é ɔésún̄ tɔn me", "é dó nudóme nú m̄," bɔ myɔ Mawu tɔn e ɔo všákpe hwev̄ke me tɔn s̄ jí s̄ fȳ e. "È gblewu e ɔó hwe m̄tɔn léé wú; hwe m̄tɔn léé wú we è gblewu e; tóɔn̄n̄me fífá tɔn s̄ je j̄ tɔn, bɔ akpà tɔn léé we gbɔ azɔn nú m̄. M̄ b̄ we bú lengb̄v̄ ɔohun; m̄ me ɔokpó ɔokpó lé kɔ wá ali tɔn jí, bɔ Aklún̄ s̄ hwe m̄tɔn léé b̄ ɔó j̄ tɔn."

VŠÁN LE K̄PÓ V̄N̄ LE K̄PÓ.

Nũ éné léé sukpó, bó gbɔn vo. É ɔó wen ɔo ye b̄ xlé akluzu Klisu tɔn, al̄ xlé e ɔ'ayí, é we nyí me e "ɔò hwenu le sín vivɔn, bo ɔé hwehuhu s̄in gbɔn vsisa édesunɔ tɔn gblame é." M̄ byɔ n̄kpl̄n̄kpl̄n̄ e nɔ ba ayi metɔn, bo nɔ lé hen lind̄n̄ metɔn lid̄ é ɔé jí d̄in. Fí e m̄ ɔe s̄, ayíkúngban mímé we; mi nú m̄ ní sekpó e k̄pódó meɔé zízé jó nú Mawu k̄pó. Mi nú m̄ ni xwedó ali m̄tɔn kpo meɔés̄hwe kpo, bo lé ɔó s̄s̄í, bonu az̄ m̄tɔn le ni m̄ aj̄ gègè.

Nũ nukontón e è ɔó na ɔó ayi wu é we nyí ɔo vsisa ene le b̄ ɔó na "ɔó bl̄ ɔé ǎ." Ene n̄te nú mimej̄in̄in̄ Klisu tɔn e ma ɔó bl̄ ǎ é. É gbɔn gbigbɔ mavɔmavɔ ɔ jí ɔ, "é s̄ éɔé jó nú Mawu bɔ é ma ɔó bl̄ ǎ." È xɔ m̄ "kpo hun xɔ akwe Klisu tɔn kpo, hun lengb̄ví e ma ɔó hun ǎ é ɔohun .

blemish and without spot." È ɖe kúnnu nú mimějininɔ Klisu tɔn e ma dɔ blɔ̃ ă é kpo ee ma dɔ blɔ̃ ă é kpo dɔ Nũwlanwlan gègè mɛ. É nyí "mɛ mímé, nũ nyanya ɖebũ ă, bo gbɔn vo nú hwɛhutɔ lɛ"; é "hu hwɛ ɖě ă, è ka mɔ adingban dɔ nu tɔn mɛ ă"; Mawu "bló ɛ bɔ é nyí hwɛhuhu nú mĩ mɛ e ma tuùn hwɛhuhu e dɔ Mawu mɛ lɛ é bĩ mɛ ă é, bonu mĩ na dɔ sixu " nyí hwɛhutɔ; points testés comme comme nous sommes encore sans sin"; É "ku hwɛjijɔnɔ nú mɛ nyanya lɛ bonu é na kplá mĩ wá Mawu gón"; Pilatu ɖɔ, "Un mɔ hwɛ ɖebũ dɔ wũ tɔn ă," bɔ Jezu ɖesu sixu xò kentɔ tɔn lɛ bĩ zlɛ bo kanbyɔ ɖɔ, "mɛ ka dɔ mi mɛ bo na dɔ hwɛ nú mi ɖɔ un hu hwɛ." é sɔ éɖée jó nú Mawu ɖi Mehwléngánt mĩtɔn e kpé nú bĩ é ɖɔhun, bɔ é nyí kpóndéwú ɖagbe ɖé bɔ mĩ na xwedó; vɔ́sánú-xwlémawutɔ lée," kpódó vɔ́sánú-xwlémawutɔ lée kpó nú "hwɛ e è ma tunwun ă lée." Mĩ ná dɔ tenmɛ bó ná dɔ ayi nú éné lée kpɛɖé wú.

1. Vɔ̃ e è nɔ dɔ zo ɔ --Éné ɔ sixú nyí nyibúsú, agbo, gbɔ, ahwanné abí ahwanné, lè e mɛ e ná vɔ́ ɔ dɔ é, lè e è ko ɖɔ gbɔn ɖ'ayi é. ɖokpo nɔ nyó Mawu nukúnmɛ lee é nɔ nyó nú wegɔ ɔ gbɔn é, enyi é nɔte nú nũ e mɛ e xwlé nũ ɔ é dɔ é ɔ nɛ. ɖò ninɔmɛ lɛ bĩ mɛ ɔ, é dɔ na nyí asú e ma dɔ blɔ̃ ɖěbũ ă é. Vɔ̃ e è sɔ nyibu ɔ dɔ savɔ na é wɛ vlafo jiwũ hugã. È dɔ ná hu i "dɔ goxo e mɛ è nɔ kplé ɖe é sín hɔntogbó jí," bó ná ɖe xlé ɖɔ ali ɖokpó géé e nu è ná gbɔn bo yi Mawu gón é wɛ nyí Mehwléngánt e è xwè dɔ aklúzu jí é jí. Mɛ e dɔ vɔ́ ɔ xwlé mɛ wɛ é dɔ na "sɔ alɔ tɔn dɔ vɔ̃ e è nɔ dɔ zo é sín ta jí," bo na gbɔn mɔ mɛ bo na ɖè nũɖiqi e é dɔ nú Mawu é xlé hugã, bo na lɛkɔ sín hwɛ tɔn lɛ gudo, lobo na dɔ ɖe xò wɛ ɖɔ è ni yí xomɛvɔnɔ e è hu é dɔ ten emitɔn mɛ, é wɛ nyí hwɛhutɔ hwɛhutɔ ɔ. Mɔ wɛ hwɛhutɔ e è dɔ hwɛ ná é nɔ sɔ nũɖiqi sín alɔ tɔn dɔ vɔ́sánú e Mawu ɖesu sɔ ɖ'ayi é jí, bó nɔ ɖi nũ kpódó hwɛsɔkɛ mɛ kpó ɖɔ è yí gbe nú wuvɛ e Jezu mɔ lée kpódó kú tɔn kpó ɖɔ hwɛ e é je xá ɛ bĩ mlémlé é tenmɛ. É cí ɖɔ è byɔ mɛ e xwlé nũ ɔ mɛ é ɖɔ é ni sɔ alɔ éɖesunɔ tɔn lɛ dɔ hu mɛ e è xwlé mɛ é ɖɔhun. Wlenwín e è nɔ zán dɔ hu kanlin dɔ Jwifu lɛ tentin é wɛ nyí ɖɔ è ni ɖɔn hwí ɖaxó e syen tawun é ɖé gbɔn kɔmɛ, bo na dɔ gbò hun sín kan taji lɛ dɔ hwí ɖokpo mɛ. Wlenwín enɛ nɔ zón bɔ kanlin ɔ nɔ yawu kú, bɔ hun e nɔ na gbè mɛ é nɔ tɔn sín kanlin ɔ mɛ bĩ mlémlé. Hun e è nɔ kɔn nyi ayí vɔ́nɔ éné ɔ, é nɔ flín mĩ xó e Ezayí ɖɔ é kpódó hlɔ́nhlɔ́n kpó ɖɔ: "É kɔn lindɔ́n tɔn (gbe tɔn) dɔ kú jí." Vɔ́sánú-xwlémawutɔ ɔ e hu kanlin ɔ kpo alɔ éɖesunɔ tɔn kpo é nɔ xlé dɔ ali e jiwũ hugã é nu, kancica e dɔ vɔ́sánú-xwlémawutɔ ɔ kpo kú mɛ e ɖyɔ ɛ é tɔn kpo tentin é. Nũgbó e lin wɛ è ɖe é wɛ nyí ɖɔ HWE MÍTɔN lɛ wɛ zón bɔ Klísu kú ɖi mĩ wɛ nyí mehutɔ tɔn nũgbó nũgbó ɖɔhun. Nũgbó ɖaxó ɖé wɛ é nyí ɖɔ un ɖ'alɔ dɔ nũ baɖabaɖa e je dɔ akluzu jí é mɛ kaka bɔ un hu hwɛ nú nũ baɖabaɖa e un wà é, alɔ è hwlen mi gán gbɔn é gblamɛ. Nú un gbe Klísu ɔ, un nɔ nɔ mɛ e nɔ súxó ɖɔ "Kplá ɛ nyi aklúzu jí; kplá ɛ nyi aklúzu jí" lée sín akpá; lo ɔ, nú un yí i ɔ, hun tɔn xɔ akwé ɔ nɔ klɔ lindɔ́n ce e dɔ hwɛ é sín nũ kwijikwiji tɔn lée bĩ mɛ.

Nũ e bɔ d'é wú ɔ wɛ nyí ɖɔ Aalɔ́nɔn sín ví súnnu lée ná zé kanlin ɔ sín hun, bó ná mi lé lɛ́ dɔ vɔ́sákpe ɔ. ɖò xó éllé mɛ ɔ, mĩ dɔ kpóndéwú xógbe éllé tɔn: "Mĩ wá ... hun e è kɔn dɔ mɛ jí é gón, hun e nɔ ɖɔ xó ɖagbe hú Abeli tɔn é." Gó na ɔ, "Mi klɔ ayi mĩtɔn sín ayixa nyanya mɛ."

Enɛ gudo ɔ, è nɔ ɖè kanlin ɔ sín anyũ, bo nɔ gbò, bo nɔ klɔ xomɛ tɔn lɛ kpo afɔ tɔn lɛ kpo, lobo nɔ sɔ bĩ dɔ myɔ e dɔ vɔ́sákpe ɔ jí é jí. È ko ɖ'ayi wu nugbɔ ɖɔ, dɔ taji ɔ, dɔ hwenu e jí nɔ ja é ɔ, è nɔ mɔ hun gègè sɔmɔ́ bo nɔ lé sè wãn tɔn, bɔ kanlin e è hu lɛ é nɔ hun .

hwe ɔ, é dɔ na ko nɔ dó azɔn me hugãn bo nɔ lé fɔn gũ dó me jí hugãn, bɔ nũ e nɔ fɔn gũ dó gbetɔ sín jiji jí é sixu ko hen awãjije dɛbũ wá nú Mawu ă. Bɔ mɔ̃ we è dɔ gbɔn dɔ: "Vɔ̃ e è nɔ dó zo léé nɔ nyɔ nukún ce me ă," bɔ "vɔ̃ kpódó vɔ̃sánú kpó nɔ nyɔ nukún towe me ă." Etewu è ka sɔ ye lo? hwehuhu we zɔn bɔ ye dɔ hudo tɔn! Hwehuhu byɔ dɔ è ni dɔ amasin e kpé bo lé sɔgbe é dɛ; è dɔ ná dɛ é xlé dɔ nũ gbléglé tɔn léé bí me; bɔ hwehutɔ ɔ dɔ na mɔ nũ je lee hwehuhu nyí gbɔn é kpo tódɔnnúme e é jɛxa é kpo wu tawun.

Nú è lile dó nũjledonũwu ɔ jí--kú Jezu tɔn--nũ dɔkpo ɔ e è hen syen d'ɛji é sɔgbe xá linlin mĩtɔn. Kpɔn lee nũ e è mɔ bɔ è xwè è dó atín wu é dɔ na ko dó azɔn me bo lé fɔn gũ dó me jí sɔ é! È sixu mɔ dɔ gbetɔ dɛ le nyí adakaxotɔ sɔmɔ̃--vlafo sɔja le kpo acekpikpa Jwifu le tɔn le kpo we nyí mɔ̃--bo na mɔ awãjije dɔ nũ mɔhun le kpinkɔn me, amɔ̃, me dɛvo dɛ ă. Mawu dɛsu dɔn ablu dɔxó dɛ dó nũ e dɔ jije we é jí, cí nũ dɔ é dɔ nũ baɔabaɔa e wensagun le mɔ é sù we dɔhun.

Hwenu e Jezu dɔ wuvɛ̃sè we, bo dɔ kúkú we é ɔ, é dɔ na ko zɔn bɔ ayi me gègè tɔn xò zle. Nũ e è nɔ ylɔ dɔ hwí nyanya éné ɔ ko xú gũdo tɔn; È sɔ axɔsugbakún e è sɔ wũn dó bló ná é dó tɔn nukɔn tɔn, bó tlé; hun hen awu tɔn, nukúnme tɔn, agbaza tɔn; bɔ din ɔ, un dɔ gãn vɔ we, bɔ un dɔ xesi dɔ we dɔ wũvé kpódó hun kpó wú, un dɔ síssísís we, bó dɔ xúxú we, bɔ vivɔnu ɔ sín bíbéme wá. Ye dɛ awu tɔn le sín mɛ, bo dɛ akpá tɔn e dɔ nuvo le é kpo agbaza tɔn e me hun dɛ é kpo xlé. È sɔ ɛ nyí ayikúngban jí, bo xwè alɔ tɔn le kpo afɔ tɔn le kpo dó akluzu e è ma dɔ hwe na ă é jí. È sɔ ɛ jí din dɔ ayikúngban kpódó séxwé kpó tentín, bɔ é nɔ cí fíné nú ganxixo ayizén, káká bɔ kú sín yɔzo ná xò nukúnme kpódó dɔdɛ kpó. Agbaza ɔ dɔ xesi dɔ we din dɔ kú sín alɔ xesi dɔxó dɛ me! Nũjiwũ dɛ we! Mɛ̃ ka dɔ séxwé abí ayikúngban jí bó ná kpɔn nũ éné ɔ, ado ma hu i ă! Nũ baɔabaɔa dɛ we, bo nɔ fɔn gũ dó me jí. É cí dɔ Mawu xò nukúnme zle bo bló bɔ jinukúnsin cí wéwé dɔhun; bo na dó xò nũ kpɔn, gbɔn ayikúngban kpo sɔ le kpo fénfén gblame. Amɔ̃, é dɔ dandan. Hun tɔn ma kɔn nyi ayí ă ɔ, hwesɔke me sixu tfin ă. Bo na dó bló bɔ mĩ na nyí hwejijɔn ɔ, è dɔ na dó nu É.

2.Hwehuhu sín Vɔ̃ Nukúnnúmɔ̃jɛnũme Tɔn . --Sén ɔ byɔ dɔ è ní sá vɔ̃ nú hwe e è ma tunwun ă é. È gbɔn vo nú vɔ̃ e è nɔ dó zo é dɔ ali elɔ le nu. È dɔ ná dɛ jɔ ɔ bí sín "xome" ɔ me ganjí, bó ná dó zo dɔ vɔ̃sákpe ɔ jí; loɔ, è dɔ na hen cyɔ ɔ bí mlémlé "yi fí e mé é, fí e è nɔ kɔn afín ɔ dó é, bo nɔ dó zo dɔ nakí jí kpo myɔ kpo." É cí dɔ è jló ná dɛ nũ éné xlé lè e hwehuhu ɔ vé jlé sɔ é dɔhun, é na bo tle nyí dɔ alɔkpa e fá hú bí é me ɔ, é we nyí dɔ, hwenu e è hu me dɔ nukúnnúmɔ̃jɛnũme me ă é. Me e wlán wěma e sé dó Eblée léé é (wemata 13.11-13) dɔ dɔ è ká Klísu nyi aklúzu jí dɔ toxo ɔ sín dɔ ɔ gúdo ɔ, é nyí vɔ̃sánú-xwlémawutɔ éné ɔ sín xlé, bó tunwun winnyá e è sɔ dɔ te é. "Dó kanlin e vɔ̃sánú-xwlémawutɔ dɔxó ɔ nɔ hen hun yè tɔn wá ten mímé ɔ me léé sín agbaza ɔ, è nɔ dó zo dɔ fí e è dɔ gɔnu dɔ é sín kóxota. Éné ɔ wú we Jezu lomɔ̃ jiya dɔ hɔntogbó ɔ sín kóxota, bó ná dó slá wũ nú togun ɔ gbɔn hun é dɛsúnɔ tɔn gblame. É "huzu hwehuhu nú mĩ," bó hen winnyá tɔn kpódó tódɔnnúme tɔn kpó. Ene wu ɔ, mi nú mĩ ni dɔ gbesisɔme bo na má winnyá kpo zunzun tɔn kpo xá ɛ. Winnyá e è nɔ dó aklúzu jí é ko nɔ ayí ă. Me e nɔ xwedó Aklúnɔ yè tɔn dɔ nũ bí me léé ɔ, è nɔ gbé wãn nú yè dɔ d'ayí dɔhun. Lo ɔ, é kpé yè bɔ yè ná dɛ dɔ aklúzu yè tɔn nu, bó ná gɔn winnyá mɔ, dɔ Mɛ̃si yè tɔn Mawu tɔn dɔhun, lobo ná nɔ te kpɔn azãn dɔxó e jí yè ná dɛ hwejijo nú yèdée dó é kpódó suúlu kpó. Winnyá ɔ dɔ akpá dɛvo xwé nugbõ. Ene wu ɔ, Piyéé wlan dɔ: "Mɛdɛbũ dɔ mi me bo ma jiya dɔ mɛhutɔ, ajotɔ, nũnyanyawatɔ, alɔ me e nɔ d'álɔ dɔ me dɛvo le sín nũ me é wu ó;

Nũkplónme ɔaxó dé dò v'è è nɔ sá nú hwēhuhu e è ma tuùn ǎ é mē é mē nú mē e ma nɔ kpé nukún dó nũ wu ǎ, bo nɔ lé nyí fɔnlínɔ, bo nɔ ɔ emi ɔi nũ nú Klisu lē é. Mē éné lēe gēgē nɔ gɔn xó mímé Mawu tɔn kpinklɔn kpón bĩ mlémlé, bó nɔ kpón tɛn e mē yě ɔe ɔe ayijayĩ mē bĩ mlémlé ɔe Klisu mē é dó mɔ nũ e ma ɔe taji ǎ é; lo, enyi è byɔ ye ɔe "hwējijj ɔe wu ye ɔe nukúndiɔe e dò ye mē é" ɔ, ye na flú bo na gɔn xósin e jeme nú ye é na. Ye sè gbè dé, alò ye mɔ ɔe huzuhuzu dé tɛn, alò ye yí wemafɔ dé, bo vlafo è ma wlan nú ye gbédé ǎ, alò ye "ɔeji dó Klisu wu." Ye sɔ xò nũ kpón ǎ: hwēhuhu wē é ko nyí ɔe è ni xò nũ kpón. Amɔ, ye tɛn kpón bo tɛn tɛn e mē ye ɔe é kpón dò Nũwlanwlan nũgbo ɔ tɛn lē jí ǎ; ye "ba bo mɔ" ǎ. Nũ e kpaca mē é wē nyí ɔe mē gēgē nɔ yí nukɔn nukúntɛntɔnɔ, bo nɔ ɔe linlin e ɔe ɔe emi dò ayijayĩ mē é, bo ka dò hwēhuhu nukúnnúmɔjɛnũmē tɔn ɔ hu wē dò hwe ɔokpo ɔ nu. Nũwlanɔ ɔ mɔ wɛndagbejlátó dé gbédé, bo é ɔe ɔe émi ɔe gbē zán wē hwēhuhu mēvo bĩ mlémlé; é ko je ninɔmē ɔaxó e nyí "mēɔeɔóvo maɔóblɔ" é mē. Un kàn nũ klewun dé lē byɔ e dó gbédé ɔe ɔe Jezu Klisu tɔn dé lē wu. É yí gbè ɔe emi dò gbè zán wē dò nukúnkén dó ye wu bĩ mlémlé mē--é ko lin tame dó ye jí ɔmɔ ǎ, bo kpón ye dó mɔ nũ e ma ɔe dandan ǎ lē é! Nya enē dò hwe e é ma tuùn ǎ é hu wē ayihɔngbe ayihɔngbe, hwe e nyla tawun bo lē ɔe hwe hú hwe ɔebũ e è hu dò Mɔyizi sɛn ɔ gló é. Hwe enē ɔe hudo hwesɔkeme Klisu tɔn tɔn lee nũnyanyawiwa alɔkpa ɔevo lē ɔe hudo tɔn gbɔn é; bo bo na dó ɔe è sɛn ɔ, é byɔ ɔe è ni "ba dò nú Nũwlanwlan lē."

3. V'è è nɔ sá nú nyibúví vɔvɔ ɔ. Dò wemata 19gɔ ɔ mē ɔ. ɔe Kénsísɔ mē ɔ, è ɔe vɔsisa enē sɛn nũ lē bĩ mlémlé. Kanlin ɔ ɔe na nyi vɔvɔ gbɔn fi bi, bo na "ma ɔe nuɔe ma ɔe." Vɔśánú-xwlémawutó Eleazáa ná kplá e tɔn sɛn fí e yě ɔe gɔnu ɔe é, bó ná gbo gbē n'i ɔe fíné. Enē gudo ɔ, é ɔe na sɔ alɔví tɔn sɛn hun kpédé bo m̀i dó Goxɔ ɔ sɛn hɔn nu azɔn tɛnwē. Enē gudo ɔ, é ɔe na dó agbaza tɔn bĩ zo bo é na huzu afín, bo na bé "sédlutín, isopu kpo avɔ vɔvɔ kpo" dó mɔ ɔ tentin. È ɔe na sɔ nyibuví ɔ sɛn afín ɔe fí e mé é, bo enyi é byɔ ɔe è ni zán ɔ, è ɔe na xò dó tɔsisa alò sin e dò sisa wē é mē. Enē wē nyí "sin e nɔ slá wũ nú mē é," bo è nɔ zán dó slá wũ nú gbɛtɔ lē sɛn nũ kwijikwiji agbaza tɔn alɔkpa lē bĩ mē.

V'è nyibúví vɔvɔ ɔ sá éné ɔ ná mĩ vɔsisa Klisu tɔn sɛn kpóndéwú ɔaxó ɔevo. Kúlu tɔn-- vɔvɔ gbɔn fí bĩ-- nɔ xlé wuv'è e é mɔ dò ta mĩtɔn mē lē é sɛn hlɔnhlɔn kpo lee é góngón sɔ é kpo. É nyló éɔéé dó yě mē. É ɔe: "Un ɔe yehwesin dé bo un na lē, bo nē un ka dò wuv'è sè wē gbɔn kaka jē hwenu e é na fó dó é!" Yehwesin-lilē nyí nũ kɔn dó jí gbédé ǎ; é nyí nũ e góngón bĩ mlémlé é dé. Wuv'è mɔ wē Klisu gɔ é bĩ mlémlé. "Tɔsisa towe lē kpodo tɔsisa towe lē kpo bi wē gbɔn ji ce."

Nyibúví ɔ "ɔe blɔ ɔebũ ǎ," bo è ko sɔ agbanhenkpo ɔebũ dó jí tɔn ǎ. É nyí sinsenzɔ gbɛtɔ tɔn gbédé ǎ, lo ɔ, Mawu wē è sɔ ɔe te bĩ mlémlé. È sixu xlé mēɔé zízé jó nú Mawu sɛn azɔv bĩ mlémlé dò fí. É ɔe: "Mawu, jlò towe wiwa nɔ víví nú m̀i;" "Nuɔuɔu ce kpodo ahan ce kpo wē nyi ɔe ma blo jlò mē e sé mi do ɔ tɔn, bo na fo azɔ tɔn." È dó zo bĩ mlémlé; cyɔ ɔ bĩ fyɔ, bó húzú afín. Mĩ nɔ xà dó Jezu wú ɔe : "Xú tɔn ɔokpó ná wén ǎ." Étɔn ɔ, é cí ɔe "v'è è nɔ dó zo é bĩ wē" ɔehun. Gbigbo, lindɔn, agbaza, ye bi "ɔu" ɔe wuvē kpodo ku kpo mē. "Sédatín, kpódó isopu kpó, kpódó avɔ vɔvɔ kpó" sixú xlé lē e kɔfu e Tɔ tɔn ná e bo é nu ɔ vé jlé sɔ é. Mĩ sixu ɔe hwe dó lee é vé jlé gbɔn é jí gbɔn Jetisemaníi gblamē. Axwádidó tɔn e vé jlé é ɔe: "Tɔ ce, nú é sixú nyí m'ɔ, kɔfu éló ní gbɔn gɔn ce," kpódó dēn tɔn e cí hun ɔehun é kpó wē nyí wuntun wuv'è e Mehwlengantɔ wanyinancɔ hen é tɔn. Afín kpódó sin e è nɔ dó slá wũ nú mē é kpó nɔ xlé hlɔnhlɔn e hun Jezu tɔn ɔe bó nɔ klí mĩ sɛn hwe mĩtɔn lēe mē é, bó nɔ klán mĩ ɔe vo nú sinsenzɔ Mawu tɔn. Nũwlanɔ e gbigbo mímé sɔ dó ayi mē nú mē é ɔe: "Enyi gbɔ kpo nyibú kpo sɛn hun, kpo nyibúví sɛn afín kpo kɔn dó mē e è hen blí lē é jí ɔ,

mi bló nǔ mímé nú agbaza mitɔn, bɔ hun Klísu tɔn e sɔ́ éǫ́é jó nú Mawu gbɔn Yesinsen mavɔmavɔ ɔ́ jí ɔ́ ná klí ayixa mitɔn sín azɔ́kúkú lée me, bó ná sen Mawu gbede ɔ́ gbɔn mɔ́."

È sixu xwedó xota vɔsisa alɔkpa le kpo ɔiɔe le kpo tɔn e dɔn me é ene yi nukɔn tawun; loɔ, mǐ ko yi zo tawun nú tenme mǐtɔn kpo suúludido nǔxatɔ ɔ́ tɔn kpo. É ɔ̀ò wen ɔ̀ò è sixu lin tame dó lee vɔ́ ene le nɔ nyí gbɔn é jí, bɔ è nɔ xwélé me xwewu xwewu, bo nɔ lé xwélé me ayihɔngbe ayihɔngbe. Ye bǐ we xlé vɔsisa ɔ̀axó ɔ̀okpo e Klísu sá é. Bɔ din ɔ́, nú mǐ kpɔ́n gudo sín fí e mǐ nɔ kpɔ́n nǔ ɔ̀é é ɔ́, hanjiji ɔ́ vívǐ ɔ̀ésú:

Cobonu è na gbá goxɔ ɔ́ ɔ́, sɛn ɔ́ yí gbè ɔ̀ò è ni sá vɔ́ ɔ̀ò fí ɔ̀ebǔ, amɔ́, ene gudo ɔ́, fí ɔ̀okpo kpo vɔsakpe ɔ̀okpo kpo jen è sixu sá vɔ́ ɔ̀ò: é we nyí vɔsakpe ɔ́ jí ɔ̀ò goxɔ ɔ́ sín hɔntogbo nukɔn tɔɔ. Hǔn, fí ɔ̀okpó géé we tíin--Kalvaí, bɔ vɔ́ ɔ̀okpó géé tíin--Klísu e è ká nyi aklúzu jí é, fí e mǐ sixú wá din bó mɔ́ hwɛngán ɔ̀é é. "Nyɛ we nyí ali ɔ́, bo nyí nugbɔ ɔ́, bo nyí gbè ɔ́; meɔ́é sixu wá Tɔ́ ɔ́ gɔ́n ze nyɛ wu ǎ." "Nyikɔ ɔ̀evo ɔ̀ebu ɔ̀é ɔ̀ò gbɛtɔ le me bɔ mi na hwɛn mi gan ǎ."

WEMATɔ IX

LAVER ɔ̀O

ɔ̀O Vɔ́sákpe e jí è nɔ dó vɔ́ zo ɔ̀é é kpo Goxɔ ɔ́ sín hɔntogbo kpo tentin ɔ́, Sinsenzén ɔ́ ɔ̀ò finɛ. È sɔ́ ganvɔkpén "nyɔnu sinsenzɔ́watɔ le tɔn" dó bló na. È ɔ̀ò lee é ɔ̀axó sɔ́ é kpo lee é cí é kpo sín tan ɔ̀é ǎ. É ɔ̀ò na ko ɔ̀axó tawun, ɔ̀ò è nɔ zán vɔsanúxwélé mawutɔ le dó lewu na. Enyi vɔsanúxwélé mawutɔ le tén kpɔ́n bo byɔ goxɔ ɔ́ me bo ma klí yedéé ɔ̀ò sinnugannú ɔ́ kɔn ǎ ɔ́, ye na kú tɔlɔ. Ete sinnugannú ene ka nɔte na? Tó baɔabaɔa e vɔsanúxwélé mawutɔ e gbé wǎn n'í alɔ gɔn ayi ɔ̀ò jí é dɔn wá é xlé ɔ̀ò é nɔ xlé nǔ taji ɔ̀é. ɔ̀ò xósin nina nú nùkanbyɔ ene me ɔ́, un jló na dɔn ayi me le tɔn wá akpáxwé ɔ̀é jí ɔ̀ò Ep. 6:25-27 me. "Asú lée mi, mi yí wǎn nú asi mitɔn lée, lè e Klísu yí wǎn nú agun ɔ́ gbɔn, bó sɔ́ éǫ́é jó dó ta tɔn me é, bó nǔ é ná sɔ́ e ɔ̀ò vo, bó ná sɔ́ sin dó klí e ná kpódó xó tɔn kpó," &c. Nǔ e è ɔ̀ò céɔ́céɔ́é dó vɔsanúxwélé mawutɔ ɔ́ sín meɔ́é ɔ̀ò sinnugannú ɔ́ kɔn é ɔ̀é ɔ̀é, bɔ ene d'alɔ mǐ bɔ mǐ mɔ́ nukúnnú je tinme tɔn wu ganji. Laver ɔ́ nɔte nu nu we bɔ ye ma sixu klán ǎ--"Sìn ɔ́ kpodo Xó ɔ́ kpo."

1. Nǔ e è sɔ́ dó bló sinnugannú ɔ́ ná ɔ́ we nɔ ɔ̀é "Xó" ɔ́ xlé--nyɔnu sinsenzɔ́watɔ lée sín nukúnnúmɔ́jenǔme. Nǔ e wu è bló nǔkpén é we nyí ɔ̀ò é ni ɔ̀é me alɔkpa e é nyí é xlé. Mesédó Jaki sɔ́ xó Mawu tɔn jlé dó nǔkpén wú. "Ényí meɔ́é se xó ɔ́, bó ma ka nɔ bló ɔ̀é jí ǎ ɔ́, é cí me e nɔ kpɔ́n nukúnme é ɔ̀ésúnɔ tɔn ɔ̀ò nǔkpén me é ɔ̀phun, ɔ̀ò é kpɔ́n éǫ́é, bó yi, bó kɔn lè e é nyí gbɔn é tlóló. nyɔna ɔ̀ò nuwiwa tɔn le me" Jam. 1:23-25 me. Nǔjledonǔwu xó Mawu tɔn tɔn e jiwǔ bo lé nyó ɔ̀ekpe é ɔ̀é we nyí ene. É nɔ ɔ̀é mǐdée xlé mǐ; é nɔ ɔ̀é blɔ́ mǐtɔn e ɔ̀ò mé é xlé--ninɔme ayi mǐtɔn tɔn e gblé é--ɔ̀ò Mawu nukɔn, bɔ mɔ́ me ɔ́, é nɔ dɔn mǐ bɔ mǐ nɔ ba mimɛjininɔ kpo nǔ yɔ́yɔ́wiwa kpo. Xó Mawu tɔn ɔ̀ò ten taji hugǎn ɔ̀ò hwɛhutɔ ɔ́ hwɛn gán me. Xó ɔ́ we "ji" mǐ. Davídi ɔ̀ò: "Xó towe nɔ ná gbɛ mǐ;" "Nǔɔ́ɔ́ nɔ gosín Mawuxó síse me;" É we nyí--"hwǐ e è sɔ́ ɔ̀ò .

gbigbo," bo "é dò gbè bo dò azwà wε, bo syen hú hwĩ e dọ nu we é bí." Medé le t̄in bo nɔ ɔɔ Mawuxó ɔ nyí "wema kúkú" d́é, amɔ, medebũ sixu ɔɔ nugbõ mɔ d̀ò wemafɔ ene le sín weziza nu ă.

2. "S̄in" e ɔɔ wemafɔ e ɔɔ aga é me é (Ep. 5) ́, yehwesin-lile sín tuto Kl̄isusentó lée t̄on wε. Akwé lée bí yí gbe nú nũ éné ́; bo nugbõ ɔ, è sixu xò nũ kp̄n d'ej̄i hwenu e è mɔ nukúnnú je fí e è bló baptem d̀è é kpo lee è bló gbɔn é kpo wu ă, lee è kpl̄n me gbɔn d̀ò Alexwíí Yɔyɔ ɔ me é. Mi nú mĩ ni kp̄n. Sin me wε è nɔ bló baptem d̀è. "Kp̄n sín d́é, nũ e nɔ gl̄n ali nú mi bo un ma le yehwesin ă é wε," "Medé sixú gl̄n ali nú sín ́, bo è ma le yehwesin nú me éné lée ă a?" Baptem nyí wũsláslá (alõ wũsláslá); "Site, bo le yehwesin, bo kl̄ hwe towe le, bo yɔ nyikɔ t̄n." Nũd̄it̄ e lekɔ sín hwe t̄n le gudo é ked̄e wε è d̀ó na bló baptem na. "Me e d̄i nũ bo le yehwesin n'í ɔ, é na mɔ hw̄lengán," "Mi lekɔ sín hwe mit̄n le gudo, bo le yehwesin nú mi me ɔokpo ɔokpo d̀ò Aklunɔ Jezu sín nyikɔ me, bonu Mawu na s̄ hwe mit̄n le ke mi." Yehwesin-lile nɔ yí me dó "ɔokpo, agbaza" ɔ me, sinsen ɔ. "Mi bí we le yehwesin ɔɔ agbaza ɔokpo me." Yehwesin ɔ, bo na dó mɔ "hw̄lengán" alõ "hw̄esɔkeme" wε. Kp̄n Maki 16:15-16; Mesédó 2:28 .

Ene gudo ɔ, mĩ wá gbeta ɔ kɔn ɔɔ sín e d̀ò sín e d̀ò goxɔ ɔ sín hɔn nukɔn é me é nɔte nú baptem. Mĩ nɔ wà mɔ d̀ó é sixu nɔte nú nũ ɔewo ă, bo lé d̀ó nũjledonũwu ɔ bí mlémlé. Nũ ene na lé t̄n d̀ò wemata e bo d'ewu é me cédcédé. Din ɔ un jlo na xle alɔkpa we--"Sin ɔ kpodo xogbe ɔ kpo." D̀ò Tit. 3:5 mĩ xà ɔɔ: "L̄ e nũbláwũkúnúme t̄n zón gbɔn é ́, é hw̄len mĩ gán gbɔn Yesinsen sín wũsláslá (marg., laver) e nɔ vó mĩ blódó é kpódó Yesinsen e nɔ vó mĩ blódó é kpó gblame." Mĩ mɔ ɔɔ xó Mawu t̄n wε nyí "hwĩ Yesinsen t̄n", é wε nyí ɔɔ é wε nyí nũ e Yesinsen nɔ zán dó huzu me é. Ene wu ɔ, nũ e xó ɔ nɔ wà é wε gbigbo ɔ nɔ wà. D̀ò wemafɔ e d̀ò aga é me ɔ, mĩ d̀ó nũgbo ɔ ayí ɔɔ xó ɔ kpo sín ɔ kpo kún sixu klán d̀ò jijime ó. Nũgbó ɔokpó ́ wε Jezu kpl̄n me ɔɔ: "Ényí è ma ji medé sín sín me ă ́, é sixú bý axósúɔuto Mawu t̄n me ă" (Jaan 3:5).

WEMATÁN X

V̄s̄ánú-xwlémawut̄s̄z̄ ɔ

v̄sanúxwlémawut̄ Levíí ví le t̄n wε nyí V̄sanúxwlémawut̄ Klisanwun le t̄n. "Mi lɔmɔ́ cí awĩnnya gb̄ed̄e ɔɔhun, bó nyí xwé gbigbo t̄n, bó ná nyí v̄sanúxwlémawut̄ mímé, bó ná sá v̄ gbigbo t̄n e Mawu yí gbe ná gbɔn Jezu Kl̄isu jí é," I Piyé 2:5. Also verse 9 "Amɔ, mi nyí akɔta e è s̄ é, v̄s̄ánú-xwlémawut̄ axósu t̄n, akɔta mímé, togun Mawu t̄n." "A j̄exa bó ná yí w̄ma ́, bó ná hun wuntun t̄n lée, d̀ó è hu we, bó s̄ hun towe dó xɔ gb̄et̄ e gosín akɔta lée bí me, bó gosín gbe lée bí me, bó gosín togun lée bí me, bó s̄ ȳé dó d̀ó axósúɔuto kpódó v̄s̄ánú-xwlémawut̄ kpó nú Mawu mĩt̄n, bó ná ɔu axósú ɔɔ ayíkúngban jí ɔɔ fíné "Ha,09." Nɔví lée mi, mi nú mĩ ní d̀ó akónkpinkpan bó ná bý Ten mímé ́ me gbɔn hun Jezu t̄n gbla me, bó ná bý Ten mímé ́ me gbɔn ali ȳȳ e d̀ó gbe é d́é jí, éné ́ wε nyí ɔɔ mĩ d̀ó v̄s̄ánú-xwlémawut̄ ɔaxó ɔaxó e nɔ kpé nukún dó Mawu xwé ́ wú é. sín" Ebl. 10:19, 20. "Mĩ d̀ó v̄s̄ákpe d́é bo me e nɔ sen Goxɔ ́ lée d̀ó ace bó ná ɔu ă" Ebl. 13:10 me. Gó nú wemafɔ 15:11 .

"Hũn, gbɔn Jezu jí ́, mi nú mĩ ní nɔ sá vřsusu tɔn nú Mawu hwebĩnu, é wε nyí ɔɔ nu mĩtɔn e nɔ kpa susu nú nyĩkɔ tɔn é sínsén."

Wemafɔ enε le kplɔn me ɔɔ:

1. Ɖó Klisanwun le bĩ wε nyí vřsanúxwlémawut́ ́ nú Mawu ɔ̀ Klisu me. Enε wu ɔ, nũ e è nɔ ylɔ ɔɔ vřsanúxwlémawut́ ́ e è nɔ mɔ ɔ̀ Sinsen Hlɔma tɔn kpo Sinsen Angleterre tɔn kpo me é ɔ̀ ɔ̀ fine ă. Nũwanyido enε ko nyí, ɔ̀ hwenu le bĩ me sín hwenu e è sɔ ε ɔ̀ Sinsen ɔ jí é ɔ, nũwanyido gègè sín jɔten wε. É ɔ̀ wen ɔɔ atín e nɔ nyí anti-Christ é sín ɔ̀ wε. Bɔ é vewũ tawun bɔ è na ɔ̀ nũ nyanya enε sín ɔ̀! Vogbingbɔn e ɔ̀ "sinsengán le" kpo "me e ma nyí sinsenɔ ă le é" kpo tentin é, sinsenź me ɔ̀kpo tɔn, kpo nũgbo ɔ, acekpikpa sín nũwiwa alɔkpa le bĩ kpo ɔ, nũnyanyawiwa ɔ̀xó enε wε è sixu mɔ.

2. Ɖó "vřsanúxwlémawut́ ́ ɔ ɔ̀yɔɔyɔ ɔ, sén ɔ lɔ ɔ̀yɔɔyɔ wε." Vř mĩtɔn le nyí "gbigbɔ tɔn," bɔ enε wu ɔ, vřsakpe mĩtɔn nyí gbigbɔ tɔn. "Vř e è nɔ sá nú mesá é" kpó ɔ̀ "vřsakpe" e ɔ̀ Sinsenɔ Episcopal tɔn me é kpó, vřsánú-xwlémawut́ sín awu, zálínkpɔn sín vřsisa, bĩ wε nyí jonɔ nú "ali yɔyɔ̀ gbede" ɔ. Ye ɔ̀ sinsen Jwifu le tɔn e kú é me alɔ vodunsinsen pagáwũn le tɔn me.

3. Ɖɔ vřsánú-xwlémawut́ e è sɔ ɔ̀ vo nú Klísu é sín xlě wε é nyí.

Mĩ ko mɔ ɔ̀ wemata e wá yì le é me ɔ̀ fí e vřsakpe e jí è nɔ dó vř zo ɔ̀ é kpo sinnugannú ɔ kpo ɔ̀ goxɔ ɔ sín kɔxota é xlě hwłengán sín ali ɔ. Ɖó lee ye me wè le bĩ nɔte ɔ̀ goxɔ ɔ sín hɔn nukɔn gbɔn é ɔ, mɔ ɔ̀kpo ɔ wε akluzu Klisu tɔn kpo yehwesin-lile sín sén ɔ kpo nɔte ɔ̀ sinsenɔ ɔ nukɔn, bɔ è ɔ̀ na sekpɔ ye cobo na byɔ me. Ɖò fí lɔ ɔ, nũ nukɔntɔn e è nɔ gbɔn kɔxota ɔ sín hɔntogbo jí é wε nyí vřsakpe ɔ, bɔ enε gudo ɔ, è nɔ sekpɔ sinnugannú ɔ. Enε wu ɔ, ɔ̀ hwłengán sín ali ɔ jí ɔ, hwɛhut́ ɔ nɔ wá Klisu e è xwè dó aklúzu jí é gɔn je nukɔn, bɔ nɔ ɔ̀ nũ, bɔ nɔ lɔkɔ sín hwε tɔn le gudo; enε gudo ɔ, ɔ̀ nũɔ̀tɔ́ Jezu tɔn e lɔkɔ sín hwε tɔn le gudo é ɔ̀hun ɔ, é le yehwesin, bɔ byɔ sinsen ɔ me. Ɖin ɔ, è ko ɔ̀yɔ tuto enε ɔ̀ baptem yɔkɔvũ le tɔn ɔ̀ ɔ̀ ayí wutu. Nũwiwa éné ́ nɔ sɔ "laver de régénération" ɔ̀ akluzu Klísu tɔn nukɔn, bó ɔ̀n nũkplɔnme sín nũwanyido nyanya ɔ̀ léé wá; ɔ̀, ɔ̀ è tuũn kancica e ɔ̀ baptem kpo hwεɔ̀ke me kpo kpodo jiji yɔyɔ̀ kpo tentin ɔ̀ wemafɔ le me é ganji wutu ɔ, ɔ̀ibla nyí sinsenź baptem tɔn e è nɔ bló nú vř yeyε le é bĩ wε nɔ kplɔn me ɔ̀ vř yeyε ɔ nɔ vř jɔ ɔ̀ baptem me. Bɔ nũkplɔnme enε hen sinsenźwat́ le kpo togun ɔ kpo syensyen sɔmɔ bɔ me nukɔntɔn le nɔ xò nũ kpɔn hwεhwε bo nɔ xà ɔ̀ ɔ̀ sín sinsenź yetɔn dó vř yeyε kúkú e kú bo ma ko bló baptem ă é jí; bɔ me e bɔ d'ewu le é nɔ lin hwεhwε ɔ̀ vř yeyε e ɔ̀ ninɔme mɔhun me é BU. Yehwesin yɔkɔvũ le tɔn ɔ̀ na nyí nũ e ma sɔgbe ă é, ɔ̀ lee nũ le ɔ̀ gbɔn é me, lee mĩ ko mɔ gbɔn é ɔ̀ xó Mawu tɔn ɔ̀ na ɔ̀ ayi me e è bló baptem na é tɔn me bo na lé w'azɔ. Baptem nyí nũwiwa agbaza tɔn ɔ̀ kpowun ă. Yehwesin-lile gbɔtɔ ɔ bĩ tɔn wε, lindɔn tɔn kpo agbaza tɔn kpo; tinme tɔn wε nyí kú nú hwεhuhu, bɔ fínfɔn sín kú nú "gbε yɔyɔ̀"; é nɔ ɔ̀ nũɔ̀ ɔ̀ e ɔ̀ ayi me é kpo hwεɔ̀ke me kpo xlě gbɔn wuntun e ɔ̀ wěxo é ɔ̀ gblame. Ɖin ́, ɔ̀ nũ éné léé ɔ̀bũ sixú nyí nũgbó nú vř yeyε ă wutu ́, é ɔ̀ wen ɔ̀ baptem yɔkɔvũ tɔn kún sɔgbe xá xó Mawu tɔn ó. Été lo? Lě e è nɔ sɔ vřsánú-xwlémawut́ léé ɔ̀ vo gbɔn é wε nyí lě e è nɔ lé kɔ wá Mawu gɔn gbɔn é. Ɖi lee me e jló na nyí vřsánú-xwlémawut́ é wε wá je nukɔn kpo vř tɔn kpo gbɔn é, bɔ mɔ hwεɔ̀ke me gbɔn xomevɔn e è hu é sín hun gblame, hwenu e nũɔ̀ ɔ̀ kpo hwεɔ̀ke me kpo gó é; éné ́ gúdo ́, è nɔ le wũ ɔ̀ sinnugannú ́ me; éné ́ gúdo ́, è dó awu wěwé mímé léé; enε gudo ɔ, é nɔ byɔ ten mímé ɔ me bo nɔ wà sinsenź ɔ̀ goxɔ ɔ me; enε wu ɔ, ɔ̀ hwɛhut́ wamamɔn e bú é sín huzuhuzu me ɔ, é ɔ̀ na wá je nukɔn kpo nũɔ̀ ɔ̀ kpo, bo na lɔkɔ sín hwε tɔn le gudo-

- nú hun tɔn e é sá dó aklúzu jí é--bɔ mi ɔ̀ nũ mɔ́, mi le yehwesin ɔ̀ sin me ɔ̀ Tó ́ sín nyĩkɔ me,

Ví 3, kpódó Yesinsen kpo, bo m3 me 3, é "dó Klísu dó" é dó awu hwejjikɔ tɔn e ma dɔ bl3 3 é, bó jɛxa bó ná by3 Agun 3 me, bó ná húzú hagb3 gbede dɔ Agun 3 me.

Bɔ din 3, dɔ wemata él3 sín vivɔnu me 3, n3xát3 ce xomenyínyót3 3 ní kanby3 dɔ: "Un wá Klísu gón gbɔn m3 we a?" Un byɔ we dɔ a ni ba dò nú Alenuwema Yɔyɔ bo dɔ hwe hwiɔdesunɔ dɔ "Aklunɔ sín ali" we à jí. Nukɔntɔn ɔ, mi wá Jezu gón--wa Lengbɔví Mawu tɔn ɔ gón--wa akɔjije yɔyɔ sín hun kɔn, mi wá bo ɔjei dó w3 tɔn, mi wá bo yí wán n'í, mi wá bo jó miɔée jó n'í bí mlémlé, bo m3 me, bo m3 kedɛ we, mi wá yehwesin tɔn kɔn, mi "dì mi xá Klísu," bo "dò Klísu me." Mi dɔ gbe xóó 3-- gbet3 xóó 3, bó fón sín yɔdo n3jledon3wu tɔn 3 me bó ná nɔ gbe nú Klísu, mímé kpódó mavɔmavɔ kpo. Ene ɔ gudo ɔ, mi byɔ ten mímé tɔn me kpo awájije kpo--Agun ɔ, bo sen Axɔsu ɔxó ɔ kpo ayi bí kpo, lobo dɔ viví "me mímé le sín kpléklé" tɔn kpo xomehunhun kpo.

WEMATÁN XI

TE MÍME Dɔ .

V3sánú-xwlémawut3 e è s3 dɔ vo l3 e é je xá gbɔn é 3, é by3 Ten Míme 3 me, bó ná wa sinsenz3 dɔ fíné. Fí Míme 3 we nyí fí nukɔntɔn e dɔ goxɔ 3 me é, bo è klán ε dɔ vo nú "Ten Míme Bí" 3, abí fí e dɔ xome é, bo è s3 avɔ ɔxó dɛ dó bló ná, bo è s3 n3 xɔ akwé dɛ dó bló ná. Avɔ ene nɔ hwla Ten Míme Bí ɔ bí mlémlé, bo azɔn ɔkpo géé we vɔsanúxwlémawut3 ɔxó ɔ nɔ gbɔn jí dɔ xwè ɔkpo me. N3 xɔmegbovɔ e dɔ goxɔ ɔ sín hɔntogbo jí é ɔkpo ɔ we è s3 dó bló xɔmegbovɔ ɔ na, bo é dɔ wen dɔ è s3 dɔ dò bonu me e dɔ kóxota le é ma mɔ Ten Míme ɔ 3. Din 3, ten Míme éné 3, kpódó n3 e d'3 me léé kpo, kpódó sinsenz3 Mawu tɔn kpo 3, é nyí kpóndéwú Agun Jezu Klísu tɔn tɔn. Ényí un dɔ xókwín sinsen 3, n3 e nyí n3bláw3, n3 e me g3g3 nɔ kpón Sinsen 3 dó mɔ din é 3, lo 3, kpléklé togun Klísu tɔn tɔn we, bó n3 kplé hwehwe dɔ fí ɔb3 bó n3 sen Mawu dɔ gbigbo kpódó n3gbó kpo me; abí, dɔ xógbe ɔvo me 3, Agun Mawu tɔn l3 e è ɔe gbe tɔn, bó s3 dɔ nukɔn m3tɔn dɔ Alesándlu Yɔyɔ 3 me gbɔn é. Dò agun él3 me 3, me bí we nyí v3sánú-xwlémawut3--l3 e m3 ko mɔ gbɔn é--è bló m3 gbɔn hun kpódó sin kpo gblame--n3didi nú Klísu, kpódó yehwesin-lile kpo. "Mi nú mí ní sekpó (v3sánú-xwlémawut3 ɔɔhun) dɔ mí ko kl3 ayi m3tɔn sín ayixa nyanya me, bó kl3 agbaza m3tɔn kpódó sin míme kpo." Bɔ l3 e me ɔb3 ma nyí v3sánú-xwlémawut3 e è s3 dɔ ten tɔn me é 3 3, me e è ma s3 dɔ vo l3 e Mawu s3 ε dɔ ten tɔn me gbɔn é 3 3, me ɔb3 dɔ ná lin dɔ émi ná by3 Sinsenxɔ 3 me, bó ná dɔ w3jɔme tɔn léé 3 é né.

È dɔ dó agun 3 wú hwenu e é dɔ ayí nukɔntɔn 3 (Mesédó 2:42) dɔ "Ye nɔ hen mesédó léé sín n3kplónme kpódó b3ninɔ kpo, dɔ w3xúxú míma kpódó ɔexixo kpo me." Akpáxwé él3 xlé n3 taji e nɔ dɔn meɔée zízé jó nú sinsen 3 kpódó sinsen-biblo kpo é. Bɔ hwenu e m3 na gb3jé goxɔ ɔ, kpo n3 e d'eme le é kpo kpodo az3 e é nɔ wà le é kpo kpón é ɔ, m3 na mɔ dɔ n3 ene le we nyí n3 e è nɔte na hugã le é.

ZOGBENANN3.

Mí bé kpo zogbénnú siká tɔn ɔ kpo. N3 ene ny3 ɔekpe tawun bo lé xɔ akwe tawun. È s3 siká syensyen ɔkpo dó xò na, bo é nɔ da kilometlu ɔkpo, bo é sɔgbe xá £5475 dɔ akwe m3tɔn me. È dɔ tenme e dɔ tentin tɔn bo zogbén jl3jl3 ɔe é, bó dɔ zogbén ala ayizén, atɔn dɔ akpá we léé bí xwé. È bló n3 ɔ bí kpo ac3 kpo, bo è w'az3 na gbɔn fí bí bo bló bo é cí flowa ɔɔhun .

kpódó atín sínsén e è nɔ yí ɔ́ glenádi lée kpó. È nɔ dó ami e è nɔ dè sín olivutín sínsén me é dó zogbén le me, bɔ zogbén ene le nɔ kón ze xwé wu. È nɔ yí gbè nú zogbén le bonu ye na kú gbedé ă, lo, azɔ́ vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ le tɔn we nyí ɔ́ ye ni nɔ gɔ́ amì nú ye, bo nɔ lé jla ye dɔ́ hwebĩnu. È sɔnũ nú nũ e è nɔ dó cí zo na le é siká tɔn le bonu ye na d'alb dò nũ le dɔ́de d'ayí me, amɔ́, è sɔ́ nũ e nɔ hu zo le é dè d'eme ă. Zogbénhennú ɔ́, è sɔ́ dɔ́ ten mímé ɔ́ sín amyɔkwé, bɔ é we nyí wéziza tɔn ɔ́okpó géé.

Din ɔ́, été zogbén ɔ́ekpeɔ́ekpe éné ɔ́, kpódó zò tɔn e ɔ́o jiji we é kpó ɔ́, ɔ́o Sinsén Klísu tɔn me ɔ́, été we è lin ná ɔ́e d'ayí? Xósin ɔ́ we nyí xó e Mawu sɔ́ dó ayi me nú me é, alò "mesédó le sín nùkplɔ́nme." Nùkplɔ́nme éné ɔ́, Mawuxó we, é nyí nũ dèvo ă. Nùjledonũwu elb le na xlé nũgbo e dò gbeta ene kɔn é:

1. Zogbénnú ɔ́ xɔ akwé désú, siká akú dé we é nyí. Xó Mawu tɔn mé, bo lé xɔ akwe bɔ è sixu jlé ă. Me e tuùn nũ e xɔ akwe é dé e nɔ yí gbè nú xó e ɔ́ehanwlantɔ́ ɔ́ ɔ́ é bĩ mlémlé: "Mawu, linlin towe le xɔ akwe nú m̀ kpón!" Xó Mawu tɔn xɔ akwe dɔ́ é nɔ ɔ́e Mawu, séxwé, mavɔmavɔ xlé; xlé hwlengán sín ali, me mímé nyínyí kpódó gbɛ mavɔmavɔ kpó sín ali. Dò xógbe dé me ɔ́, dɔ́ é gɔ́ nú Klísu.

2. Siká mímé we nyí nũ e nɔ nɔ ayí hú nũ bĩ é. Fíné ɔ́, zogbénnú ɔ́ lé ɔ́e kúnnu nú xó Mawu tɔn e "nɔ ayí káká sɔ́yi é."

3. É nyí ɔ́ekpe ze xwé wu. Mawuxó ɔ́ gɔ́ nú ɔ́ekpe ɔ́ekpe mímé tɔn.

4. Ala tenwe lée nɔ xlé nùjlɔ́jlɔ́--bĩbème. 'Kén tenwe ɔ́ we nyí kén maɔ́ɔ́blɔ́ɔ́. È ko ɔ́o kpo hlɔnhlɔn kpo ɔ́ekpe ɔ́axó kpo (kpón Klísu Maston tɔn dò Goxɔ ɔ́ me), ɔ́o zogbén tenwe ene le xlé Biblu ɔ́, kpodo akpáxwé ɔ́axó atɔn e é dɔ́ le é kpo--sén ɔ́, ɔ́ehan le kpo gbeyiɔ́ le kpo dò akpá ɔ́okpo; kpo Alexwíí Yɔ́yɔ́ ɔ́ sín akpáxwé atɔn kpo-Mesédó le, wema le, kpo Nùdɛxléme ɔ́ kpo dò alb dèvo me; kpo Klísu kpo dò Wɛndagbe-Wema le me bo nyí hwí taji e dò tentin é. Amɔ́, un dò gbesiɔ́me bo na kpón ala tenwe ene le dó mɔ́ nũ e è lin na xlé nũ dèvo é. Un nɔ mɔ́ ɔ́o akɔ́jije xóxó ɔ́ sín tutoblonunu lée nyí nũ e nyí akɔ́jije yɔ́yɔ́ ɔ́ tɔn tawun lée sín wuntun. Ene wu ɔ́, zogbén-nú ɔ́ nɔte nú AKLɔ́ Yɔ́Yɔ́ Nɔ́KPLɔ́ME, é we nyí ɔ́o mesédó le sín nùkplɔ́nme. Ene wu ɔ́, un nɔ sɔ́ ala tenwe le-nukúnme maɔ́ɔ́blɔ́ɔ́--bo nɔte nú "bũnino gbigbo tɔn" lee è xò kplé gbɔn dò Efe. 4:1-6: "Nyɛ me e dò gankpá me dɔ́ Aklunɔ́ wu é ɔ́, un dò byɔ́byɔ́ mi we ɔ́o mi ni zán gbè e jɛxa yɔ́yɔ́ e Mawu yɔ́ mi é, bo nɔ sɔ́ mɛdée hwe, bo nɔ sɔ́ xomefífá, bo nɔ dɔ́ suúlu, bo nɔ de dò wanyiyi me, bo nɔ tén kpón bo nɔ hen bũnino e dò gbigbo ɔ́ me é dɔ́ te dò fífá ɔ́okpo ɔ́ me. Aklunɔ́ ɔ́okpo géé we mi dɔ́, bo dɔ́ nùdɔ́dɔ́ ɔ́okpo géé, yehwesin ɔ́okpo géé, Mawu ɔ́okpo géé e nyí Tɔ́ nú me bĩ é.

É nyí ala nabi e sɔ́gbe é kedɛ me we è nɔ mɔ́ bũnino zogbénnú ɔ́ tɔn dè ă, lo, è nɔ lé mɔ́ dò lee è sɔ́ siká syensyen ɔ́okpo dó xò ye bĩ kplé gbɔn é me. Nũ éné ɔ́ xlé bũnino gbigbo tɔn ɔ́ cédcédé lè e "mesédó ɔ́ sín nùkplɔ́nme" tɔ́nme gbɔn é. Lee mĩ mɔ́ gbɔn dò Efe. 4, nũ tenwe we dò bũnino gbigbo tɔn me, bɔ ye bĩ gosin nũ xɔ akwe ɔ́okpo me-Aklunɔ́ Jezu Klísu, bɔ ye bĩ cá kàn xá ε bɔ è sixu klán ă. Nú è ko dè zogbén-nú ɔ́ sín ala dèbũ síin ɔ́, é ná ko hen ε gblé, bó ná hen nùjlɔ́jlɔ́wiwa tɔn gblé. Ene wu ɔ́, enyi è dè nũ e Pɔ́lu ɔ́o dò "bũnino gbigbo tɔn" me le é dè síin ɔ́, è na hen bũnino tɔn gblé bo na bló bɔ é na cí nũ e ma sɔ́gbe ă é ɔ́hun.

Mĩ ni ɔɔ ɔɔ mĩ tɛn nũ e é nɔ wà é kpón. Mi nú mĩ ni dè "Aklunc ɔokpo ɔ" sín Klisanwun-nyijetɔ le me (ɔó tinme gbigbo tɔn ne).

Agbaza e me gbigbo dè é dé na tɛn, amɔ, ta dè na tɛn ă. Nũɔɔɔ na ɔó nũ e dɔn me é dé ă, é na ɔó nũ dé ă; baptem na ɔó vivɔnu ă bo nukúndiɔo na ɔó nũ e na sísé me é dé ă.

5. Zogbén-nú ɔ sín zogbén ɔokpó géé we nɔ kón ɔo goxɔ ɔ me. Fletéli dè dò fine ă. È yí weziza dè dò jɔwamɔ linu ă. Vɔ́sánú-xwlémawutɔ ɔ nɔ wa azɔ gbɔn zogbén léé sín wɛziza nu, bo è nɔ mɔ nũ dèvo e ɔo goxɔ ɔ me léé bí céɔcéɔ. Weziza tɔn e bɔkun bo ɔó wɛwé é kón fí ɔ bí kpo ɔekpe ɔaxó dé kpo. Mɔ we ɔo Agun Klísu tɔn me. Nũkplónme mesédó léé tɔn we nyí nũɔɔɔ kpódó azɔkpó sín sɛn ɔokpó géé. È ɔó taji tawun ɔo me e jló na nyí Mawu nukúnme le é bí ni mɔ nukúnnú je nũ ene wu. Xesi kpo nũ e nɔ hen nũ gblé dó me wu le é kpo we nyí nũ e me e è ma nɔ ɔó ayi nũ ene wu ă le é nɔ tɔn kɔ dó ɔó hwenu Klisanwun le bí me é. Dò wemata e wá yí é me ɔ, mĩ mɔ ɔo è sɔ acekpikpa Mawu tɔn dó mesédó le jí, bo dó hɔnhɔn e ma nɔ gɔn nũ wà ă é dó ye, ɔó ye we nyí me e ɔó Agun ɔ ayí le é kpo me e nɔ bló tuto tɔn le é kpo. Enyi è ko tuùn nũgbo ɔaxó ene tegbe ɔ, nũɔɔɔ gbetɔ tɔn le, nũkplónme yetɔn le kpo sinsen-núkplónme le kpo sixu ko je ă. Acekpikpa ene we jɔwamɔ kpo linlin kpo ɔó na hwíhwé yedéé dó. Lè e "mesédó léé sín nũkplónme" ɔo ace kpa we ɔo Agun ɔ me gbɔn é ɔ, mĩ Klísusentɔ léé ná mɔ nukúnnú je ten mĩtɔn kpódó azɔ mĩtɔn kpo wú, bó ná mɔ susu Klísu tɔn ɔo sɛn tɔn léé bí me à?

6. Vɔ́sánú-xwlémawutɔ léé we ɔó ná nɔ bló zogbén léé ɔó, bó ná nɔ ɔo jiji we. Ene wu ɔ, ɔó Agun ɔ me ɔ, togun Mawu tɔn ɔó na hen nũɔɔɔ ɔ ɔó te lee é dè gbɔn dò bíbɛme é, bo na lé hen e ɔó vo nú nũ e è nɔ sɔ dó d'eme le é kpo nũ e è nɔ hen gblé dó me wu le é bí kpo.

Ene wu ɔ, zogbénhennú ɔ nɔ xlé nũkplónme mesédó Klísu tɔn e gbigbo mímé sɔ d'ayi me nú ye le é tɔn. Bo ɔó Klísu we nyí nũkplónme ene sín dò kpo nũ e jí é jinjɔn é kpo wutu ɔ, mĩ mɔ lee zogbén-nú ɔ xlé e dò ali e sɔgbe é nu gbɔn é. Nũ e wu zogbénhennú ɔ dò Goxɔ ɔ me é we nyí ɔo weziza tɔn na dó sixu kón. Ene wu ɔ, nũ e wu mesédó le dò nũ kplón me we ɔó agun ɔ me é we nyí ɔo Klísu ni nyí weziza mĩtɔn, bonu weziza tɔn ni gú mĩ me, bo na tɔn dò gbè ɔ me bo na nyí ɔó ten mĩtɔn me "Weziza gbè ɔ tɔn."

WEMATɔ XII

TAVɔ WAXXAXɔ ɔO ɔN ɔN ɔN ɔN

TAVɔ e è sɔ atín e nɔ nyí akasia é dó bló na, bo è sɔ síká dó bló na é ne, bo axɔsugbakún síká tɔn dé dò jí. È ɔiga metlu 31/2 mɔ, gblɔ tɔn nyí metlu 2, bo ga tɔn nyí metlu 21/2 mɔ. È ɔó agbán, acíví, gannu kpódó nũsúnú kpó; síká akú we è dɔ bló bí. Tavo xɔ akwe bo nyo ɔekpe ene e è nɔ zán é we nyí ɔo è ni hen "wɔ́xúxú e è nɔ xlé me é." È na alixléme le bí dò Lev. 24:5-9 me. "Wɔ́xúxú e è nɔ xwlé me é" ɔ, wɔ́xúxú e me è ma dó tɔn ă é wèwe we: akɔta ɔokpó ɔokpó ná nɔ ɔokpó ɔokpó. È ɔó ná sɔ yè ɔó távo ɔ jí ɔo tlenme we me, ayizén ɔo ɔokpó ɔokpó me "ɔó Mawu Mavɔmavɔ nukɔn." Vɔ́sánú-xwlémawutɔ léé kéɔé jén ná ɔo yè gbɔjɛzán gbe tegbe; bo è sɔ wɔ́xúxú yɔyɔ le ɔó ten yetɔn me lee è dè xóxó le síin gbɔn é. Távo éné ɔ ɔo ɔisíxwé nú Goxɔ ɔ, bó kpan nukún zogbénhennú síká tɔn ɔ.

Un lin ɔo é ɔo ɔiɔo we ɔo è lin ɔo éné ɔ ná nyí wuntun "wɔ́xúxú fénfén" tɔn, nũ e bo d'é wú bo è d'ayi wú ɔo Mesédó 2:42 me ɔo nũ e Sinsɛn ɔ nɔ hen d'ayi me "ɔó kandodonũwu" me é me. Nũ taji le .

nǚjlédóme tɔn léé nɔ za wě lě e dɪdɛ ɔ nɔ za wě dɔ nǚ e d'ɛ mɛ é mɛ é dɔhun. Nukɔntɔn ɔ. È sɔ siká dó cyɔn tavo ɔ jí gbɔn fí bí (mǐ nɔ mɔ siká dò fí bí dò goxɔ ɔ mɛ), enɛ nɔ xlé nǚ xɔ akwɛ e è sɔ d'ayí dò Aklunɔ sín gbadanu nùdudu ɔ mɛ le é. È nɔ kpɔn siká dó mɔ nǚ xɔ akwɛ dé, bo nɔ lé ba ɛ hú nǚ dɛvo dɛbǔ. Lo ɔ, nú lindǔn e xove sín ɔ, xwe gbigbɔ tɔn e è nɔ dɔ dɔ Aklunɔ sín tavo jí ɔ xɔ akwɛ hú "siká e nɔ hen nǚ gblé é." Zème. Wǎxúxú ɔ nɔte nú nǚ. Wǎxúxú wěwe léé nɔte nú akɔta Izlayéli tɔn wěwe léé. Wǎxúxú e dɔ Aklunɔ sín távo jí ɔ la nyí afɔsɔdótétɔ. Wǎxúxú dɔkpó géé we tíin, bɔ éné ɔ, agbaza Klísu tɔn we: "Agbaza ce we nyí élɔ." É lé xlé bǔnino "Agbaza tɔn Agun ɔ" tɔn: "Mǐ nyí wǎxúxú dɔkpó, bó nyí agbaza dɔkpó." Atɔngɔ ɔ. Vǔsánú-xwlémawutɔ léé kédé we nɔ dɔ ii; bɔ dò Sinsɛn ɔ mɛ ɔ, mɛ e ko gɔ nú vɔsanúxwlémawutɔ Klisanwun le tɔn le é kɛdɛ we nɔ dɔ Aklunɔ sín gbadanu nùdudu ɔ. enɛgɔ ɔ. È nɔ dɔ wǎxúxú le gbɔjɛzán le bí. Enɛ wu ɔ, Aklunɔ sín gbadanu nùdudu ɔ, Sinsɛn nugbǔ ɔ we nɔ dɔ dɔ aklunɔzán gbɔla nukɔntɔn le bí mɛ: azǎn e è sɔ dɔ vo nú sinsɛn Klisanwun le tɔn dín é. "Azǎn nukɔntɔn ɔ gbe ɔ, ahwanvú léé kplé bó ná dɔ wǎxúxú" (Mesédó 20:7). Atɔ́ngɔ ɔ. È nɔ ylɔ wǎxúxú éné léé dɔ wǎxúxú e è nɔ xwlé Mawu léé; bɔ dò Aklunɔ sín gbadanu nùdudu ɔ mɛ ɔ, è nɔ "xlé kú Jezu tɔn kaka je hwenu e é na wá é." 6ème. Flín dé we wǎxúxú léé nyí. Enɛ wu ɔ, Aklunɔ sín gbadanu nùdudu ɔ, xwè flínflín tɔn we: "Mi bló mǔ," we Jezu dɔ, "bo na dó flín mì." Nǔgbo ɔ, fí dé le tíin bɔ nǚjledonǔwu enɛ na gbà, amǔ, nǚ e mǐ dɔ wá yl le é ko kpé bo na xlé lee è lin dɔ tavo e jí è nɔ sɔ wǎxúxú xwlé mɛ dè é na dɔ Aklunɔ sín gbadanu nùdudu ɔ gbɔn é.

Fí jɛn é sixu nyí dɔ è ni dɔ ayi wu dɔ hwenu e vɔsanúxwlémawutɔ ɔ dò azǔ wà we dò goxɔ ɔ mɛ é ɔ, wǎxúxú e dò tavo ɔ jí é kpo kanlin e è sɔ dó savǔ na le é sín akpáxwé dé le kpo we nyí (lee mǐ tuùn gbɔn é) nǔdudu dɔkpo géé e é nɔ dɔ é. Bɔ nyɔna dé we é nyí dɔ nú Klisanwun ɔ, KLISU (lee è dɔ gbɔn dò vɔsisa kpo wǎxúxú kpo mɛ é) we nyí nǔdudu dɔkpo géé e lindǔn tɔn na dɔ é!

Hwenɛnu jɛn é sixu nyí dɔ è ni dɔ ayi lee è tinmɛ nǚ e dò goxɔ ɔ mɛ le é bí cédcédé gbɔn é wu, kaka je nǚ kpeví hugǎn e cí dɔ é kún dò taji sɔmǔ ó é jí. Dín ɔ, enyi è lin dɔ goxɔ ɔ kpo sinsɛnzɔ tɔn le kpo na nyí dɪdɛ Agun Klísu tɔn tɔn ɔ, azǔ e dɔ awovinú é dé we é nyí dɔ è ni dɔ, alǔ jó azǔ e Aklunɔ sɔ le é dè dó! É dò wen dɔ Klisanwun dɔkpo dɔkpo sín azǔ we é nyí dɔ é ni tɛdǔ jí dɔ è ni nɔ xwedó sɛn Aklunɔ tɔn le sɔgbe xá wlenwín mesédó le tɔn. Mesédó Pólu mɔ dɔ é dɔ dandan dɔ é mí ní wlán wěma sé dó agun Kɔlɛntinu tɔn, bó ná dó jla nǚ e è dɔ nyi do dó Aklunɔ sín nǔdudu éné ɔ wú é dɔ. Ye ko gosin sɛn e édesunɔ sɔ d'ayí nú ye é jí, bo dè sɛn ɔ kpò bɔ é huzu nǔdudu e è nɔ dɔ dò kpó é dé, bɔ mǔ mɛ ɔ, ye hen tinmɛ dɛkpedɛkpe e é dɔ é bí bú. Bo na dó bló bɔ ye na tuùn dɔ é dò dandan dɔ è ni xwedó tuto ɔ ganji ɔ, é dɔ nú ye dɔ Aklunɔ we dè nǚ enɛ xlé emi gbɔn nǔdɛxléme bunɔ dé gblame. "Un yí nǚ e un kplón mi dò Aklunɔ gón é: Aklunɔ Jezu dò zǎn e mɛ è sɔ ɛ jó é ɔ, é zé wǎxúxú, bo dó kú nú Mawu, bo kán bo dɔ: Agbaza ce díe, bo na dó mi; hwedǔbǔnu e mi ná nu é ɔ, mi ná flín mì, dɔ hwedǔbǔnu e mi ná dɔ wǎxúxú élɔ, bó ná nu sinnugannú élɔ ɔ, mi nɔ jlá kú Aklunɔ tɔn káká je hwenu e é ná wá é." Bo na dó kpé nukún dó tuto dɛkpedɛkpe e jiwǔ é enɛ wu ɔ, Klisanwun nukɔntɔn le nɔ kplé dò Aklunɔzán le bí jí (Mesédó:20:7), mǔ mɛ ɔ, ye nɔ bló bɔ wuntun kú tɔn le nɔ cá kàn xá azǎn e gbè é fón sín kú é: bǔnino e jɛxa hugǎn bo lé jɛxa é. Lo ɔ, lě e sɛn Mawu tɔn éné ɔ nɔ gbé nǚ nú gbɛtɔ e nɔ lin dɔ é mí dɔ nǔnywé hú Mawu dɔ sɛn Mawu tɔn éné ɔ mɛ é gbɔn é--mɛdɛ léé nɔ hwlá kɔfu ɔ dó togun ɔ; mɛdɛ le nɔ sɛn wǎxúxú ɔ dó kanweko jí, bo nɔ hen dɪdɛ "agbaza dɔkpo ɔ" tɔn gblé; mɛdɛ le nɔ yl azɔn dɔkpo dò sun dɔkpo mɛ, alǔ tle nɔ yl azɔn dɔkpo dò sun enɛ mɛ, enɛ wu ɔ, é nɔ hen nǚ gblé .

būninɔ e dɔ̀ kú kpo fínfón sín kú kpo tentin é; bɔ meɖé le nɔ sɔ́ ε dó dɔ́ sinsenzɔ́ gudo tɔn dɛ́ kpowun, bo nɔ sɔ́ dó dɔ́ nǔ taji e wu è nɔ kplé dɔ́ kpɔ́ é, lee é nyí gbɔn dɔ̀ bǐbɛ́mɛ é, dɔ́ nǔkplɔnme jiwú e é nɔ kplɔ́n me dó Klisu e nyí nǔ taji bo lé nyí nǔ taji dɔ́ me mímé le sín kplékplé me é wu.

WEMATɔ́ XIII

Vɔ́sákpe e jí è nɔ dó zálínkpɔ́n zo dɛ́ é

ÉNÓ nɔ te dɔ̀ Zogbénhennú ɔ kpo Tavo e jí è nɔ xwlé wɔ́xúxú dɛ́ é kpo tentin, “dɔ̀ xɔmɛgbovo ɔ nukɔn.”

Tavo ɔ́ dɔ́hun ɔ́, è sɔ́ atín e è nɔ ylɔ́ dɔ́ akasia é dó bló ná, bó sɔ́ siká akú e è xò é dó bló ná. É dɔ́ gblɔ́ santimetlu 21, bɔ ga tɔn nyí metlu 31/2; bɔ é dɔ́ dɛ́dɛ́ jleje. Zo ɔ́ dɔ́ zo dɔ́ zwe dɔkpó dɔkpó jí, vɔ́sákpe e jí è nɔ dó vɔ́ zo dɛ́ é dɔ́hun; bɔ è nɔ té kpo dó akpá tɔn, bɔ è nɔ hen hwenu e é dɔ́ yiye we é. Zálínkpɔ́n e vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ lée nɔ dó zo ayíhɔngbe ayíhɔngbe zǎnzǎn kpó gbadanu kpó ɔ́, ama víví e è kplé lée we. Vɔ́sákpe e jí è nɔ dó zálínkpɔ́n dɛ́ é kedɛ́ jí we è na zán nǔ e è xò kplé é ene dɛ́, bɔ togun ɔ́ dɔ́ na zán dɔ̀ kú wuvɛ́mɛ á. Dó mí mɔ́ dɔ́ nǔ e è bló dɔ́ kpɔ́ bo gosin Mawu gón é dɛ́ we wutu ɔ́, mí sixu dɛ́ nǔ tawun dɔ́ wǎn e è nɔ dɛ́ hwenu e è nɔ dó zo é nɔ hwén wǎn dɔ́gbe dɛ́. Hwenu e è nɔ dó zálínkpɔ́n zo zo é we nyí gan e me togun ɔ́ nɔ kplé dɔ́ Goxɔ́ ɔ́ sín hɔntogbó jí, bó nɔ xo dɛ́ é, zǎnzǎn kpó gbadanu kpó. Kpɔ́n Luki 1:8-10.

Ene wu ɔ́, mí dɔ́ na xò nǔ kpɔ́n dó tinme nǔjledonǔwu tɔn e zalínkpɔ́n ene dɔ́ é wu á. É nɔ xlé “Ðɛ” sinsen ɔ́ tɔn le; e nǔxatɔ́ ɔ́ na flín dɔ́ é we nyí sinsen-biblo sinsenzɔ́ tɔn e kpò é, lee è dɔ́ gbɔn dɔ̀ Mésédó 2:42 me é, bɔ mí dɔ́ na gbéjé kpɔ́n. Dò Nǔdɛ́xlémɛ 8:3-4 me ɔ́, mí xà dɔ́: “Wensagun dɛvo wá nɔte dɔ̀ vɔsákpe ɔ́ kɔn, bɔ è na ε zálínkpɔ́n gègè, bonu é na gɔ́ nú dɛ́ me mímé le bǐ tɔn, dɔ̀ vɔsákpe siká tɔn e dɔ̀ axɔsuzinkpo ɔ́ nukɔn é jí. alɔ́.” Davídi xo dɛ́, bo dɛ́ nukúnnúmɔ́jenǔmɛ e é dɔ́ dó tinme vɔ́sákpe e jí è nɔ dó zálínkpɔ́n dɛ́ é tɔn xlé é xlé dɔ́: “Ðɛ ce ni cí zálínkpɔ́n dɔ́hun dɔ̀ nukɔn towe.” Mí dɔ́ hudo kúnnudɛ́nú dɛvo tɔn á. Zalínkpɔ́n ɔ́ nɔte nú dɛ́xixo; bɔ lě e nǔ bǐ nɔ xlé Agun Mawu tɔn dɔ́ Wen Ðagbe hwenu ɔ́, zálínkpɔ́n dɔ́ ná nyí “dɛ́xixo” e nyí akpáxwé taji dɛ́ dɔ́ sinsen-biblo Mawu tɔn sín tuto me dɔ́ agun ɔ́ me é. Dó è bló bɔ è na zán dɔ̀ goxɔ́ ɔ́ me kedɛ́ wutu ɔ́, é xlé dɔ́ me dɛ́dɛ́ ma sɛkɔ́ ε dɔ̀ ali yɔyɔ́ e dɔ̀ gbè é nu á le é kún nɔ yí gbè nú sinsen-biblo dɛbǔ ó, lee è ko dɔ́ wuntun tɔn dʻayí dɔ̀ azɔ́ elɔ́ me gbɔn é. Nú è lin dɔ́ hwɛhutɔ́ ɔ́ sixú xo dɛ́ kpowun bó ná mɔ́ ali tɔn yi hwɛsɔ́kɛ me kpódó hwɛngán kpó me ɔ́, é nyí dɔ́ è ni sɔ́ “ali” Aklúnɔ́ tɔn dɔ́ vo lě e mí mɔ́ bɔ é nyí kpóndéwú tɔn gbɔn é.

Myc e dɔ́ vɔ́sákpe e jí è nɔ dó vɔ́ zo dɛ́ é jí ɔ́, è dɛ́ myc ɔ́ sín vɔ́sákpe e jí è nɔ dó vɔ́ zo dɛ́ ɔ́ jí. Myc e è nɔ dó “censer” ɔ́ na é lɔmɔ́ dɔ̀ fí dɔkpɔ́ ɔ́. È hu Nadabu kpó Abihu kpó dɔ́ yě dó “myc dɛvo” dɔ́ Mawu Mavɔ́mavɔ́ nukɔn, é we nyí dɔ́ myc e è ma sɔ́ sín vɔ́sákpe e jí è nɔ dó zo dɛ́ é jí á é wú. Ye gbɔn mɔ́ me bo hen kancica e dɔ̀ vɔsákpe wè le tentin é gblé. Nǔkplɔ́nme e nǔ éné kplɔ́n me é we nyí dɔ́, dɛ́ mǐtɔn lée kpódó susu mǐtɔn lée kpó ná bó syen gbɔn dɛbǔ ɔ́, nú mí ma ko wá Klísu gón je nukɔn, bó “yí hwɛsɔ́kɛ me” dɔ́ ali e Mawu dɛsu sɔ́ dʻayí é nu á ɔ́, dɛ́ mǐtɔn lée ná nyí nǔ gblégbélé nú Mawu.

Nú e dɔ̀ dɛ́ e Sinsen ɔ́ nɔ xo le é me é we nyí susuxixo kpo nǔsumɛnukúnme kpo. Ðɛ le bǐ dɔ́ na gɔ́ nú nǔsumɛnukúnme e è na Mawu dɔ́ nǔblawukúnúme e è ko mɔ́ dʻayí le é wu é. Zálínkpɔ́n ɔ́ nyí wǎn dɔ́gbedɔ́gbe dɛ́. Ene xlé dɔ́ .

lě e é nɔ nʏ Mawu mĩtɔn nukúnme sɔ, hwenu e mĩ nɔ sen ε dɔ nukɔn tɔn, bó nɔ sɔ nũ e ayi mĩtɔn byɔ mĩ lée dɔ nukɔn tɔn é.

Mɔ me ɔ, mĩ mɔ dɔ goxɔ ɔ sín xɔ nukɔntɔn ɔ kpo nũ e d'eme le é kpo nyí dide sinsen-biblo e è na wà dɔ Sinsen Mawu tɔn me dɔ Wɛndagbe ɔ hwenu é tɔn. È yɔ nũxatɔ ɔ dɔ é ní kplɔn wɛma nukɔntɔn e Pólu wɔlɔn sé dɔ Kɔlɛntinu lée é, bɔ é ná mɔ d'è me zaandé dɔ nũ e mĩ xlé lée ɔ, nũ e Pólu dɔ, dɔ alixléme Mawu tɔn glɔ ɔ, "dɔ tito jí" nú sinsen-biblo Agun ɔ tɔn hwenu e yě kplé dɔ kpó é pépépépépé wɛ. Dò wemata 10gɔ ɔ me. 11 é je susu kpa nú yě jí dɔ yě hen "akɔta" lée, é we nyí dɔ sɛn Klisu tɔn lée. Éné ɔ gúdo ɔ, é jè nũ e ma sɔgbe ã é dé lée jí, bɔ é hen "akɔwé" lée lě e è sɔ d'ayí gbɔn é. Ene gudo ɔ, è nɔ dɔ xó dɔ "nũkplɔnme" e dɔ Agun ɔ me é jí. É dɔ wɛn dɔ nũ ene nyí nũ e me wè le bĩ nɔ wà é, bɔ me gègè d'alɔ d'eme. Fíné ɔ, mĩ mɔ nũ e xlé cédcécédé dɔ Agun ɔ kpó dɔ "mesédó lée sín nũkplɔnme" me é. Ene gudo hũn, j'ayí dɔ wemata 10gɔ ɔ me. 11 mĩ mɔ dɔ yě lé kpó dɔ "wɔxúxú míamá" me; kpo dɔ wemata 10gɔ ɔ me kpo. 14 è lé dɔ xó dɔ "dɛxixo" e Sinsen ɔ nɔ d'alɔ d'è me hwebĩnu lée wú.

Din ɔ, cóbónú mĩ ná gosín Ten Mímé ɔ me ɔ, mĩ sixú lin tame kpɔn ganjí dɔ nũnywé kpódó wɔn yíyí kpó e Mawu dɔ, bó ná gbe dɔ è nĩ sen Sinsen tɔn gbɔn mɔ é wú. Dò kpléklé me le tɔn me ɔ, nũ taji e dɔn me wá Sinsen ɔ me é we nyí gbadanu nùdudu Aklunɔ tɔn e Mawu sɔ d'ayí é, é nyí dɔ nũ e dɔ ayikúngban jí le é wu ã, loɔ, nũ e ye nɔ xlé le é wu wɛ. Ye xlé agbaza Klisu tɔn kpo hun tɔn kpo dɛkpedɛkpe: ye dɔ xó dɔ hwɛngán, hwɛsɔke me, fífá kpo Mawu kpo wu; ye nɔte nú jɔten gbè gbigbɔ tɔn tɔn kpo nũ e nɔ hen ε dɔ te é kpo, bo nɔ xlé nukɔn susu e Jezu Klisu na tɔn é. Nũ dɛbũ ka sixú sɔgbe bó lé sɔgbe hú ten e me sɛn éné ɔ dɔ dɔ Sinsen ɔ me é a? "Nũkplɔnme" abí nũgbó Mawu tɔn sín dide nú me e jɛxa bo na kplɔn nũ me le é lɔmɔ dɔ taji hugɔn nú nukɔnyiyi Agun ɔ tɔn. Piyée dɔ: "Mi jló anɔsin mímé e dɔ xó ɔ me é, bonu mi na sù gbɔn jí." Bɔ gudo tɔn ɔ, "dɛxixo le" (e me è dɔ na kpa susu na dɔ kpó xá le é) nɔ dɔn lindɔn ɔ sekɔ Mawu bo nɔ hen ε dɔ finɛ. Yě nɔ hen nyɔhá Mawu tɔn lée wá mĩ jí. Gbɔn yě jí we mĩ nɔ mɔ fénú dɛ, bó nɔ d'alɔ mĩ dɔ hudo hwenu. Nugbɔ ɔ, dɔ azɔ Mawu tɔn ene le me ɔ, mĩ dɔ nũ e mĩ sixu lin dɔ ye dɔ dandan nú Sinsen ɔ sín dide dɔ gbezán Mawu tɔn me é bĩ.

WEMATÁN XIV

TɔN MÍMÉ HUGBɔ

Xɔ elɔ nyí xɔ jɛjiniɔ tɔn dé, bɔ avɔ dɛkpedɛkpe e è sɔ dɔ cyɔn nũ dɔ é we klán ε dɔ vo nú Ten Mímé ɔ, bɔ mĩ na dɔ xó dé bo na dɔ dɔ xó ene wu dɔ nukɔnme. Nũgbó ɔ, nũ e è sɔ dɔ bló Ten Mímé ɔ ná lée dɔkpó ɔ we è sɔ dɔ gbá xɔ ɔ ná. Vogbingbɔn e dɔ xɔ wè le tentin é we nyí nũ e dɔ xɔ ɔ me le é kpo weziza kpo. Ten mímé bĩ ɔ me wɛ:--(1) Akɔjijegbá ɔ dɛ. Gbã e è sɔ atín dɔ bló ná ɔ we nyí éné, bɔ è kɔn siká dɔ. Sɛn ɔ sín wema dé dɔ wema ɔ me, sikázén e me mana dè bɔ è hen d'ayí dɔ nùjiwũ linu é dé kpo Alɔn sín kpó e tɔn folowa é kpo d'eme. (2) Nũblawukúnúme sín Azinkpo ɔ. Nũ éné ɔ we nyí nusú e è sɔ dɔ bló akɔjijegbá ɔ ná é, bɔ è sɔ siká dɔ bló ná. Axɔsugbakún dɛkpedɛkpe dé we è sɔ siká dɔ bló ná, bɔ wensagun susunɔ we e è sɔ siká dɔ bló ná lée dɔ te, bɔ awa yɛtɔn lée dlén dɔ yédée jí, bɔ nukúnme yɛtɔn lée jlɔ dɔ akɔjijegbá ɔ wú. Siká dɔxó dɔkpó we è sɔ dɔ xo nũ ɔ bĩ ná. Ten mímé ɔ dɔhun ɔ, Ten mímé bĩ ɔ dɔ fletéli ã; é ka lé dɔ zogbénú dé ã, bɔ lee è hen avɔ dɔxó ɔ dɔ te gbɔn é ɔ, é na ko dɔ ablu me bĩ mlémlé bo na nɔ ayí kaka sɔyi, é ma nyí weziza susunɔ e nɔ kón ε é we ã ɔ nɛ. Ete ka nyí weziza ene? É

é we nyí wěziza Mawu tɔn e nyí shechinah é. Nǔjlédónùwú jiwǔ e nɔ xlé ɔ Mawu ɔo fíné é we ɔo akɔjjjegbá ɔ jí tɔɔ, é we nyí akpɔkpɔ sín dotín ɔ ɔo kéze, bɔ myɔ ɔ ɔo zǎnmɛ. Myɔ enɛ e ɔò nǔgɔ é byɔ nǔ e è sɔ dó cyɔn goxɔ ɔ me le é me, bo jete wá Nǔblawukúnúme sín Azinkpo ɔ jí, ɔò celubéen susu tɔn le tentin, bɔ mɔ me ɔ, é kón Ten Mímé Bǐ ɔ kpo weziza e ze hɔnhɔn gbetɔ tɔn wu é dé kpo. Nǔxatɔ ɔ sixu lin tame dó lee xɔ enɛ ɔo na ko ɔo susu jiwǔ ɔo é jí, ɔo dǔ tɔn e è sɔ siká dó bló le é, nǔ e è sɔ dó cyɔn nǔ ɔ na é kpo nǔ e é cyɔn é kpo ɔekpeɔekpe ɔ, akɔjije siká tɔn kpo nǔblawukúnúme sín zinkpo tɔn kpo, bɔ weziza e gosin jixwé é nɔ kón ɔo ye bí jí b'ɛ nɔ kón mɔ!

Ete Ten Mímé Bǐ ɔ ka nɔte na lo? Xó ɔé sixu xò nǔ kpón ɔo é nɔte nú fí e Jehovah ɔé é mímé ǎ. Jǐxwé, é nyí fí dé ǎ, loɔ, tò dé we, lee mǐ xà gbɔn ɔò Eblée le 9:24 me é: "Klisu byɔ ten mímé e è sɔ alɔ dó bló é me ǎ, loɔ, é byɔ jinukúnsin ɔesu me, bo na tón ɔò Mawu nukɔn ðin nú mǐ." Nǔ enɛ nyí nǔ e è na sú ta na é. ðin ɔ, mi nú mǐ ni gbéjé wuntun le kpón céɔcéɔé.

Nukɔntɔn ɔ. Siká, nǔ e è sɔ dó bló avɔ na le é kpo nǔ e è sɔ dó cyɔn nǔ jí le é kpo, lee è ko tinme gbɔn wá yì é, nɔ xlé ɔkun, susu, yěyi, mímé nyínyí, jixwé ninɔ. Nǔ éné léé bí ɔ, Mawu kpódó séxwé kpó tɔn we, ɔi jɔten yětɔn NUKONTɔN.

2ème. Akɔjjjegbá ɔ, nusú tɔn kpo Sikina kpo bí kpléklé nyí xlé Jehovah e ɔò axɔsuzinkpo jí ɔò aga é tɔn. È nɔ kpón tɔjihun ɔ hwebǐnu dó mɔ nǔ ɔokpo ɔo xá fí e Mawu ɔé é. Nǔ gègè e je bɔ é cá kàn xá e ɔò hwenuxó tɔn gudo le é xlé ɔo linlin Mawu tɔn e kúnkplá e é nɛ. Hwenu e Filisitéen le yí é ɔ, Eli sín asi e ɔò kúkú we é súxó bo ɔo: "Susu ɔo bú sín Izlayeli, ɔo è yí akɔjjjegbá ɔ." Bɔ hwenu e è kplá e yi Dagɔni sín sinsenxɔ me é ɔ, hweví-vɔsánú ɔo je ayí ɔò nukɔn tɔn azɔn mɔkpan. Fí ɔéɔbǔ e è kplá e yi kannumɔgbénu ɔ, jeméjí kpó jeméjí kpó nɔ vívá kún nú togun ɔ. Wúza kú, ɔo é ɔ'álɔ tɔ ɔ wú, bɔ Beti-Cemécinu adɔkpo we dègba we afɔwó (50.000) kú, ɔo yě kpón tɔ ɔ me. ɔò alɔ ɔevo me ɔ, è kɔn nyɔna dó xwédo Obedi-Edɔmu tɔn jí hwenu e é ɔò gbɔje we ɔò xɔ tɔn gló é bí. Izlayéli ví léé nɔ ɔo xó hwéhwe dó Mawu e nɔ nɔ "célubéen léé ténin" wú, bɔ Filisitéen léé nɔ ɔo, bó nɔ ɔo xó dó akɔjjjegbá ɔo wú ɔo: "Mawu wá ahwankpá ɔ me." Nǔ éné léé bí me ɔ, é ɔo wen ɔo tɔjihún ɔo bí we nyí wuntun dé nú fí e Mawu ɔé é, bɔ é jiwǔ, bó lé dó xesi me. ðin ɔ, mi nú mǐ ni gbéjé akpáxwé tɔn le kpón. (a) Sén ɔo sín ɔiɔe dé we ɔò akɔjjjegbá ɔ me. Pɔlu ɔo: "Sén ɔo nyí nǔ mímé, bo ɔoɔbe, bo lé nyó." Mímé maɔóblǔ Mawu tɔn sín xlé we. "Akɔjjjesén" we, bɔ ten e me é ɔé ɔò akɔjjjegbá ɔ me é xlé ɔo Mawu nyí "Mawu e nɔ hen akɔjije ɔo é." "Xó Aklúnɔ tɔn ɔ, è sixú hen gblé ǎ," é "nɔ ayí káká sɔyi," bɔ nǔ e é d'akpá tɔn ɔ, é ná bló nǔgbó. Hwenu e Mawu ɔé éɔé xlé ɔò agbaza me, ɔò Ví tɔn Jezu Klisu sín ninɔme me é ɔ, xó e Davídi ɔo é je, bo ɔo: "Un sɔ sén towe hwla dó ayi ce me, bonu má hu hwe dó we ó," bɔ Jezu "bló sén ɔo ɔo, bo bló bɔ é jɛxa." (b) "Sikázén e me è nɔ bé mana dó é" lo ɔò akɔjjjegbá ɔ me. Mana ɔo we nyí nǔɔuɔu e ze hɔnhɔn gbetɔ tɔn wu bɔ Mawu nɔ na nǔɔuɔu togun tɔn ɔò gbetótló e me nǔkún-yiya ma ɔé ǎ é me é. É je te sín jǐxwé; é nyí nǔbúdo--togun ɔo ɔo: "Été we?" é nyí nǔ e ayíkúngban jí sín nǔkún we é nyí ǎ, ɔo gbětótló ɔo nyí nǔkún-yiya. È hen e ɔo tɔjihun ɔ me ɔò nǔjiwǔ linu. ðin ɔ, nǔ éné léé bí ɔo xó ɔo we céɔcéɔé dó linlin gɔngɔn e Mawu ɔo, bó ɔo hwláhwla sín hwenu línlín ɔiɛ, bó ka wá ɔe xlé ðin gbɔn Jezu Klísu jí é wú, é we nyí wǔxúxú e nɔ ná gbɛ me é, bɔ nú meɔé ɔu ɔ, é ná nɔ gbɛ káká sɔyi. Jezu ɔo: "Nyɛ we nyi nuɔuɔu gbɛ tɔn ɔ." "Tɔgbó mitɔn léé ɔu mana ɔo gbetótló me, bó kú. Wǔxúxú e je te sín séxwé ɔo ɔiɛ, bɔ me e ɔu ɔo ná kú ǎ." Nǔ éné ɔo we nyí "nǔbúdo Mawu tɔn: Mawu ɔe éɔé xlé ɔo agbaza me." (c) È lé sɔ "Aalɔn sín kpo e tón é" ɔo akɔjjjegbá ɔ me. Tan kpò enɛ tɔn xlé tinme tɔn. Kolée kpó Datáni kpó, kpódó Abilámu kpó jló ná nyí vɔsánú-xwlémawutɔ;

bo kp'ace nú gǔfínfón dé dó Mɔyizi kpo Aalóon kpo jí. Bo na dó sɔ́ Aalóon dɔ́ te bo dè gǔfínfón yetɔn xlé ɔ, Mawu dɛgbe dɔ́ è ni bé atínkpo xúxú dɔkpo nú akɔta dɔkpo dɔkpo, bɔ è na wlan gǎn akɔta dɔkpo dɔkpo tɔn sín nyiko dó Goxɔ ɔ mɛ. "Azǎn e je finé ɔ́, Mɔyizi byɔ́ goxɔ kúnnuɔgbe tɔn ɔ́ mɛ, bó mɔ dɔ́ Aalóon sín kpo e nyí Levíi ví lée tɔn é ko tɔn, bó dɔ́ hwĩn kpódó flowa kpó tɔn wɛ, bó ná amandi." Mɔ́ mɛ ɔ, Aalóon kpo xwédo tɔn kpo lidǒ dɔ́ vɔsanúxwlemawutɔ́zɔ́ ɔ́ mɛ bí mlémlé, bɔ gudo mɛ ɔ, ye wá lidǒ; gǔfɔntɔ́ lɛ sín gbɛta ɔ́ kú baɔabaɔa dé, bo na dó sɔ́ akónkpinkpan yetɔn sín ajɔ. Din ɔ́, étéwú è ka sɔ́ kpo éné ɔ́ dó akɔjijegbá ɔ́ mɛ? Lee Numb. 11:10 è "hen ɛ dó dɔ́ wuntun gǔfɔntɔ́ lɛ tɔn." Nǔ e è nɔ zán tlolo é nɛ. Amɔ́, é na bo tlɛ wà nǔ ene nú Izlayeli ɔ, é lɛ xlé linlin e Mawu dɔ́ dɔ́ nǔgɔ bo kúnkplá vɔsanúxwlemawutɔ́ axɔsuɔɔdu Jezu Klisu tɔn é. Lin tame dó nǔ elɔ jí: atín xúxú dé wɛ. Klisu cí dɔ́ e tɔn sín ayikúngban xúxú mɛ é dɔ́hun. Amɔ́ din ɔ́, é ko wú, bó ná sínsén dɔ́ Vɔsánú-xwlemawutɔ́ dɔ́xó ɔ́ dɔ́ axɔsúzinkpo tɔn jí dɔ́hun.

Enɛ wu ɔ, nǔ e dɔ́ tɔjihun ɔ́ mɛ lɛ é dɔ́ xó dɔgbe dé dó linlin Mawu tɔn e dɔ́ nǔgɔ bo hwla nú xwè mɔkpan é wu, amɔ́, è dè xlé din gbɔn Jezu gblamɛ. "Lě e è wlán gbɔn ɔ́, nǔ e Mawu sɔ́ d'ayí nú mɛ e yí wǎn n'i lée ɔ́, nukún ma mɔ á, tó ma se á, bɔ gbɛtɔ́ ma ka lɛ lin dó ayi mɛ á, lo ɔ́, Mawu dɛ xlé mǐ gbɔn gbigbɔ tɔn gblamɛ, dɔ́ gbigbɔ ɔ́ nɔ ba nǔ bí kpón, nǔ e góngón dɔ́ Mawu mɛ lée."

Atɔngɔ ɔ. Nǔblawukúnúme sín azinkpo ɔ́. Nyiko nǔ dɛkɛdɛkɛ ene e è sɔ́ dó cyɔn tɔjihun ɔ́ jí é tɔn nɔ xlé nǔ tawun. É wɛ nyí PROPITIAEUR. É nɔ xlé lee Mawu nɔ kú nǔblawu nú mɛ, bo nɔ kú nǔblawu nú mɛ, bo nɔ lɛ yí wǎn nú mɛ gbɔn é. Hwenu e nǔ e dɔ́ akɔjijegbá ɔ́ mɛ lée nɔ xlé hwejjɔ Mawu tɔn kpódó gbejinɔn tɔn kpó ɔ́, bó nɔ xlé Klisu sín wíwá dɔ́ hwejjɔ mǐtɔn, kpódó Axɔsú Daxó mǐtɔn kpódó Vɔsánú-xwlemawutɔ́ mǐtɔn kpó; nǔblawukúnúme sín nusú ɔ́ nɔ dɔ́ nú mǐ dɔ́ Mawu nyɔ́ xome dó mǐ wú, bó jló ná hwlen mǐ gán. É xlé dɔ́ hwenu e hwenu ná wá su ɔ́, Mawu ná ná nǔbláwúkúnúme sín zinkpo nǔgbó nǔgbó dé--Jezu Klisu--bɔ éné ɔ́, dɔ́ dɛkɛdɛkɛ dé wɛ é nyí. "É wɛ nyí hwɛɔkɛ mɛ nú hwe mǐtɔn lɛ, é nyí hwe mǐtɔn lɛ kɛdɛ tɔn á, loɔ, gbɛ ɔ́ bí tɔn lɛ tɔn wɛ." Kpón lě e nǔgbó kpódó hwejjɔ kpó, kpódó wǎn yíyí kpó, kpódó nǔbláwúkúnúme kpó kplé dɛkɛdɛkɛ gbɔn é dɔ́ fí; nukɔntɔn ɔ́ dɔ́ akɔjijegbá ɔ́ mɛ, bɔ wegɔ ɔ́ dɔ́ nusú ɔ́ mɛ. Enɛ wu ɔ, dɔ́ Klisu mɛ ɔ, "nǔblawukúnúme kpo nǔgbɔ kpo kplé."

enɛgɔ ɔ. Wensagun susu tɔn lée wɛ. Wensagun lɛ sín dɔ́dɛ wɛ bo dɔ́ nǔblawukúnúme sín zinkpo ɔ́ kpón dó dò wɛ, bɔ awa yetɔn lɛ dlen bo kpón yedée. Linlin yetɔn xlé dɔ́ ye jló tawun bo na mɔ nukúnú je nǔbudo e kúnkplá akɔjijegbá ɔ́ kpo nusú ɔ́ kpo é mɛ. Yě nɔte nú wensagun lée kpódó wensagun dɔ́xó e lɛ lě dó axɔsúzinkpo Mawu tɔn dɔ́ séxwé lée kpó. Mǐ xà dɔ́ è sɔ́ celubéen lɛ dɔ́ Edeni sín hɔntogbo jí, bo na cɔ́ atín e nɔ na gbè mɛ é, bo na lɛ glón ali nú hwɛhutɔ́ ɔ́ bonu é ma dɔ́ sínsén tɔn ó. Nǔblawukúnúme sín nǔ dé wɛ nyí ene, dɔ́ dɔ́ hwɛhuhu sín ninɔmɛ elɔ mɛ ɔ, gbɛtɔ́ dɛbǔ na jló na "nɔ gbè tɛgbe" á. Fíné lo ɔ́, yě nɔ cɔ́ nǔsúsú ɔ́; bɔ hwenu e ye dɔ́ nǔblawukúnúme sín nusú ɔ́ kpo akɔjijegbá ɔ́ kpo kpón wɛ syensyen é ɔ, mǐ flín xógbe e è dɔ́ dɔ́ "nǔ e wensagun lɛ jló na kpón lɛ é." É dɔ́ wen dɔ́ nǔ e na je dó gbɛtɔ́ lɛ jí é nɔ dɔ́ ayi mɛ nú wensagun Mawu tɔn lɛ tawun. Klisu dɔ́ dó ví lɛ wu dɔ́: "Wensagun yetɔn lɛ nɔ dɔ́ Tɔ́ ce e dɔ́ séxwé é sín nukúnme hwɛbǐnu." Dò Eblée lɛ mɛ ɔ, è kàn nǔ byɔ́ dɔ́: "Ye bí wɛ nyí gbigbɔ e nɔ wà sínsenzɔ́ nú mɛ lɛ é, bɔ è sé ye dó bonu ye na wà sínsenzɔ́ nú mɛ e na dɔ́ gǔ hwɛngán tɔn lɛ é à cé?" Jezu nɔte nú ye dɔ́ ye dɔ́ awǎjije dɔ́ wɛ dɔ́ awǎjije Mawu tɔn mɛ "dɔ́ hwɛhutɔ́ dɔkpo e lekɔ́ sín hwe tɔn lɛ gudo é wu hú hwɛjjɔnɔ kanwe-nukún-ene e ma dɔ́ na lekɔ́ sín hwe tɔn lɛ gudo á lɛ é." Yě nɔ wa azɔ́ taji dé dɔ́ Alesándlu Xóxó ɔ́ bí mɛ, bó nɔ wa azɔ́ nǔ gbɛtɔ́ dɔ́ nǔ Mawu tɔn lée mɛ; bɔ dɔ́ sɔ́gudo dɔ́xó ɔ́ mɛ ɔ, lee è mɔ gbɔn dɔ́ Nǔdɛxléme mɛ é ɔ, ye na gú nú dɔ́dɛji susunɔ e Axɔsu axɔsu lɛ tɔn kpo Aklunɔ aklunɔ lɛ tɔn kpo dɔ́ é.

Atóńgú ń. Shechinah susu tńn. Nń éné ń, lě e mń ko mń gbńn é ń, wěziza e ze hlnhln gbetń tńn wú é nń tńn sín nńbláwńkúnúme sín azinkpo ń jí, bó nyí wěziza đokpó géé e đo fí mímé bń ń me é. Goxo e đo xome ń lě e mń ko mń gbńn đ'ayń é ń, wuntun séxwé tńn we, bo fí ń, mń đó wuntun Mawu đésúnco tńn. Sínsén đó hudo wěziza jcwamń tńn ń--Mawu we nyí wěziza tńn. Amđ, fí ELO kpo weziza ene kpo xlé đo Mawu jete bo na nń gbetń gńn. Lě e è wĺń gbńn đo Mawuxówéma ń me é đo: "É nń jńjńn wensagun susunco lée tńntin." Mawu lě đo nú Mńyızı đo: "Fíné we un ná đo xó xá we sín nusú ń jí, đo wensagun we e đo akjijegbá ń jí lée tńntin." Mđ me ń, é nyí nńđođ'ayń susunco đé dó susu Mawu tńn e é đó xá Agun Jezu tńn é wú. Amđ, nń ene tńn đò nukńnme. Nń e un đó na đó ayi wu đò fí é keđe we nyí đo đò goxo ń sín xń wè le bń me ń, kń đé đò fine ze kń gbetńtló me tńn wu ń. Đò wemata e bo d'ewu é me ń, mń na mń đo nń ene nyí nń taji đé.

WEMATÁN XV

Vńśńń-xwĺémawutń Đaxó ń

Vńśńńxwĺémawutń Đaxó ń sín xóđođokpń we nyí xota gudogudo tńn mńtńn, amđ, ee đò taji hugń é. Đó è lin đo Vńśńńxwĺémawutń Đaxó ń na nyí Klisu sín wuntun đé wutu ń, Alexwé Yńyń ń đexlé bń mlémlé bo lě đexlé e b'ε sukpń. Amđ, lee mń na mń gbńn é ń, susu kpo đaxó Klisu tńn kpo tle byń nń hń Vńśńńxwĺémawutń Đaxó Jwifu le tńn bo na dó xlé. Đó xóta ń gblń ada wutu ń, é na bńwń hugń đo è ni má đó akpáxwé le me. Mi nú mń ni yń AWD TńN le je nukńn.

Nń éné lée đokun, bó nyń đekpe. Awu e đo do lée ń, lěńkanńo wěwé akú we è đó bló ná. Mń nń flńn mimejńnńnco kpo nń mađóblń kpo e đò jįj kpo gbézńn Jezu tńn kpo me é, é we nyí "me mímé, me e ma nń wà nń dó me wu ń, me e ma đó blń ń é, bo gbńn vo nú hwěhutń le é." "Efódu sín awu" ń bo d'é wú. Avń alńkpa đé we nyí ene, bo è sń nń blńđó dó bló na, bo nń jete kaka je alin jí. "Đo tó tńn jí" ń, è nń mń glesi e è sń féđéféđé, vńńo kpódó vńńo cécé kpó dó bló é; è nń đyń ye kpo gan siká tńn le kpo, bo hwenu e Vńśńńxwĺémawutń Đaxó ń byń Ten Mímé Bń ń me é ń, ye nń xò gbè víví. É jěxa đo è ni đ'ayi wu đo nń e è sń dó bló avń e è nń dó cyńn Goxo ń na le é kpo avń e è nń dó cyńn nń dó xome le é kpo é kpo sinme yetńn le kpo nyí nń đokpo ń. É cí đo vńśńń-xwĺémawutń đaxó ń sín awu ń xlé awájįje mímé e è nń hen wá nú mń đo Wen Đagbe Klísu tńn me é đońun. Awu đaxó éné ń jí we è nń zé efódu ń đó. Nńsńsń e è bló b'ε gńngńn bo lě xń akwe é đé we nyí ene. Awu gaga kpeví đé we, bo è sń siká dó bló na, bo è sń avń kwĺésinnń, avń vńńo cécé, avń vńńo cécé, kpódó lěńkanńo đagbe đagbe kpó dó bló ná. È nń xò sikágannń le dó kńme bo nń sńn ye dó kńn me, lobo nń w'azń dó nń le me kpo nńnywe kpo. Hwenu e un yń kpńn Nńxléme Inde tńn kpo Acekpikpa ń Tńn kpo tńn đò Londres đò hwedenu đíe é ń, un mń siká e è sń jě dó bló na đò Zńnzńnhweji é đé le, bo é kpaca mń tawun đo ye sńgbe xá lee è tinme efodu ene gbńn é. Azń ń hń nń e un ko mń kpńn lée bń đo đokun kpódó đekpe kpó me. Mń đó wuntun susu Mawu tńn kpódó yěyi Vńśńń-xwĺémawutń đaxó mńtńn tńn kpó tńn đo efódu éń me; é nyí lě e é tńn đo ayíkńngban jí gbńn é ń, lo ń, lě e é tńn đo Mawu nukńn din nú mń gbńn é we. È sń akńntakpo ń đó efódu đekpeđekpe éné ń nukńn. Nń éń lńmđ nyí nń e đekpe đekpe susunco đé é đé. È nń bló đó jįejńnńnco jí, bo nń bló we, bo è nń cí akpome đońun, bo nń cyńn anń ń jí. Nń đokpó ń we è đó bló dodó tńn ná; lo ń, đekpe tńn taji ń we nyí awńńnyń xń akwé wěwe e đó sinme vovo lée é, bo è sń đó tlenme ene me, bo đokpó đokpó me atńn. È đe akńta Izlayéń tńn wěwe lée đokpó đokpó dó awńńnyń đokpó đokpó jí. Ene wu ń, akńta wěwe le bń we è sń đó akńnnń ene jí; bó sń đó Vńśńń-xwĺémawutń Đaxó ń sín ayi me hwenu e é nń tńn đo Mawu nukńn é. Akńntakpo éń e è sń awńńnyń xń akwé wěwe dó bló ná é;

é ncte nú akɔta wěwe léé, é nyí wuntun ɔɛkɔɛɔɛkɔɛ dé nú Klísu Vɔ́sánú-xwlémaɔutɔ́ ɔ́axó mĩtɔn e hen agun e é yí wǎn ná tawun é ɔ́o ayi tɔn jí é; hwenu e é ɔ́o ɔ́e xo n'i we ɔ́o Tɔ́ tɔn nukɔn é.

Hwàn xɔ akwé léé nó ɔ́o xó dó ɔ́o JEZU ɔ́o agun tɔn jí. É ɔ́o dó togun gbejinɔ́tɔ́ tɔn wú ɔ́o "Ye ná nyí ce . . . hwenu e un ná wá xa jě ce léé é." É nɔ wɔn ye gbedé ă. Yě nyó ɔ́ekɔe kɔó ɔ́ekɔe séxwé tɔn kɔó; yě nó kón ɔ́o wěziza Mawu tɔn me. Vɔ́sánú-xwlémaɔutɔ́ ɔ́axó ɔ́o sín abɔ́ta ɔ́okɔó ɔ́okɔó jí, bɔ è té dó efódu ɔ́o wú. È sɔ́ awínnɔya ɔ́axó onísi tɔn ɔ́okɔó ɔ́o ate ɔ́okɔó ɔ́okɔó jí, bɔ è wǎn akɔta Izlayéli tɔn ayizén sín nyíko d'é jí. Fíné ɔ́o, akɔta wěwe léé lɔmɔ́we è ɔ́e xlé, bɔ è lé xlé agun ɔ́o ɔ́o Klísu sín abɔ́ta jí. Abɔ́ta ɔ́o, ɔ́o Nǔwlanwǎn le me ɔ́o, é ncte nú azɔ́, bo nɔ lé hen agban kpinkpen. Mɔ́we ɔ́o Ezayii 9 me ɔ́o, "Acekpikpa ɔ́o na ɔ́o abɔ́ta tɔn (Klisu) tɔn jí." È sɔ́ lengbɔ́e bú bɔ è mɔ́ é ɔ́o lengbɔ́nyítɔ́ ɔ́agbe ɔ́o sín abɔ́ta, bɔ é hen e yí xwégbe kɔo awǎjije kɔo. Ene wu ɔ́o, è sɔ́ abɔ́ta le dó xlé lee Jezu, ee nyí Vɔ́sanúxwlémaɔutɔ́ ɔ́axó mĩtɔn é, nɔ kpé nukún dó azɔ́ mĩtɔn wu gbɔn é, bo nɔ hen agban e ɔ́o nukún kpé dó mĩ wu we é gbɔn é. "Ée mĩ ɔ́o vɔ́sánú-xwlémaɔutɔ́ ɔ́axó ɔ́axó dé, bɔ é ko gbɔn séxwé, é we nyí Jezu Mawu ví ɔ́o, mi nú mĩ ní hen nǔ e mĩ ɔ́exlé é syensyen. ɔ́o mĩ ɔ́o vɔ́sánú-xwlémaɔutɔ́ ɔ́axó e ma sixú sè wuvě xá mĩ ɔ́o gǎnmaɔ́o mĩtɔn léé me ă é ă. nǔbláwǔkúnúme, bó ná mɔ́ fénú, bó ná d'alɔ mĩ hwenu e mĩ ɔ́o hudo me é" (E. 4:14-16). "Ée é ɔ́ésúnɔ́o ji ya, bó tén e kɔ́n ɔ́o, é sixú d'alɔ me e è tén e kɔ́n léé lɔmɔ́" (wemata 2.18). GOJJI CURIUSE e è blá dó Vɔ́sánú-xwlémaɔutɔ́ ɔ́axó ɔ́o sín akón me é ɔ́o, nǔ e è bló bɔ é nyó ɔ́ekɔe bó nyó ɔ́ekɔe é ɔ́okɔó ɔ́o we é nyí. È sixú kplé tinme tɔn e nyí wuntun tɔn é sín Nǔwlanwǎn élɔ́ léé me:--"Mawu e sɔ́ hlɔ́nhlɔ́n dó blá mĩ, bó bló bɔ ali ce nyó ɔ́o, é bló bɔ afɔ ce léé cí xeví sín afɔ ɔ́ohun" (ɔ́ehan 18:32-33). "A sɔ́ aluwe ce dó huzu weɔ́uɔ́u nú mĩ, a ɔ́e avɔ e un dó é, bo sɔ́ awǎjije dó blá mĩ" (ɔ́ehan 30:11). "Mi blá gǔjiblánú mitɔn, bónu zɔgbén mitɔn léé ní kón, bó cí me e ɔ́o Aklúnɔ mitɔn ba we léé ɔ́ohun . . . nyɔna we nyí mesentó éné léé e hwenu e Aklúnɔ ná wá ɔ́o, è ná mɔ́ yě ɔ́o wunzen é. Un ɔ́o nú mi nǔgbó ɔ́o é ná blá gǔjiblánú nú yěɔ́e, bó ná bló bɔ yě ná jínjón ayí, bó ná wá ɔ́u nǔ nú yě, bó ná wá sen yě (Le:1.5). "Jezu zé avɔkanfún, bó blá gojiblánú, bó sɔ́ sin dó gannú me, bó klɔ́ afɔ nú ahwanvú tɔn léé" (Jaan 13:3-5). Hǔn, mi nɔ te, bó sɔ́ nǔgbó ɔ́o dó blá gojiblánú mitɔn (Efe. 6.14). ɔ́o Nǔwlanwǎn ene le me ɔ́o, é cí ɔ́o gojiblánú ɔ́o nyí nǔ e è nɔ zán tawun ɔ́o nǔwlanwǎn e gbigbɔ́o mímé wlan le é me é ɔ́ohun, bɔ tinme tɔn nyí hlɔnhlɔn, wezun kínkán, awǎjije, gbesisɔ́me nú sinsenzó, nǔgbɔ. Dìn ɔ́o, nǔ ene le bí nyí nǔgbɔ nú Jezu e nyí Vɔ́sanúxwlémaɔutɔ́ ɔ́axó mĩtɔn é. É ɔ́o hlɔ́nhlɔ́n bó nó hwlén me gán, é nó yáwǔ hwlén me gán, é nó j'awá dó togun tɔn wú, é nó ɔ́o gbesisɔ́ me hwebĩnu bó ná wa azɔ́ nú yě, bó nó kplá yě gbɔn nǔgbó sín ali léé jí.Ée Jezu tón ɔ́o susu me lě e é ɔ́e xlé Jaan gbɔn ɔ́o Patimɔ́si é ɔ́o, è mɔ́ ɔ́o gojiblánú éné ɔ́o ɔ́o tinme ɔ́ésú, bɔ è ɔ́e xlé Jaan ɔ́o: "Un mɔ́ zɔgbén-nú tenwe, bɔ zɔgbén-nú éné léé téntin, bɔ é cí gbetóví ɔ́ohun, bó dó awu ɔ́e káká yi afɔ, bó blá gojiblánú síká tɔn dé." 1:12-13 me). Vɔ́sanúxwlémaɔutɔ́ ɔ́axó ɔ́o nɔ lé dó MITRE alɔ tagba dó ta. Nǔ ene nyí linfín ɔ́agbeɔ́agbe alɔ vlafo linfín ɔ́agbeɔ́agbe.

É ɔ́o beɔ́u blúblú dé, bɔ ɔ́o nukɔn, ɔ́o nukún léé jí ɔ́o, è sɔ́ síká kófu ɔ́e dó bló ná, bɔ è wǎn xókwín élɔ́ léé dó jí: "MÍME NU AKLUNɔ́". Xókwín mímé nyínyí ɔ́o sín tinme we nyí è sɔ́ ɔ́o vo, abĩ è sɔ́ ɔ́o vo bí mlémlé nú sinsenzó Aklúnɔ́ tɔn. Jezu ɔ́o hudo nǔwlanwǎn mɔ́hun tɔn ă, ɔ́o nǔ e Biblu ɔ́o dó wǔ tɔn le é bí we è wlan nǔgbɔ ene dó jí bɔ é na bú ă. Gbe tɔn bí ɔ́o ayíkúngban jí ɔ́o, è sɔ́ ɔ́o vo, bɔ sinsenzó tɔn e ɔ́o aga ɔ́o bí we é sɔ́ ɔ́o Mawu kɔ́odó agun tɔn kɔó wú. "URIM Kɔ́O THUMMIM" ɔ́o, è nɔ sɔ́ dó akónnú ɔ́o sín akpome. È ɔ́o nǔ e nǔ ene le nyí é nú mĩ ă. Medé le nɔ lin ɔ́o ye na .

Eblée le ɖo xó dó. Mawu yí i sín kú ɖi Víɖokponɔ tɔn, bo fɔn ε dó Vɔsanúxwlé mawutɔ ɖaxó tɔn jí ɖò séxwé. Nũ enɛ na je wě hwenu e mí na ɖò vɔsanúxwlé mawutɔ tɔn sín ninɔme gbéjé kpɔn we d'ejí é. Wemafo e ɖò aga é ɖo ɖo é "ɖò Melukisedéki sín tuto me," bo bo na dó xlé lee vɔsanúxwlé mawutɔ Klisu tɔn nyí nũgbo gbɔn é ɔ, è ɖo nũ nukúndéji ɖé le dó nya ɖagbedagbe hwexónu tɔn enɛ wu. È ɖo nú mí ɖo Melukisedéki ɔ, "é ɖó tɔ ă, é ɖó nɔ ă, é ɖó kúnkan ă, é ɖó azăn sín bíbéme ă, é ka ɖó gbezán tɔn sín vivɔnu ă, lo ɔ, è sɔ ε cí Mawu ví ɔ ɖɔhun, bó nɔ nyí vɔsánú-xwlé mawutɔ hwe bí nu" (Ebl. 7:3). Din ɔ, é nyí linlin ce we nyí ɖo má lin tame dó xó éné léé jí lě e Melukisedéki ɖo gbɔn é ă, lo ɔ, un jló ná xlé ɖo wěgbójínɔtɔ ɔ jló ná ɖe xlé ɖo vɔsánú-xwlé mawutɔ Klisu tɔn ɔ, vɔsanúxwlé mawutɔ ɔ ná nɔ ayí káká sýi--é ɖó ná nyí vɔsánú-xwlé mawutɔ e nɔ nɔ ayí tegbe é ɖé, bo kú ná hen gblé ă. Enɛ wu ɔ, é bo d'ewu ɖo è kún sɔ Klisu ɖó Vɔsanúxwlé mawutɔ ɖaxó sín azɔ tɔn me kaka je kú tɔn gudo ó.

Nú è lé kɔ wá Melukisedéki gón ɔ, nyíko tɔn sín tinme we nyí "Axósú Hwejjikɔ," bo nũgbó ɔ, é nyí "Axósú Salemu tɔn" (tinme tɔn we nyí fífá). Éné ɔ wú we é nyí axósú-vɔsánú-xwlé mawutɔ; bo azɔ enɛ le e é nɔ wà ɖò ɖOKPO ɖOKPO ɔ me é. Din ɔ, Mawu ɖo dó Jezu wú, ɖo fínfón sín kú tɔn kpódó jixwé yiyi tɔn kpó gúdo ɖo: "É ɖo mɔ́ cò, un sɔ Axɔsu ce ɖó só mímé ce Sinyɔ́ jí . . . Hwi we nyí Ví ce, égbé ɔ, un jì we. gan we a nă gbà yě zěnzěh ɖɔhun" (ɖEhan 2:6-9). "Davídi yi jixwé ă, lo ɔ, é ɖésúnɔ ɖo: Aklúnɔ ɖo nú Aklúnɔ ce ɖo: Jínjón ɖísí ce xwé káká je hwenu e un ná sɔ kentɔ́ towe léé ɖó afo towe gló é" (Mesédó 2:34-36). Mɔ́ me ɔ, è mɔ Klisu ɖo axósúzinkpo Mawu tɔn jí, bó ɖo axósú ɖu we ɖi Axósú--"Vɔsánú-xwlé mawutɔ ɖé ɖo axósúzinkpo tɔn jí;" é ná cí Aalɔn ɖɔhun ɖo axósúzinkpo ɔ nukɔn ă. "É (Éɖesunɔ) we nyí hwe mɔ́ tɔn le sín vɔsánú-xwlé mawutɔ."

VɔSɔWɔWɔWɔ ɖAXɔ SIN AZɔ .

"Vɔsánú-xwlé mawutɔ ɖaxó ɖokpó ɖokpó we è nɔ sɔ bo é nɔ xwé nũníná léé kpódó vɔsánú léé kpó; Bo éné ɔ, É ɖó! Amɔ́, vɔ́ te ɖíe! É ɖó hudo vɔsánú-xwlé mawutɔ ɖaxó sɛn ɔ tɔn ɖɔhun ă, lo ɔ, "É kú hwejjikɔ nú me nyanya léé;" É "sɔ éɖée jó nú Mawu bo é ma ɖó blɔ́ ă;" "ɖó Vɔsánú-xwlé mawutɔ ɖaxó mɔ́hunkɔtɔn we je xá mí, é we nyí me mímé, me maɖóblɔ́, me maɖóblɔ́, me e gbɔn vo nú hwehutɔ léé é." Bo "Klisu wá Vɔsánú-xwlé mawutɔ ɖaxó Mawu tɔn hwenu e é wá é, bo gbɔn goxɔ e ɖaxó hú bí, bo lé nyí nũjɔnũ hugăh é me, é we nyí ɖo é nyí nũ e gbɛtɔ́ bló é ă, é ka nyí gbɔ́ kpo nyibúví sín hun kpo ă, loɔ, hun éɖesunɔ tɔn we é gbɔn, bo byɔ ten mímé ɔ me azɔn ɖokpo géé, bo mɔ gbè mavɔmavɔ."

Đó Jezu nyí Vɔsanúxwlé mawutɔ ɖaxó mɔ́ tɔn wutu ɔ, wuvěsexáme gón gón nú me mímé tɔn e ɖò wuvě sè we le é. Đó nũgbó we, é nyí wensagun léé we é nɔ wlí alb ná ă, lo ɔ, Ablaxámu ví léé we é nɔ wlí alb ná. Éné ɔ wú we é ɖó ná cí nɔví tɔn léé ɖɔhun ɖo nũ bí me, bónú é ná húzú Vɔsánú-xwlé mawutɔ ɖaxó nũbláwũkúnúmetɔ, gbejínɔtɔ ɖo nũ e kàn Mawu léé me, bó ná dó súnsún hwe togun ɔ tɔn léé, ɖó é ɖésúnɔ jiya, bó tén ε kpɔn ɔ, é hen ɔ, é ná d'alb me e è ma tén kpɔn ă léé. É ka ko tén ε kpɔn mí ɖɔhun ɖò ali bí nu, amɔ́, é hu hwe ă."

"Vĩ wε é nyí có, é kplón tónúsise gbɔn wuvě e é ji léε με, bɔ é wá huzu με mađóblǎ nú με e se tónú n'i léε bí, hwłengán mavɔmavɔ sín dodónu, bɔ Mawu sɔ ε vɔśánú-xwłémawutɔ đaxó káká sýyi, lě e Melukisedeki nyí gbɔn é." Jezu "bló με mađóblǎ" ðò linlin e đɔ đɔ è sɔ ε dó Vɔśanúxwłémawutɔ Đaxó kpo Mehłwengantɔ kpo sín azɔ̄ με bí mlémlé é με. É jεxa azɔ̄ đaxó éné ɔ, bó lé sɔnũ n'i gbɔn metenkɔn e è tén ε kpón, bó tén ε kpón đɔ nũ bí με lě e mĩ đe gbɔn é gblame; bó sɔ éđée jó nú Mawu, bɔ é nyí vɔśánú e è sɔ dó sá hwe mĩtɔn léε ná é. ðò wema kpeví elɔ sín vivɔnu με ɔ, un jló ðin đɔ má sɔ ayi đó jí.

AVJ ĐƆHUN

Vɔśánú-xwłémawutɔ đaxó ɔ kédé wε nɔ byɔ Ten mímé bí ɔ με azɔn đokpó đɔ xwe đokpó με, đɔ xɔmegbovɔ ɔ gúdo, bó nó hen kanlin e è hu ɔ sín hun, bó nó mi dó nusú ɔ wú, bó nó dó súnsún hwe sín kɔ nú togun ɔ. Din ɔ, è đɔ nú mĩ đɔ Klísu gbɔn avɔ e è sú dó é με, bó byɔ ten mímé ɔ με azɔn đokpó géé, bó sɔ hun é đésúnɔ tɔn dó bló ná. Mi nú mĩ ni gbéjé AVJ E JEZU ĐÓ ĐƆ É ĐƆ ĐƆ ĐƆ ĐƆ ĐƆ. ðò Eblée le 10:19-21 με ɔ, mĩ xà đɔ avɔ e jí Klísu gbɔn bo yi axɔsuzinkpo susunɔ tɔn jí é wε nyí agbaza éđesunɔ tɔn. ðò xógbe ene με pépépépé ɔ, mĩ xà đɔ hwe đokpo ɔ nu e agbaza tɔn mímé ɔ fén bo fén ðò akluzu jí é ɔ, "avɔ e è sɔ dó cyɔn sinsenxɔ ɔ με é fén đó wè sín jĩ kaka je ðò." Nũwiwa MAWU tɔn wε nyí ene, bo ðè nũgbo susunɔ dé xlé. Nũ e è vún dó xɔmegbovɔ templi ɔ tɔn wu é ðè wěxo bo hun bɔ è sixu kpón fí mímé bí ɔ. Ene gudo ɔ, è ðè nũbudo e è sɔ hwla nú xwè mɔkpan le é xlé. Azɔn nukɔntɔn ɔ ne vɔśanúxwłémawutɔ yaya ɔ sixu kpón akɔjijegbá jiwũ ene kpo nũblawukúnúme sín nusú ene kpo bo mɔ hun e jijime jijime e è sá le é tɔn ðè é. Nũđexléme te đje! Avɔ ene e è fén é lɔmɔ zón bɔ xɔ gaga đokpo géé tĩn, bɔ avɔ dé ðò tentin yetɔn ă.

Amɔ̄, mi nú mĩ ní gosín yɔzo με, bó yi nũ e đɔ nũgbó ɔ με. Agbaza xɔ akwe Klísu tɔn wε nyí avɔ ene; alǎ, é nyɔ hú ɔ, avɔ nũgbó nũgbó e klán ten mímé ɔ kpódó ten mímé bí ɔ kpó é, káká bɔ é fén đɔ kú με đɔ aklúzu jí. Bo na dó xođe nú mĩ, bo na byɔ acekpikpa susunɔ tɔn με ɔ, è đó na tlé avɔ e cyɔn agbaza tɔn jí é--è na hen gblé: bonu ðò fínfín sín kú tɔn, agbaza gbigbɔ tɔn ɔ με ɔ, é na byɔ Mawu nukɔn susunɔ ɔ kpo "hun éđesunɔ tɔn" kpo bo na kɔn dó axɔsuzinkpo ɔ nukɔn. Bɔ agbaza Klísu tɔn e è tlé éné ɔ đe nũbúdo Mawu tɔn e đɔ Wɛn Đagbe ɔ με léε xlé. Nũ e è sɔ hwla nú xwè mɔkpan é wá je wě hwenenu. Hwenénu ɔ, nũ susunɔ e nyí fífá mĩtɔn đɔ Klísu με léε je wěxo. Gbè kpo kú mavɔmavɔ kpo tón ðò weziza nu. Amɔ̄, é nyí mɔ̄ keđe ă. Lee è fén xɔmegbovɔ e ðò sinsenxɔ ɔ με é gbɔn é ɔ, è bló xɔ đokpo đó ten wè με gbɔn é ɔ, mɔ̄ jen kú Jezu tɔn zón bɔ è ðè vogbingbɔn e ðò mĩ kpo Mawu kpo tentin é sĩn gbɔn é ne, bɔ mĩ "sekɔ Mawu." Mĩ ni đɔ đɔ è ðè avɔ e nɔ cyɔn goxɔ ɔ jí é sĩn. Été lo? Nugbǎ ɔ, xɔ gaga đokpo géé wε na ko ðò fine bɔ zogbénhennú ɔ, tavo ɔ, vɔsakpe e jí è nɔ dó zalinkpón zo ðè é kpo akɔjijegbá ɔ kpo nusú ɔ kpo na nɔ με. ðin ɔ, ninɔme nũ le tɔn ðò Klísu με égbé péé ne. Avɔ e nɔ klán vɔśanúxwłémawutɔ axɔsu tɔn ɔ kpo Axɔsu-Vɔśanúxwłémawutɔ yetɔn kpo é ðé ðò ðin ă; AVU ĐEBU nɔ klán Sinsen ɔ kpo Mawu kpo ă. ðò goxɔ Jwifu le tɔn με ɔ, Mawu nɔ nɔ togun tɔn gón, amɔ̄, é ðò ten mímé bí ɔ με--ðò xɔmegbovɔ ɔ gudo, bo ðò hwłahlwá bɔ με le ma mɔ e ă. Amɔ̄ ðin ɔ, Jehovah nɔ nɔ mĩ gón. "Mĩ na wá mi gón, bo na nɔ mi gón" wε Jezu đɔ dó éđée kpo Tɔ tɔn kpo wu. É byɔ đɔ è nĩ đɔ: "Mě ka ná yi jĩxwé, bó ná kplá Klísu sín jĩxwé?" đó é đɔ kpó xá mĩ, đɔ mĩ ténin; lě e é đɔ gbɔn é: "Un đɔ kpó xá mi tεgbe káká yi je gbe ɔ sín vivɔnu." È hen séxwé wá ayikúngban jí. Ten mímé bí ɔ đɔ kɔ e đɔ gbetótló με é jí! Bɔ Agun ɔ "ðò jixwé ðò Klísu Jezu με"! Ene wu ɔ, tinme nyɔna tɔn dé wε xógbe e è sɔ dó ayi με nú με bɔ è wlan dó goxɔ ɔ wu le é με: "Ene wu ɔ, đó mĩ đó, .

ncví lée mi, mi dọ akónkpinkpan bó ná bý ten Mímé ́ me gbɔn JEZU SIN HUN ĐÓ ĐÓ, ĐÓ ALI E É ĐÓ ĐÓ NU MĨ É ĐÓ, ALI YCYC ĐO Gbè ĐO ĐC ĐÓ ĐC ĐÓ ĐC; Mĩ dọ Vɔsanúxwíemawut́ Đaxó ɔaxó e nɔ kpé nukún dó xwédo Mawu tɔn wu é: Mi nú mĩ ni sekpc Mawu kpo ayixa ɔagbe kpo, kpodo nũdidi e góngón é kpo, bo na dọ ayixa e è klí é sín ayixa nyanya me, bo na klí agbaza mĩtɔn kpo sin mímé kpo." (Ebl. 10:19-22).

WEMATÁN XVI

XOTA

ĐÒ azɔ́ kpeví ene sín vivɔnɔ ɔ, é sixu nyɔ́ ɔɔ è ni xò nũ e è jlé dó nũ ɔevo le wu le é kplé. Mĩ ko mɔ ɔɔ tuto Jwifu le tɔn nyí ɔide tuto Klisanwun le tɔn tɔn. Mɔyízi nyí nũ e Klísu nyí nú togun tɔn kpódó Agun ́ kpó ɔi tutoblonunu ɔé ɔɔhun nú Izlayéli ví lée kpódó goxɔ ́ kpó é. Azɔ́watɔ e gbigbɔ ɔé ɔé goxɔ ɔ me le é nyí wuntun Mesédó Jezu Klisu tɔn e gbigbɔ ɔé le é tɔn; ye me wè le bĩ ɔé azɔ́ wà we ɔé kpóndéwú mađóblɔ́ ɔé jí, bo ma ganje nukúnnúmojenũme yeɔesunɔ tɔn wu ă. Nũnina jlɔ́ɔtɔ́ le nú goxɔ ɔ ɔɔ xó dó nũgbododó jlɔ́ɔtɔ́ tɔn e gbakpé sinsen Klisu tɔn bĩ me é jí. Nũ e è zán dó gbá goxɔ ɔ na le é ɔɔ xó dó lee nũ e ɔé tutoblonunu Klisanwun tɔn me le é bĩ nyɔ́ sɔ́ é kpo lee ye ɔɔ akwe sɔ́ é kpo wu. Kpléxɔ goxɔ ́ tɔn xlé nũgbó ́ ɔɔ linlin ɔé tíin bɔ mĩ dọ ná gbɔn jí, bó ná klán goyítɔ́ lée kpódó nũnywétɔ́ gbeme tɔn lée kpó dọ vo nú me e nɔ sɔ́ yéɔ́ee hwe, bó nɔ kplón nũ me lée, bó ná dó sixú mɔ nukúnnú je nũ Mawu tɔn lée wú ganjí. Lee goxɔ ɔ góngón bo lé ɔé bũ gbɔn é xlé ɔɔ sinsen ɔ ɔé bũ bo lé ɔé bũ. Nũ e è sɔ́ dó cyɔn goxɔ ɔ jí le é nɔ flín mĩ gbetɔ́ kpo Mawu kpo e Jezu nyí é, winnya e é ɔé é kpo azɔ́ e é wà bo hwlen me gán é kpo; bó lé ɔɔ xó dó ali e nu è nă gosín hwehuhu sín nũ gblégblé kpódó hwehuhu kpó jí, bó ná yi ɔekpe mímé ́ me é wú. Mĩ lé kplón lee me e ɔé kóxota le é nɔ kpón Sinsen Mawu tɔn gbɔn é kpo lee é nɔ cí nú me ɔéɔee nɔ wà sinsenzɔ́ ɔé nũ mímé le me ɔé xome le é kpo gbɔn é ɔé nũ e è cyɔn alɔ́ jí le é me. Vɔsákpe ganvɔ tɔn ́ kpódó mɔyɔ tɔn kpó, kpódó vɔsánú-xwíemawut́ tenme tenme ɔaxó ɔaxó e é nɔ xwíe me lée kpó ɔɔ tóɔɔnnúme hwehuhu tɔn kpódó fénú kpódó nũ e Mawu mĩtɔn bló bɔ é sukpc kpan, bó ná dó ɔe hwe e è ɔé nú mĩ é kpódó hwe e mĩ dọ é kpó sɔ́n bĩ mlémlé gbɔn hun Klísu tɔn gblame, é we nyí Lěngbóví Mawu tɔn e nɔ hen hwehuhu gbe ́ tɔn lée. Sinsennú e ɔe vɔsákpe ́ kpódó goxɔ ́ kpó ténɔn ́, nɔ xlé fí e è nɔ bló yehwesin ɔé é kpódó nũ e wu è nɔ bló yehwesin é kpó, ɔe hwehutɔ́ e nɔ wá Klísu kpódó agun tɔn kpó me lée wú. Fí mímé ́, kpódó zogbén-tɔn tɔn kpó, tavo tɔn e jí è nɔ sɔ́ wɔ́xúxú dó xlé Mawu ɔe é kpó, kpódó vɔsákpe tɔn e jí è nɔ dó zálínkpón ɔé é kpó nyí kpóndéwú Agun Jezu tɔn e kplé ɔé kpó bó nɔ sen Mawu é tɔn, bó nɔ kpón "mesédó lée sín nũkplónme kpódó bũnɔn kpó, wɔ́xúxú mímá kpódó ɔexixo kpó." Mímé mímé bĩ ́, kpódó akɔjijegbá tɔn kpó, nũbláwũkúnúme sín azinkpo tɔn kpódó shechinah tɔn jiwũ ́ kpó, nɔte nú fí mímé Mawu tɔn--nɔnɔme jixwé tɔn ́, gɔ́ nú jijo Mawu tɔn lée kpódó linlin hwláhlwá lée kpó, axószinkpo fénú tɔn kpódó "hun e è nɔ kɔn dó me jí é kpó." Vɔsanúxwíemawut́ ɔaxó ɔ nyí wuntun Klisu tɔn ɔé bo nyí hweɔtɔ́ mĩtɔn, amɔ́, è kplá axɔsu-vɔsanúxwíemawut́ Melukisedeki wá bonu é na gɔ́ wuntun e xlé Vɔsanúxwíemawut́ Đaxó mĩtɔn e ɔé axɔsuzinkpo Mawu tɔn jí é bĩ mlémlé é. Bɔ, gudo me ́, avɔ e nɔ cyɔn nũ mímé bĩ ́, bɔ vɔsánú-xwíemawut́ ɔaxó ́ nɔ gbɔn jí azɔn ɔokpó ɔe xwe ɔokpó me, kpódó hun e nɔ súnsún hwe sín kɔ nú me é kpó ́, é nyí wuntun "lan" Klísu tɔn tɔn; ɔe avɔ e è tlé hwenu e Jezu kú é nyí nũwiwa Mawu tɔn ɔé bo xlé ɔe gbɔn vɔsisa Jezu tɔn gblame ɔ, è ɔé avɔ e nɔ klán gbetɔ́ kpo Mawu kpo é sɔ́n; ɔe me e è hwlen gán lée ́, é kún nyí nũdidi keɔe we yè ná mɔ susu e ɔe ninɔme séxwé tɔn me lée din ó,lo, é sixu lé sekpc Mawu kpo akónkpinkpan kpo bo ɔe xó xá e ɔé nukɔn tɔn mímé ɔ.

Gbɔn gudo ɔ, mi nú má kàn nǔ byɔ nǔxatɔ ce e dɔ suúlu é kpo ayi bí kpo dɔ, FÍTE A KA TE? Mɛhwɛngántɔ e è xo dɛ dɔ jí ɔ, kpódó nǔ e nyí étɔn lée bí kpó ɔ, nǔdɛ we é nyí nú we ǎ we a? A nɔ nɔ ɔ, bó nɔ kpón nǔbúdo Mawu tɔn lée kpódó nukún e ma nɔ dɔ ayi nǔ dɛ wú ǎ lée kpó a? Ényí mɔ we ɔ, goxo e Mawu Mawɔmawɔ dɔ ayí ɔ dɔ nǔjívǔ dǔbǔ nú we ǎ. Ðɛkpe tɔn lée ɔ, goyíyí towe dɛsu we nɔ "hwɛlá dɔ nukún towe mɛ"; dɔ Mawu kɛdɛ we nɔ "dɛ ye xɛ yɔkɔvɔ lɛ." Amɔ, é hwe bí ɔ, yí akpágbánúme sín azizɔ ene e dɔ xixo we sín vɔsakpe mímé Mawu tɔn e jí è nɔ dɔ zo dè é jí é mɛ. É dɔ xó dɔ "mɔ e ma ná cí gbɛdɛ ǎ é" wú, bɔ Mawu "sixu dɛ hwɛhutɔ lée sín gbɛdɛ ǎ" zɛ Klísu wú ǎ.

Mi dɔ ayi axɔsugbakún e è sɔ kpatagan dɔ bló ná lée wú, bɔ yɛ dɔ xɔmɛgbovɔ ɔ sín xɔmɛgbovɔ ɔ jí, é we nyí akwé e è nɔ dɔ xɔ togun ɔ ná é. Kpón Mɛ e kpatagan gbɛxixɔ tɔn ene nyí dɔdɛ tɔn é.

Bɔ nú ayi towe dɔ xixo we dɔ mɛ éné e dɔ wǔvé mɔ we, dɔ aluwe mɛ, dɔ kúkú we é wú ɔ, O wá kpódó lindɔn towe e agban kpinkpɛn mɛ ɔ kpó--wǎ lɛ e a dɛ gbɔn é--bo yí mɛ e ná dɔ we é, "Lɛngbɔví Mawu tɔn" ɔ, bó yí nǔdɔdɔ sín hwɛdɔdɔ dɔ ta tɔn wanyinancɔ ɔ jí; bɔ éné ɔ gúdo ɔ, a ná wá sɔ hwɛdɛ jó, dɔ mɛdɛ zízé jó dɔxó dɛ mɛ, bónú è ná dɔ e xá Klísu gbɔn yɛhwɛsin-lilɛ sín kú mɛ, bónú lɛ e é fɔn sín kú mɛ gbɔn é ɔ, hwi bɔmɔ ná fɔn sín kú, bó ná dɔ gbɛ yɔyɔ e mɛ è kɔn nyɔná dɔ é dɛ mɛ.

Mi lɛvɔ kanbyɔ mi nuxatɔ ce dɔ, FETE MI ÐO TE? Vɔśánú-xwɛmawutɔ e è sɔ dɔ vo dɔ goxo akɔjije yɔyɔ tɔn mɛ é dɔhun we ǎ? Hǔn, kpón nǔ lɛ lɛ dɔ, bó kpón susu e dɔ ten mímé ɔ mɛ lée. Mi lin tame dɔ zogbén siká tɔn e è sɔ dɔ bló goxo yɔyɔ ná é jí, é we nyí nǔkplɔnmɛ e mɛsédó Jezu Klísu tɔn lée sɔ dɔ ayi mɛ nú mɛ é. Mi kpón dɛkpe tɔn lée; dɔ viví weziza tɔn e wɛwé é tɔn, káká jɛ hwɛnu e é ná kɔn lindɔn towe bí é, bɔ alixlɛmɛ tɔn kɛdɛ we ná kpé we bɔ a ná sɛn Mawu. Mi lin tame dɔ "tavo e jí è nɔ xwɛ wǎxúxú dɛ é" jí--flínflín xɔ akwɛ Akluncɔ mitɔn wanyinancɔ mitɔn sín agbaza kpo hun kpo tɔn; bɔ "mi ma wɔn kplékplé mitɔn lée ó." Ðò fí elɔ ɔ, lin tame dɔ vɔsakpe siká tɔn ene e jí è nɔ dɔ zalinkpón dɛ é jí, hwɛnu e azizɔ tɔn e dɔ xixo we é dɔ jí yí we dɔ cící mɛ é, bɔ wǎn tɔn dɔ fí mímé ɔ gɔ we é; bónú é ní dɔn we wá bú xá Mawu d' é jí dɔ dɛxixɔ mɛ. Éné ɔ gúdo ɔ, a ná mɔ akɔjijegbá ɔ, nusú ɔ, wɛnsagun susuncɔ lée kpó Cekina kpó dɔ nukɔn towe. bo tunwun nǔgbó dɛ dɔ "Mawu dɔ mí gón1" fí e é dɛ é gɔ ten mímé ɔ mɛ. Axɔsɔ ɔ dɔ dɛkpe tɔn mɛ dɔ fí. Nǔbláwǔkúnúme, nǔbláwǔkúnúme kpódó nǔgbó kpó dɔ fí. Sínsén we dɔ fí. "Mi lin tame," gudo mɛ ɔ, "Mɛsédó kpo Vɔsanúxwɛmawutɔ Ðaxó e mí nɔ yí gbè na é kpo." É nyí dɔ axɔsuzinkpo ɔ nukɔn ǎ, dɔ vosisa dɛ dɔhun kpowun, loɔ, "vɔsanúxwɛmawutɔ dɛ dɔ axɔsuzinkpo tɔn jí," "é yí jí bo sɔ jí." "Mi nú mí ni sɛkɔ ɛ," mí xɔ akwɛ dɔ nukún tɔn mɛ. Mi mɔ, nyí kɔ mɛ tɔn lée dɔ akón tɔn kpó abɔta tɔn kpó jí. Togun tɔn vé n'í kpón! Kpón lee é viví sɔ dɔ è ni tuòn é!

Mawu ni bló bɔ mí na nyí sinsenzɔwatɔ gbɛjinincɔ tɔn dɔ ten mímé tɔn mɛ, bonu "pre-taste de gloire divine" e è kɔn nyɔná dɔ jí é na fó dɔ sínsén e gón gón bo na nɔ ayí kaka sɔyí é mɛ.

Nǔḍḍḍ'ayí ḍḗḍḗe kúnkplá Klisu kpo jijenu yetɔn kpo le é

Nǔnywe Xwitixwiti Égbé Tɔn kpo Nùḍḍḍi Klisanwun Tɔn kpo

Dotóo Hawley O. Taylor we wlan

Nǔḍḍḍ'ayí kanweko jeji we ḍò Alexwíí Xóxó ɔ me dó Jezu wu có, ete ka sixu je bɔ è na ḍḍ nǔḍḍḍ'ayí 25 kpowun dó me e è na jì ḍò xwè mɔkpan gudo é wu, bɔ nǔḍḍḍ'ayí ene le na jenu?

Dotóo Hawley O. Taylor ko na xósin elɔ: “Ḍò nǔ e è ḍḍ ḍ'ayí dó Mesiya Izlayeli tɔn e na wá é n ene le wu ɔ, enyi ali e hun nú nǔ le bɔ ye na kpa me é tle ḍò ye ḍokpo ḍokpo me ɔ, ene we nyí ḍḍ p (nǔ e sixu je é) sɔgbe xá n ḍò ninɔme le bí me ɔ, hǔn, nǔ e je le é bí na je ḍò me ḍokpo jí .pé sɔgbe xá (1/2) à? Ene wu ɔ, ali ḍokpo géé we na tíin ḍò 2 me à? (livi 33, bɔ n sɔgbe xá 25) nǔ ene le e è ḍḍ ḍ'ayí le é bí tɔn na jenu, enyi nǔlinlen kpowun we ɔ ne. Dìn ɔ, enyi è kpón nǔḍḍḍ'ayí ene le e kúnkplá Klisu é ɔ, è na mɔ ḍḍ ye bí kún dó ali dé bo na kpa me ó, dó ḍò ninɔme dé le me ɔ, é sixu vewǔ tawun ḍḍ nǔ ene ni je ǎ (lee é nɔ nyí gbɔn nú ví e è jì tó gbetɔ tɔn mevo é ḍḍhun). Nǔ e è nɔ hen ḍ'ayí tawun é dé na nyí p sɔgbe xá 1/5; bɔ nǔ e ḍò jije we ḍò nǔḍḍḍ'ayí n le me é bí na nyí pn sɔgbe xá (1/5) à? alǎ ali ḍokpo ḍò livi afatón me enyi n sɔgbe xá 25. (Modern Science and Christian Faith, wex. 178.) Enyi è na bo tle ḍḗ nǔḍḍḍ'ayí e kúnkplá jiji ḍyɔví tɔn é sín me ɔ, kén ɔ kpó ḍò ḍaxó we ḍò sunví le sín kén me. É kló dín bɔ è na lin ḍḍ nǔ ene je ḍò manywe me! Dotóo Hawli O. Taylɔ; Nǔnywe Xwitixwiti Égbé Tɔn kpo Nùḍḍḍi Klisanwun Tɔn kpo wexwe 179-183.

Nǔḍḍḍ'ayí	Fí E È Ḍɔ Nǔḍḍḍ'ayí Ḍò É .	Fí E É Je Gbɔn É .
Akɔta Judáa tɔn me we é ḍe.	Bíbeḗme 49:10 .	Luki 3:23-33 .
Axósú Davídi kúnkan me we é ḍe	Jel. 23:5 me.	Mat. 1:1.
Ḍyɔví dé we jì i .	Eza. 7:14	Mat. 1:18 .
È jì i ḍò Beteleyemu .	Micée 5:2.	Mat. 2:1,2 .
Me e nɔ je nukɔn ɔ ná bló ali dó .	Mal. 3:15 me.	Maki 1:6,7.
É ná xá tóci jí byó Jeluzalému	Zak. 9:9 .	Mat. 21:6.7 me.
Ahwanvú tɔn ḍokpó ná jó e .	Zak. 13:6 .	Mat. 26:49,50 me.
Akwe e è ḍḍ dó mesléḍóme wu é	Zak. 11:1,2 .	Mat. 26:14, 15 me.
È na lévɔ yí akwe e è sɔ dó sà me é .	Zak. 11:13 me.	Mat. 27:5,7 me.
Ahwanvú tɔn léé ná jó e dó;	Zak. 13:7 me.	Mat . 26:56
Kúnnu-adingbannɔ léé ná dó hwe e .	Ḍeh. 35:11 me.	Mat. 26:59,60 me.
É ná jiya, bó ná dó xomesin .	Eza. 50:6.	Mat. 26:67
É ná ji ya ḍo xwíí .	Eza. 53:7 me.	Mat. 27:12-14 me.
È nǎ xo e .	Eza. 53:55 me.	Mat. 27:26,29 me.
È tón alɔ kpo afɔ kpo .	Ḍeh. 22:16 me.	Luki 23:33 .
È sɔ kén dó mehutó le jí .	Eza. 53:12 me.	Maki 15:21 .

Bo na dó má avo le .	Ɖeh. 22:18 me.	Jaan 19:23,24
È nã xwlé jě kpódó vineglu kpó .	Ɖeh. 69:21 me.	Jaan 19:28,29
È nã xwlé jě kpódó vineglu kpó .	Ɖeh. 69:21 me.	Jaan 19:28,29
Xú dǽbũ è ná wén ǎ .	Ɖeh. 34:20	Jaan 19:33 .
È nã sǎ hwí dó hu i .	Zak. 12:10 me.	Jaan 19
Agun lée ná gbé nũ n'i	Ɖeh. 109:29	Mat. 27:39
Ablu dò kéze bo na dó xlé dɔ è xwè akluzu jí	Amosi 8:9 .	Mat. 27:45
È na dǐ i dó dɔkunɔ le kpá .	Eza. 53:9.	Mat. 27:57-60 me.
Bo na fón sín kú!	Ɖeh. 16:10 me.	Mat. 28:6 .
Bo na dó yì jǐ .	Ɖeh. 68:18a .	Luki 24:51 .

Nǔtínme DR Duncan tɔn. Cincinnati, nd wexwe 395-99.

Nũdɔd'ayí	Fíté Nũdɔd'ayí	Fí E É Jε Gbɔn É .
Kúnkan nyɔnu ɔ tɔn we é dó na nyí .	Bǐbǔme 3:15 .	Mat.1:18
É na nyí Vĩ Mawu Tɔn .	Ɖeh. 2:7 .	Luki 1:32-35 .
É na dɔ dò dan ɔ jí .	Bǐb.3:15	Ebl. 2:14
Ablaxámu ví lée	Bǐbǔme 12:1-3; 17:7; 22:18 me.	Ga. 3:16
Kúnkan Izáki tɔn .	Bǐbǔme 21:12 .	Ebl. 11:18 me.
Kúnkan Judáa tɔn lée	Bǐbǔme 49:10 .	Ebl. 7:14
Kúnkan Davídi tɔn lée	Ɖeh. 132:11 me; Jel. 23:5 me.	Mesédó 13:23; Hlɔ. 1:3 .
Hwenu e é ná wá kú é .	Dan. 9:24-27 .	Luki 2:19.
Ɖɔvĩ dé we jì i .	Eza. 7:14	Mat. 1:18 me; Luki 2:7 .
È nɔ yló ε dɔ Emanuweli .	Eza. 7:14	Mat. 1:22-23 .
È jì i dò Beteleyemu dò Judée	Mic. 5:25.	Mat. 2:1; Luki 2:4-6 .
Gbetó nukúndǽjí lée ná wá dɛ kó n'i	Ɖeh. 72:10-15 me.	Mat. 2:1-11 .
Vĩ e è hu lée, bónú è nã hu i .	Jel. 31:15 me;	Mat. 2:16-18 me.
Jaan Baptemublonumetó ɔ we sǎ xó ɔ dó te .	Eza. 40:3; Mal. 3:15 me.	Mat. 3:1-3; Luki 1:17 .
Yesinsen we kɔn ami dó ta n'i .	Ɖeh. 45:7 me; Eza. 11:2; 41:10 me.	Mat. 3:16-17 me; Jaan 3:34; Mesédó 10:38 .
Gbeyídɔ Mɔyízi dɔhun we é nyí .	Sénflínme 18:15-18	Mesédó 3:20-22 .
È sé ε dó bɔ é ná nyí mehwléngántó nú togun ó .	Eza. 41:1-3 .	Luki 4:16-21; Luki 4:43 .

É we nyí wěziza nú Zabułón kpo Nefutali kpo	Eza. 9:1-3 .	Mat. 4:12-16 me.
É wá templi ɔ me bo klí ε .	Hag. 2:7-9; Mal. 3:15 me.	Luki 19:45; Jaan 2:13-16 .
Wamamɔɔɔ tɔn Eza. 53:20 me.	Maki 6:3;	Luki 9:58 .
É fá xome bo nɔ lé dè édée xlé .	Eza. 42:1-21 me.	Fili. 2:7-9 .
Wuvěxáme tɔn .	Eza. 40:11 me; 42:3.	Mat. 12:15-20 me; Ebl. 4:15 me.
É nyí mebléblé mevo .	Eza. 53:9.	Làn. 2:22
Kanqodonũwu daxó dó xwé Mawu tɔn tame .	Đeh. 69:9.	Jaan 2:17 .
É nɔ zán lõ dó kplón nũ me .	Đeh. 78:25 me.	Mat. 13:34-35 me.
É bló nùjìwũ lée .	Eza. 35:5-6 .	Luki 7:18-23 .
Nɔví tɔn lée gbé ε .	Đeh. 69:8; Eza. 53:3 .	Jaan 1:11; Jaan 7:5 .
Jwifu lée gbé wǎn n'i .	Đeh. 59:4; Eza. 49:7 me.	Jaan 15:24-25 .
Gǎn yětɔn lée gbé yě	Đeh. 118:22 me.	Jaan 7:48; Mat. 21:4.
Hwàn e nɔ zón bɔ è nɔ klén afo é we;	Eza. 8:14	Hlb. 9:32 me; 1 Pi. 2:8 .
. Xóntɔn dè we sà ε .	Đeh. 41:9 me; 55:12-14 me.	Jaan 13:18-21
Ahwanvu tɔn le jó è dó .	Zak. 13:7 me.	Mat. 26:31-56 me.
. È nɔ sà kpatágankwé gban (30) .	Zak. 11:12 me.	Mat. 26:15 me.
Akwé éné ́, è ś dó xɔ zěmětó ́ sín gle ná	Zak. 11:13 me.	Mat.27:7.
É dó suúlu bo nɔ abwe dò wuvě e é mɔ le é b́ me .	Eza. 53:7 me.	Matie 26:63; 27:12-14 me.
È xo è dò atán jí	Mic. 5:15 me.	Mat. 27:30
. Wuvě e é mɔ le é syen tawun .	Đehan 22:14-15	Luki 22:42-44 .
È xo è, bó tún tún dó j́ tɔn .	Đeh. 35:15 me; Eza. 1:6 .	Maki 14:65; Jaan 19:15 .
Nukúnme tɔn gblé tawun .	Eza. 52:14; 53:3 .	Jaan 19:1-5 .
É jiya bó ná dó hen hwe mýtɔn lée śin .	Eza. 53:4; Dan. 9:26	Matie 20:28; 26:28 me.
Gǎn lée, Jwifu lée kpódó me e ma nyí Jwifu ǎ lée kpo kplé bó tɔn ahwan ε, bó ná hu i .	Đeh. 2:1-4 me.	Luki 23:12; Mesédó 4:27-28 .
È dlen ε dó aklúzu jí bɔ è xwè alɔ tɔn le kpo afo tɔn le kpo dó atín ɔ jí .	Eza. 25:10-11 me; Đeh. 22:16 me.	Jaan 19:18; 20-25
Wuvě ene lé jeji dó è ś mì dó ajotó le me wutu .	Eza. 53:12 me.	Maki 15:28 .

Yě ná ε jěkpódó vëen kpó .	Ðeh. 69:21 mε.	Mat. 27:39-44 mε.
È ko ε syensyen .	Ðeh. 22:7-8; 35:15-21 mε.	Mat. 27:39-44 mε.
É ðokpónɔ wε ji ya; è tle ðè Tó ɔ sín fí e é ðè é sîln .	Eza. 63:1-3; Ðeh. 22:15 mε.	Mat. 27:46
Yě má awu tɔn léε, bó nyi akɔ dó awu tɔn .	Ðeh. 22:18 mε.	Mat. 27:35 mε.
Mɔ́ mε ɔ, é huzu nududo nú mĩ, bo hen zunzun mĩtɔn .	Ðeh. 22:6; 79:7; 9:20	Hlb. 15:3; Ebl. 13:13 mε; Ga. 3:13 .
É xo ðε dó mεhutɔ́ léε tamε .	Eza. 53:12 mε.	Luki 23:24 .
Ée é kú gúdo ɔ, yě sɔ hwĩ dó hu i .	Zak. 12:10 mε.	Jaan 19:34-37 .
Amɔ́, é wén xú e ðò agbaza tɔn mε é ðokpo ä .	Xwε. 12:46 mε; Ðeh. 34:20	Jaan 19:33-36 .
È ði i ðó ðɔkunɔ léε kpá .	Eza. 53:9.	Mat. 27:57-60 mε.
Agbaza tɔn mɔ nú gblégblé ä .	Ðeh. 16:8-10 .	Mesédó 2:31 .
É fɔn sín kú azɔn tɔn atɔngɔ ɔ gbe læ e Mawuxówéma ɔ ðɔ gbɔn é .	Ðeh. 16:8-10 .	Luki 24:6; 24:31 mε; 24:34
É yi jĩxwé;	Ðeh. 68:18 mε; 24:7-9 .	Luki 24:51; Mesédó 1:9.
É húzú vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ Melukisedeki ðɔhun;	Ðeh. 110:4 mε; Zak. 6:12-13 .	Ebl. 5:5-6 .
É yí axɔsuɖuɖu e gɔ́ngɔ́n nú gbè ɔ bí é ðé nú éðée .	Ðeh. 2:6; Dan. 2:44 mε; 7:13-14 mε;	Luki 1:32; Jaan 18:33-37; Mat. 28:18-19 mε; Fili. 2:9-10 .
Sén tɔn gosín Sinyɔ́ɔ, Jeluzalému wε xó tɔn gosín	Eza 2:1-3; Mic. 4:12 .	Luki 24:46-49; Mesédó 2:1-40 .
È ðó ná yí mε e ma nyí Jwifu ä léε dó sinsenzɔ́ tɔn mε .	Eza. 11:10 mε; 42:1; Ðeh. 2:8 .	Jaan 10:16; Mesédó 10:44-48; Hlb. 15:9-12 .
Hwejiɔ e ðo acekpikpa tɔn mε é .	Eza. 9:6-7; Ðeh. 45:6-7 mε.	Jaan 5:30; Nùðexléme 19:11

Xota

Nù gègè tfin bɔ è sixu wá gbeta ɔ kɔn na ðò nùkplɔnkplɔn ene mε, enyi è na bo tle gbé linlin kpo tinmε ðé le kpo ɔ nε.

1. Mawu ko bló tuto bo na dó ðɔn gbetɔ́ ðó kpɔ́ xá kancica e ðò é kpo é kpo tentin ð'ayí é ðò gũfínfɔ́n gbetɔ́ tɔn gudo. Tuto ene wε nyí xota taji ɔ gbɔn Biblu gblamε. È na sén le kpo tuto le kpo bo na dó bló bɔ gbetɔ́ na tuùn ðɔ nùwiwa emitɔn ðebũ e ma sɔgbε xá sén ɔ ä é kún nyí Mawu nukúnme ó, bɔ .

è nɔ kpɔn dɔ mɔ hwɛhuhu alɔ sɛn tɔn gbɔdɔgbɔdɔ. Kpodo Klisu kpo ɔ, nɔwiwa gbɛtɔ tɔn e nyɔ tɔnɔsɔsɛ nɔ nɔ e è byɔ lɛ é kpo nɔ e è gbɛ lɛ é kpo é huzu nɔwiwa e jinɔn wanyiyi jí lɛ é, nɔwiwa e nɔ gosin ayi mɛtɔn mɛ lɛ é.

2. Nɔwɔlɔtɔ gɛgɛ wlan nɔjɔlɛdonɔwɔ lɛ, dɔdɛ lɛ kpo nɔdɔdɔ'ayɔ lɛ kpo dɔ hwenu lɔnɔn dɛ mɛ, bɔ ye bɔ xlɛ mɛ alɔkpa e Klisu nyɔ é. Vɔ'ɛ é sá dɔ sɔnɔn hwɛsɔkɛmɛ tɔn é zɔn bɔ è sɔ hwɛ kɛ tɔnɔsɛtɔ ɔ, bo sɔ ɛ dɔ mɔ hwɛjɔnɔn gbɔn hwɛsɔkɛ mɛ sɔn vɔ Klisu tɔn gblamɛ.

3. Yɔnyɔ kpo alɔkpa lɛ kpo wɛ nyɔ nɔ tawun ɔ ă. Ye nɔ na hwɛsɔkɛ mɛ kpo hwɛngán kpo sɔn dɔdɛ e è sɔ nɔ cyɔn ta é dɛ kpɔwun dɔ hwɛdɛnu dɔ sɔgudo. Gbɛ Jɛzu tɔn, kú tɔn, dɔdɛ tɔn, fɔnfɔn sɔn kú tɔn kpo jixwɛ yiyi tɔn kpo e è nɔ yɔ hwɛhwɛ dɔ Wɛndɔgbe alɔ Wɛndɔgbe Klisu tɔn é wɛ nyɔ nɔgbɔ e dɔ dɔdɛ lɛ kpo dɔdɛ lɛ kpo bɔ mɛ é. Kpodo jɔdɛ kpo tɔnɔsɔsɛ kpo ɔ, gbɛtɔ sixu mɔ hwɛngán sɔn nɔnina vɔnɔ ɔ gbɔn u-turn dɛ wiwa dɔ gbɛzán mɛ bo yɔ Mawu dɔ é ni sɔ hwɛ kɛ mɛ gbɔn dɔdɛ Klisu tɔn mɛ gblamɛ, nyɔ mɛ dɔ sin e è nɔ yɔ hwɛhwɛ dɔ yɛhwɛsin é mɛ, bo na tɛn Mawu bɔ é na fɔn ɛ sɔn gbɛzán gbɔgbɔ tɔn yɔyɔ dɛ mɛ bɔ è na klɔ hwɛ e é hu dɔ'ayɔ lɛ é bɔ.

Nɔ e mɛ é gosin é

Nɔnywɛ Xwitixwiti Égbɛ Tɔn kpo Nɔdɔdɛ Klisanwun Tɔn kpo, wɛxwɛ 179-183. Nɔtɔnɛ DR Duncan tɔn. Cincinnati, nd wɛxwɛ 395-99. Yɔnyɔ kpɔdɔ nɔ e dɔ'ɛ mɛ é kpɔ - Goxɔ ɔ, Nɔwɔlɔtɔ e è ma tuɔn ă é

Nɔ alɔkpa e dɔ Biblu mɛ lɛ é kpo dɔdɛ lɛ kpo, Mark Dunagan, Sinsɛn Klisu Tɔn Beverton tɔn, Beaverton, Oregon Yɔnyɔ Nɔ E Dɔ Jixwɛ lɛ É Tɔn Joseph Pittman wɛ wlan, Wema dɛtɔn tɔn dɔ Australie, Melbourne, Australie, 1893

Ray C. Stedman, ɛɛ nyɔ pastɔ dɔ Sinsɛn Biblu Tɔn Peninsula tɔn mɛ dɔ Palo Alto, Californie é wɛ wlan nɔ e dɔ jɔjɛ wɛ é

Typologie, Alɛnuwɛma Yɔyɔ sɔn Xɔgbɛ lɛ Kpɔnɔkɔn, Nɔwɔlɔtɔ e è ma tuɔn ă é wikipedia.org/wiki/Nɔdɔdɔ'ayɔ

Tutoblonunu E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É

Randolf Dunn, Gǎn, Roberto Santiago, Gǎn
biblu dɔ̀ Enteneti jí

Azɔ́me 1 - Wen Mawu tɔ̀n

NÉ Nǔ Ie Bǐ ka Wà Fí Gbɔ̀n?

Gbetɔ́ e nyí Mawu é .

Klisu - Mawu sín nǔbudo xexó

e kúnklá Mawu Ie é

Sín Gbè me káká je kú jí - Gbetɔ́

Kúkú ɔ̀ Bló Hwlengán .

Wen Wenɔ̀agbe-Wema Ie Tɔ̀n Ie

Azɔ́me 2 - Tónúsíse nú Klisu .

Hwenu Je Nukɔ̀n nú Klisu

Hwenu Klisu Dò Ayikúngban jí

Hwenu Klisu Gudo

Hwenu e na wá fò dɔ̀ ayikúngban jí é

Hwenu e è na wá gbeta ɔ̀ kɔ̀n é

Sín Kú jí Gbɔ̀n Akluzu jí Kaka je Gbè Me Xóxó

e kúnklá hwesɔ̀ke me Ie é

Yehwesin Klísu tɔ̀n .

Cours 3 -Gbɛ Yɔ̀yɔ̀ Dò Klisu Me

Axɔ̀suɔ̀uto e è ma sɔ̀ alɔ̀ dó bló na ǎ é

Mesentɔ́ e dɔ̀ Axɔ̀suɔ̀uto ɔ̀ me Ie é .

Nǔgbododó Klisu Tɔ̀n Nukɔ̀ntɔ̀n Ie Asúkúsi

Ie kpo Me Devo E Dó Hudo Anɔ̀sin Gbigbo

Tɔ̀n Ie É kpo

Gbè Meɔ̀éekannuninɔ̀ Tɔ̀n .

Xexó Wuvésexáme Tɔ̀n

Wen e dɔ̀ wema Ie me é Sinsɛn Mawu dɔ̀

Yesinsɛn kpo Nǔgbo kpo me .

Nǔkplɔ̀nkplɔ̀n nú Akwé Biblu Tɔ̀n Ie

Biblu E É Sɔ̀ Tenme É

Biblu Sín Kpléklé

Nú abkpa Ie kpo Nǔjledonǔwu Ie kpo

Azɔ́me 4 - Su dɔ̀ Klisu me

Jezu Nazaletinu ɔ̀

Gbe Klisu Tɔ̀n

Bǔ dɔ̀ Klisu me

Xó e è dɔ̀ dó Wuvéwu Ie é

Agbaza, Lindɔ̀n, Ye - Fite Ye Ka Nɔ̀ Yi Hwenu E A Kú É? Abɔ̀wliwli

kpo Me gbibe kpo

Gbɔ̀jɛzán Mawu tɔ̀n

Nǔdídó Ie je nukɔ̀n nú Bǐbǐme Nǔdídó Ie

Eblée Ie .

Azɔ́me 5 - Mexoxwe Dò Klisu me

Nǔkplɔ̀nme Akluzu Tɔ̀n Me Mawu

Tɔ̀n Xɔ̀gbigbázɔ̀ ɔ̀ Nùkanbyɔ̀ Daxó

Hugǎn E É Kanbyɔ̀ Gbɔ̀n Gbezán

Nu Meɔ̀éé Dò Klisu Me Gbè Daxó

Hugǎn É

Akpádídó Ie Din kpo Kaka sɔ̀yi kpo Gbetɔ́

Nugbò Ie Nyí Gbetɔ́ Mawu Tɔ̀n Ie .

Gbè Xógbe Jiwǔ Ie

Azɔ́me 6 - Biblu kplɔ̀nkplɔ̀n .

Yinyɔ̀, Nǔjledonǔwu Ie kpo Nǔdɔ̀d'ayí Ie kpo

Gbigbo Mímé

Daniyeli

Nǔdexléme Jezu Klisu Tɔ̀n

Nǔwlanwán Ie sín Abwe

Nǔkplɔ̀nme & Nǔwiwa Ie Sín Xwè 100

J.H.M.

Biblu Kpléklé kpo Liledógbedevome kpo

Sinsenzɔ́ Égbé Tɔ̀n Ie - Nǔwlanwán Ie we à alò Akwé Ie we à?

Jezu sín kúnkan - Tablo dɛ

Azɔ̀xɔ̀sa E Nɔ̀ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É dɔ̀ kancica xá gbè devo Ie dɔ̀ .**biblu dɔ̀ Enteneti jí.**